

Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Ústí nad Labem, duben 2015

**Katedra regionálního a lokálního rozvoje, Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**

Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Na realizaci průzkumu se podílely:

Krajský úřad Jihomoravského kraje
a
Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně

Výzkumnou zprávu zpracovali:

RNDr. Václav Novák, Ph.D.
RNDr. Bc. Šárka Palcrová
Mgr. Tomáš Krejčí
Bc. Barbora Džuganová

Ústí nad Labem, duben 2015

**Katedra regionálního a lokálního rozvoje, Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**

OBSAH:

1. Úvod.....	3
2. Zaměstnanost v Jihomoravském kraji	4
2.1. Vývoj zaměstnanosti a její struktury v období let 2000-2014	4
2.2. Podrobnější analýza změn v období 2010-2014	7
3. Situace na trhu práce v Jihomoravském kraji	11
3.1. Vývoj situace na trhu práce v období let 2000-2014	11
3.2. Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 2010-2014	14
3.3. Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání a cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji	18
3.4. Situace na trhu práce v Jihomoravském kraji v roce 2014	20
4. Výsledky dotazníkového šetření.....	27
4.1. Hlavní parametry provedeného průzkumu.....	27
4.2. Struktura zaměstnanosti podle pohlaví pracovníků v odvětvích NH.....	30
4.3. Struktura zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání pracovníků v odvětvích NH	33
4.4. Struktura zaměstnanosti podle věku v odvětvích NH.....	35
4.5. Struktura zaměstnanosti podle vlastnictví ekonomických subjektů	37
4.6. Struktura zaměstnanosti podle velikostních kategorií ekonomických subjektů	39
4.7. Struktura zaměstnanosti podle kategorií zaměstnání (CZ-ISCO).....	40
4.8. Struktura zaměstnanosti podle cizí státní příslušnosti	44
4.9. Struktura zaměstnanosti pracovníků zaměstnaných na zkrácený pracovní úvazek	49
4.10. Vývoj zaměstnanosti v Jihomoravském kraji v roce 2014	52
4.11. Vývoj struktury zaměstnanosti v zemědělství a ve vybraných průmyslových odvětvích v období 2010-2014	60
4.12. Spolupráce ekonomických subjektů se středními školami a s veřejnými výzkumnými institucemi (vč. vysokých škol).....	64
4.13. Očekávaný pohyb na trhu práce v Jihomoravském kraji v roce 2015	66
4.14. Požadavky zaměstnavatelů v Jihomoravském kraji na absolventy škol	72
4.15. Stav a očekávaný vývoj počtu agenturních zaměstnanců	76
5. Zhodnocení změn na trhu práce v Jihomoravském kraji v letech 2009 až 2014.....	79
6. Změny na trhu práce ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2009-2014 a hlavní výsledky průzkumu za SO ORP v roce 2014	82
6.1 Změny na trhu práce v SO ORP v letech 2009-2014.....	82
6.2 Základní výsledky Průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2014 za SO ORP	84
Závěr.....	96

1. Úvod

V průběhu prvního čtvrtletí roku 2015 realizoval Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Brně ve spolupráci s odborem regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje dotazníkové šetření týkající se průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji ke dni 31. 12. 2014. Dotazníkové šetření v tomto rozsahu bylo provedeno již potřinácté (poprvé v polovině roku 2003, poté ke konci let 2003 až 2013). Ve srovnání s předchozím šetřením se dotazník zasílaný firmám v regionu změnil pouze formálně (respondenti např. nemuseli vyplňovat údaje o počtu mužů, žen, OZT/TZP, důchodcích, cizincích apod. za rok 2013). Nově přibyl dotaz na počet zaměstnanců ve věku 55 a více let a rovněž otázka na přepočtený stav zaměstnanců. Zjišťován byl také počet pracovníků ekonomického subjektu v provozovnách mimo Jihomoravský kraj.

Hlavním cílem při zpracování výsledné zprávy bylo:

- Podrobně analyzovat vývoj zaměstnanosti dle sektorů a odvětví ekonomiky v Jihomoravském kraji v posledních pěti letech a porovnat ho s vývojem v celé ČR. Obdobně analyzovat vývoj nezaměstnanosti za pomoci standardních ukazatelů.
- Prostřednictvím dat získaných průzkumem zaměstnanosti charakterizovat strukturu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014 dle sektorů a odvětví ekonomiky, druhu vlastnictví a velikostních kategorií. Dále charakterizovat očekávaný vývoj na trhu práce v Jihomoravském kraji do konce roku 2015 včetně záměru zaměstnavatelů v přijímání a uvolňování zaměstnanců v jednotlivých profesích.
- Analyzovat stav a očekávaný vývoj počtu agenturních zaměstnanců a charakterizovat požadavky zaměstnavatelů v Jihomoravském kraji na absolventy škol.

Situace na trhu práce se v Jihomoravském kraji v roce 2014 výrazně zlepšila, klesl počet uchazečů i podíl nezaměstnaných osob, zvýšil se meziročně počet volných pracovních míst a pozitivně se tak vyvíjel i s tím související ukazatel počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo. Začátek roku 2015 byl pak na úrovni celé ČR, ale i v Jihomoravském kraji charakteristický dalším výrazným zlepšením situace.

Předkládaná zpráva využívá jednak oficiální data Českého statistického úřadu (zejména výstupy z Výběrového šetření pracovních sil) a Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a jednak výsledků zmíněného dotazníkového šetření, které zachycuje řadu informací, jež oficiální statistiky nesledují.

Kromě této zprávy byla zpracovatelem sestavena i přehledná databáze ekonomických subjektů působících v Jihomoravském kraji, které se průzkumu zúčastnily, stručná verze výsledné zprávy, průřezová prezentace zaměřená na nejdůležitější závěry a především sada kartografických výstupů zachycujících mj. aktuální stav i změnu situace na trhu práce ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem od roku 2009 (nezaměstnanost, počet uchazečů a volných pracovních míst, počet nezaměstnaných absolventů apod.), ale také strukturu zaměstnanosti ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu dle velikostních kategorií a vlastnictví podniků až do úrovně jednotlivých obcí k 31. 12. 2014.

2. Zaměstnanost v Jihomoravském kraji

2.1. Vývoj zaměstnanosti a její struktury v období let 2000-2014

Na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) je možné charakterizovat změny v hospodářství Jihomoravského kraje, k nimž došlo mezi roky 2000 a 2014. Ještě v roce 2000 bylo dle výsledů VŠPS v hospodářství Jihomoravského kraje zaměstnáno 521,3 tis. osob (roční průměry), což činilo 11,0 % všech zaměstnaných v České republice. Nejvíce pracovníků soustřeďoval třetí (terciární) sektor ekonomiky kraje (290,8 tis., tj. 55,8 % všech zaměstnaných). Podíl osob zaměstnaných ve službách na úrovni celé České republiky byl téměř totožný (55,6 %). Více než 200 tis. osob pracovalo také ve druhém (sekundárním) sektoru (202,5 tis., tj. 38,9 %). Ani v tomto případě se hodnota výrazně nelišila od celorepublikového průměru (39,5 %). Vzhledem k poloze a příznivým podmínkám pro zemědělskou výrobu byl v Jihomoravském kraji lehce nad celorepublikovým průměrem zastoupen první (primární) sektor, ve kterém pracovalo 27,9 tis. zaměstnanců, tj. 5,4 %.

Tab.1. Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji a v ČR podle odvětví ekonomiky v roce 2000

Sektory a odvětví (CZ-NACE)	Česká republika		Jihomoravský kraj	
	tis.	relativně	tis.	relativně
I. sektor	231,1	4,9	27,9	5,4
II. sektor	1 869,5	39,5	202,5	38,9
průmysl	1 412,7	29,9	150,4	28,8
<i>těžba a dobývání</i>	70,0	1,5	3,1	0,6
<i>zpracovatelský</i>	1 239,8	26,2	137,1	26,3
<i>výroba a rozvod energií</i>	61,4	1,3	6,0	1,2
<i>zásobování vodou, odpady</i>	41,5	0,9	4,1	0,8
stavebnictví	456,8	9,7	52,2	10,0
III. sektor	2 631,0	55,6	290,8	55,8
obchod	599,4	12,7	65,2	12,5
doprava a skladování	328,5	6,9	27,2	5,2
ubytování, stravování a pohostinství	156,5	3,3	13,8	2,7
informační a komunikační činnosti	98,5	2,1	11,1	2,1
peněžnictví a pojišťovnictví	100,4	2,1	10,6	2,0
činnosti v oblasti nemovitostí	26,7	0,6	2,0	0,4
profesní, vědecké a technické činnosti	144,3	3,0	19,9	3,8
administrativní a podpůrné činnosti	97,7	2,1	11,7	2,2
veřejná správa a obrana, soc. zabezpečení	333,1	7,0	38,0	7,3
vzdělávání	301,1	6,4	42,3	8,1
zdravotnictví a sociální péče	285,3	6,0	32,2	6,2
kulturní, zábavní a rekreační činnost	70,8	1,5	6,0	1,1
ostatní činnosti	88,6	1,9	10,9	2,1
celkem	4 731,6	100,0	521,3	100,0

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2012, ČSÚ, 2013

Výrazné rozdíly mezi Jihomoravským krajem a ČR nebyly zaznamenány ani v případě sekundárního sektoru, takže např. podíl osob zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu byl téměř totožný a dosahoval 26 %. I přes lokalizaci druhého největšího města České republiky přesahoval ještě v roce 2000 v Jihomoravském kraji sektor služeb průměrné republikové hodnoty jen velice mírně. Z terciárního sektoru lze upozornit na vyšší zastoupení odvětví

"profesní, vědecké a technické činnosti" v kraji, které však ani zde, ani v celé ČR nezaměstnávalo více než 5 % zaměstnanců, a také na vzdělávání. Naopak méně významná byla v Jihomoravském kraji oproti ČR zaměstnanost v odvětví „doprava a skladování“ a také „ubytování, stravování a pohostinství“.

V roce 2014 pracovalo ve všech sektorech hospodářství Jihomoravského kraje průměrně 555,0 tis. osob, což představovalo 11,2 % všech pracujících v ČR. Ve srovnání s rokem 2000 tedy celkový počet pracovníků v národním hospodářství kraj vzrostl, a to o 6,5 % (v ČR o 215,1 tis., tj. o 4,5 %). Primární sektor ekonomiky zaměstnával v Jihomoravském kraji již pouze 15,3 tis. osob (oproti roku 2000 pokles o více než 45 %), tj. 2,8 % z celkového počtu pracovníků, a jeho postavení v zaměstnanosti kraje bylo ve srovnání s republikou průměrné (v ČR pokles představoval 40 % a podíl v roce 2014 činil rovněž 2,8 %).

Tab. 2: Struktura zaměstnanosti v ČR a v Jihomoravském kraji podle odvětví ekonomiky v roce 2014

Sektory a odvětví	Česká republika		Jihomoravský kraj	
	abs.	%	abs.	%
I. sektor	136,7	2,8	15,3	2,8
II. sektor	1 892,1	38,3	205,3	37,0
průmysl	1 478,2	29,9	160,7	29,0
<i>těžba a dobývání</i>	35,7	0,7	3,0	0,5
<i>zpracovatelský</i>	1 329,8	26,9	145,5	26,2
<i>výroba a rozvod energií</i>	57,2	1,2	6,9	1,3
<i>zásobování vodou, odpady</i>	55,4	1,1	5,3	0,9
stavebnictví	413,9	8,4	44,6	8,0
III. sektor	2 917,9	59,0	334,4	60,3
obchod	590,2	11,9	59,9	10,8
doprava a skladování	295,9	6,0	34,4	6,2
ubytování, stravování a pohostinství	195,2	3,9	16,8	3,0
informační a komunikační činnosti	148,7	3,0	22,0	4,0
peněžnictví a pojišťovnictví	121,5	2,5	14,9	2,7
činnosti v oblasti nemovitostí	46,2	0,9	4,2	0,7
profesní, vědecké a technické činnosti	222,4	4,5	28,5	5,1
administrativní a podpůrné činnosti	129,8	2,6	15,9	2,9
veřejná správa a obrana, soc. zabezpečení	319,4	6,5	38,0	6,8
vzdělávání	326,2	6,6	41,2	7,4
zdravotnictví a sociální péče	353,5	7,1	39,9	7,2
kulturní, zábavní a rekreační činnost	81,2	1,6	8,8	1,6
ostatní činnosti	87,6	1,8	9,9	1,8
celkem	4 946,7	100,0	555,0	100,0

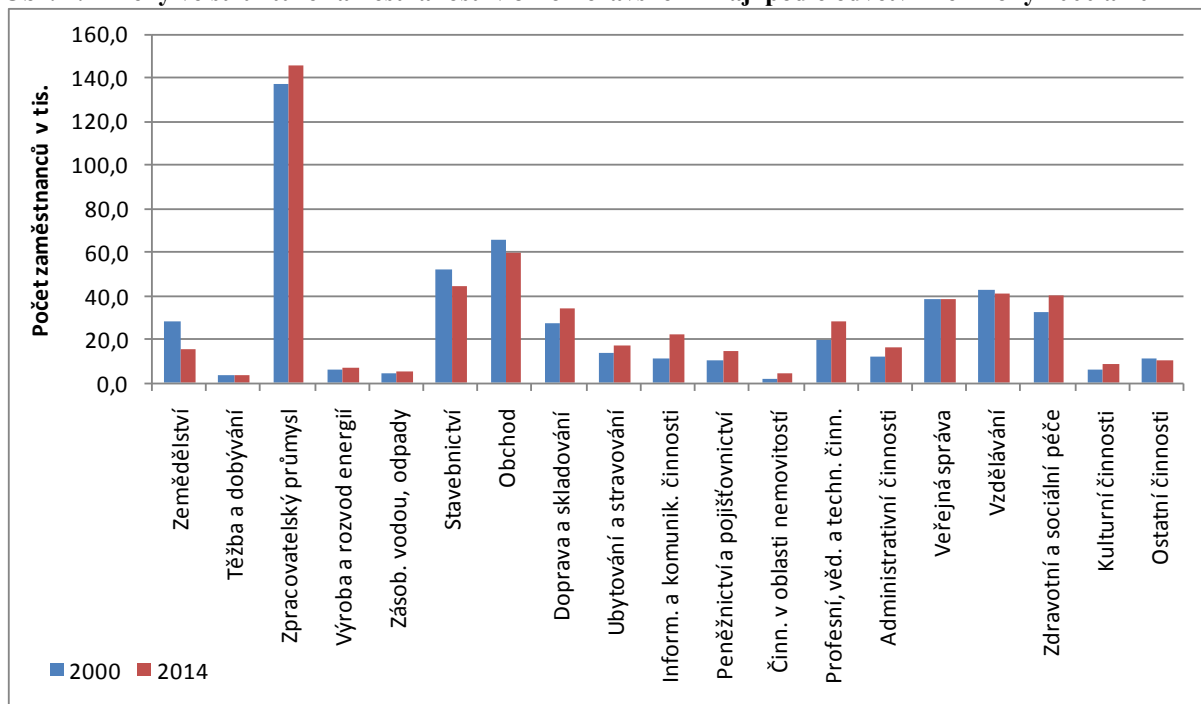
Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 1. čtvrtletí 2014, ..., Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2014, ČSÚ Praha, 2014, 2015, vlastní výpočty

Sekundér akumuloval v Jihomoravském kraji v roce 2014 průměrně 205,3 tis. osob (o 8,7 tis. osob více než v roce 2013) a jeho podíl na celkové zaměstnanosti kraje činil 37,0 %; jeho význam pro ekonomiku Jihomoravského kraje byl opět o něco nižší než v měřítku celé ČR (38,3 %). Oproti roku 2000 došlo k nárůstu absolutního počtu pracovníků sekundéru v kraji o 2,8 tis. osob, tj. o 1,4 %, v ČR o 1,2 %. O výraznější specializaci kraje na některé ze základních odvětví průmyslu nelze hovořit. V celé ČR ve srovnání s rokem 2000 vzrostl dle

VŠPS počet pracujících ve zpracovatelském průmyslu, a to o 45,5 tis., tj. o 3,7 % (v kraji poklesl o 3 tis., tj. 2,2 %). Stavebnictví vykázalo v Jihomoravském kraji o něco nižší podíl (8,0 %) na celkové zaměstnanosti jako celá Česká republika (8,4 %). Od roku 2000 však počet zaměstnanců ve stavebnictví výrazně klesl na republikové i krajské úrovni, a to v kraji o 14,6 % a v ČR o 9,4 %.

Zřetelně největší počet zaměstnanců v Jihomoravském kraji byl v roce 2014 koncentrován do terciéru (334,4 tis., tj. 60,3 %), takže podíl na celkové zaměstnanosti kraje byl o 1,3 procentního bodu vyšší než republikový průměr. Ve srovnání s rokem 2000 podíl vzrostl o 15,0 % (v ČR o 10,9 %). Oproti celé ČR mělo v Jihomoravském kraji v roce 2014 významnější postavení opět zejména odvětví „informačních a komunikačních činností“, „profesní, vědecké a technické činnosti“ a „vzdělávání“.

Obr. 1: Změny ve struktuře zaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle odvětví mezi roky 2000 a 2014

Pramen: Trh práce v České republice 1993 - 2013, ČSÚ, 2014, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 1. čtvrtletí 2014, ..., Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2014, ČSÚ Praha, 2014, 2015, vlastní výpočty

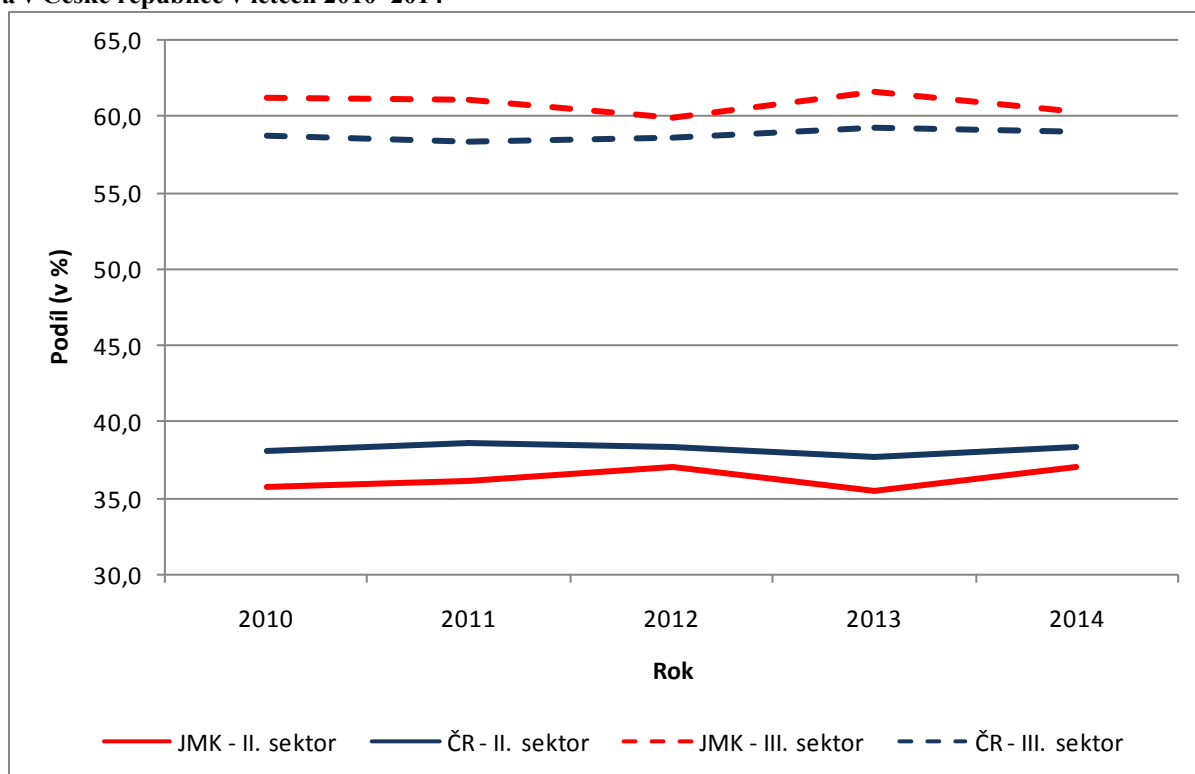
Absolutní počet pracovníků se ve srovnání s rokem 2000 zvýšil ve všech odvětvích terciéru s výjimkou obchodu, vzdělávání a ostatní činnosti. Pozitivní změny jsou patrné v případě odvětví "činnosti v oblasti nemovitostí" a „informační a komunikační činnosti“, v nichž se počet pracujících zdvojnásobil. Je však nutné konstatovat, že údaje o odvětvové struktuře zaměstnanosti vycházející z Výběrového šetření pracovních sil nejsou zcela adekvátní a nepostihují zaměstnanost do úrovně krajů příliš spolehlivým způsobem. Jedná se totiž, jak je již z názvu patrné, o výběrové šetření a z jeho výsledků jsou pak dopočítávány hodnoty za celou populaci. Například ve 4. čtvrtletí 2014 byla velikost zkoumaného vzorku zhruba 24 tis. bytů na území celé České republiky (tj. necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů). Šetřeno tak bylo více než 54 tis. respondentů všech věkových skupin (z toho 47 tis. ve věku 15 let a více). V Jihomoravském kraji šlo o 2 347 domácností a o 4 884 osob 15letých a starších. Některé změny mezi jednotlivými čtvrtletími či roky jsou tak více či méně způsobeny metodikou výběru a přepočty, než změnou skutečného stavu (proto také ČSÚ stanovuje interval spolehlivosti, který u zaměstnanosti v Jihomoravském kraji tvořil např. ve

IV. čtvrtletí 2014 v absolutním měřítku 13,8 tis. a v relativním vyjádření 2,5 %). To dokazuje i následující podkapitola, která sleduje vývoj zaměstnanosti dle výsledků VŠPS v letech 2010–2014.

2.2. Podrobnější analýza změn v období 2010-2014

V úvodu této podkapitoly je možné konstatovat, že ani během ekonomické krize nedocházelo ve vývoji zaměstnanosti k tak radikálním změnám, jako tomu bylo v období ekonomické transformace. Zaměstnanost v primárním sektoru se na úrovni kraje ani ČR již téměř neměnila a podíl zaměstnanosti byl přibližně 3 % po celé sledované období. Avšak zatímco ještě v roce 2008 byl podíl zaměstnaných v sekundéru v kraji o něco vyšší než v ČR a naopak podíl III. sektoru nižší než v ČR, tak již v roce 2009 byla situace opačná. Až do konce sledovaného období zůstal podíl sekundéru na celkové zaměstnanosti v kraji na nižší úrovni než v ČR a přiblížil se 35 %. V případě terciéru se kraj udržoval nad úrovní celé ČR, přičemž v roce 2013 již sektor služeb překračoval v kraji 60% hranici, kdežto v ČR zůstával stále pod ní. Následující obrázek zachycuje vývoj zaměstnanosti ve dvou hlavních sektorech ekonomiky v posledních pěti letech.

Obr. 2: Vývoj zaměstnanosti ve II. a III. sektoru národního hospodářství v Jihomoravském kraji a v České republice v letech 2010–2014

Pramen: Trh práce v České republice 1993-2013, ČSÚ, 2014, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 1. čtvrtletí 2014, ..., Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2014, ČSÚ Praha, 2014, 2015, vlastní výpočty

Tabulka č. 3 zachycuje relativní zastoupení jednotlivých sektorů a odvětví v Jihomoravském kraji a České republice v letech 2010–2014. I přes vhodné podmínky pro zemědělskou výrobu už byl v posledních letech podíl pracujících v zemědělství, lesnictví a rybářství v Jihomoravském kraji spíše nižší než na úrovni celé ČR, avšak v roce 2014 se tyto podíly vyrovnaly. Význam průmyslu se během posledních let v Jihomoravském kraji postupně zvyšoval (s výjimkou roku 2013), ale zůstával na nižší úrovni než v ČR, a to i v roce 2014,

kdy jeho podíl na celkové zaměstnanosti vzrostl na 29,0 % a nejvíce se tak přiblížil průměru ČR (29,9 %). Význam stavebnictví za posledních pět let poklesl obdobně jako v ČR z 9,8 na 8,0 %.

Tab. 3: Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji (JMK) a České republice v období 2010-2014 (v %)

Sektory a odvětví	2010		2011		2012		2013		2014	
	JMK	ČR	JMK	ČR	JMK	ČR	JMK	ČR	JMK	ČR
I. sektor	3,0	3,1	2,9	3,0	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,8
II. sektor	35,7	38,1	36,1	38,6	37,1	38,3	35,5	37,7	37,0	38,3
průmysl	26,0	28,6	27,3	29,7	28,4	29,6	27,0	29,1	29,0	29,9
<i>těžba a dobývání</i>	0,3	1,0	0,4	0,9	0,3	0,9	0,5	0,8	0,5	0,7
<i>zpracovatelský</i>	23,4	25,4	25,0	26,5	26,1	26,7	24,2	26,2	26,2	26,9
<i>výroba a rozvod energií</i>	1,3	1,2	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0	1,1	1,3	1,2
<i>zásobování vodou, odpady</i>	0,9	1,0	0,8	1,1	1,0	0,9	1,3	1,0	0,9	1,1
stavebnictví	9,8	9,5	8,8	8,9	8,7	8,7	8,5	8,6	8,0	8,4
III. sektor	61,3	58,8	61,0	58,4	60,0	58,6	61,6	59,3	60,3	59,0
velkoobchod a maloobchod	12,0	12,2	12,0	12,3	12,0	12,4	11,6	12,3	10,8	11,9
doprava a skladování	6,8	6,7	7,0	6,6	6,0	6,3	5,2	6,1	6,2	6,0
ubytování, stravování a pohostinství	3,8	3,9	3,2	3,8	3,3	3,6	3,6	3,6	3,0	3,9
informační a komunikační činnosti	2,8	2,8	2,9	3,0	3,0	2,6	3,9	2,8	4,0	3,0
peněžnictví a pojišťovnictví	2,3	2,4	2,7	2,5	2,6	2,8	3,0	2,8	2,7	2,5
činnosti v oblasti nemovitostí	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,5	1,0	0,7	0,9
profesní, vědecké a technické činnosti	6,1	4,2	5,7	4,1	4,7	4,4	4,7	4,5	5,1	4,5
administrativní a podpůrné činnosti	1,9	2,3	2,4	2,4	2,6	2,4	2,8	2,6	2,9	2,6
veřejná správa a obrana	7,3	6,8	6,8	6,5	6,4	6,3	6,9	6,4	6,8	6,5
vzdělávání	6,1	6,1	6,6	6,1	7,5	6,6	7,8	6,6	7,4	6,6
zdravotní a sociální péče	7,2	7,0	7,5	6,7	7,3	6,8	6,9	6,9	7,2	7,1
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,7	1,7	1,6	1,7	1,7	1,7	1,9	1,6	1,6	1,6
ostatní činnosti	2,7	1,9	1,9	1,8	1,9	1,9	2,5	1,9	1,8	1,8
celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pramen: Trh práce v České republice 1993-2013, ČSÚ, 2014, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 1. čtvrtletí 2014, ..., Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2014, ČSÚ Praha, 2014, 2015, vlastní výpočty

Sektor služeb během sledovaného vývoje neklesl v kraji pod hranici 60 %, kdežto v celé ČR tuto hranici směrem nahoru dosud nepřekročil. Z odvětví sektoru služeb má v Jihomoravském kraji dlouhodobě vyšší podíl na celkové zaměstnanosti než v ČR odvětví vzdělávání (ve sledovaných letech zaměstnávalo 6,1 – 7,9 % pracujících, zatímco v ČR to bylo maximálně 6,6 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (podíl v Jihomoravském kraji 4,7 - 6,1 %, v ČR maximálně 4,5 %), avšak rozdíl se dle výsledků VŠPS snižuje a v posledních třech letech byl podíl tohoto odvětví v kraji v okolí 5 %. Naopak vyrovnané podíly či nižší podíl pro Jihomoravský kraj zaznamenala odvětví obchodu a činnosti v oblasti nemovitostí. U některých odvětví se však jedná o velmi malé hodnoty, resp. o velmi malé rozdíly a opět mohou být způsobeny spíše metodikou šetření než reálnou situací. Lze tedy shrnout, že zaměstnanost v jednotlivých odvětvích terciéru se v Jihomoravském kraji příliš neliší ve srovnání s celou ČR.

Mezi **nejvýznamnější zaměstnavatele** z hlediska počtu pracovníků patří v Jihomoravském kraji především organizace z odvětví zdravotní a sociální péče, vzdělávání, veřejné správy a obrany a přes pravidelný úbytek počtu zaměstnanců i subjekty z odvětví dopravy a skladování (viz tabulka 5). Často se jedná o subjekty působící pouze na území města Brna, resp. naprostá většina jejich zaměstnanců vykonává svou práci na území krajského města. Mezi subjekty,

z nichž zaměstnává na území Jihomoravského kraje každý alespoň tisíc osob, se nacházejí jen čtyři průmyslové firmy, přičemž tři spadají svojí výrobní činností do elektrotechnického průmyslu a čtvrtá je řazena do ostatního zpracovatelského průmyslu.

Tab. 4: Vývoj počtu pracovníků v zaměstnavatelských subjektech, které k 31. 12. 2014 zaměstnávaly v Jihomoravském kraji více než tisíc osob

Pořadí	Název organizace, sídlo	Odvětví	2010	2011	2012	2013	2014
1	Fakultní nemocnice Brno	zdravotní a soc. péče	5 476	5 483	5 532	5 540	5 634
2	Masarykova univerzita, Brno	vzdělávání	4 576	4 841	4 986	5 156	5 265
3	Krajské ředitelství policie JmK	veřejná správa a obrana	4 145	4 106	4 121	4 143	4 195
4	IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	informační a komunikační činnosti	2 483	3 412	3 156	3 800*	3 563
5	Vysoké učení technické v Brně	vzdělávání	2 980	3 114	3 296	3 427	3 395
6	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	zdravotní a sociální péče	2 770	2 923	3 045	3 152	3 101
7	Statutární město Brno	veřejná správa a obrana	3 145	3 034	3 098	3 142	3 100*
8	Dopravní podnik města Brna, a.s.	doprava a skladování	2 575	2 586	2 597	2 579	2 596
9	Tyco Electronics Czech s.r.o., Kuřim	elektrotechnický průmysl	1 998	2 097	2 080	2 270	2 332
10	ABB, s.r.o., Brno	elektrotechnický průmysl	1 507	1 671	1 841	1 944	2 105*
11	Honeywell, spol. s r. o.**	profesní, vědecké a technické činnosti	1 420	1 400*	956	1 037	2 013
12	České dráhy, a.s., Praha	doprava a skladování	2 600	1 927	1 873	1 864	1 870*
13	Generální finanční ředitelství, Brno	veřejná správa a obrana	1 736	1 698	1 707	1 811	1 800*
14	Tesco Stores ČR a.s., Praha	velkoobchod a maloobchod	1 211	1 435*	1 520	1 500*	1 368
15	AHOLD Czech Republic, a.s. Brno	velkoobchod a maloobchod	1 318	1 299	1 253	1 250*	1 231
16	European Data Project s.r.o., Komořany	ostatní zprac. průmysl	1 245	1 200	1 194	1 200*	1 200*
17	Nemocnice Znojmo, p.o.	zdravotní a sociální péče	1 066	1 053	1 066	1 078	1 079
18	Mendelova univerzita v Brně***	vzdělávání	1 025	1 011	1 056	1 070	1 060
19	OHL ŽS, a.s.	stavebnictví	765	640	443	1 012	1 051
20.	Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o., Mikulov	elektrotechnický průmysl	580*	895	861	1 022	1 023

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2010,..., 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, 2011-2015;

*subjekt v daném roce nezaslal dotazník, jde o odhad (v případě Českých drah, a.s. dodalo pouze Depo kolejových vozidel Brno)

** kromě roku 2014 pouze dvě ze tří divizí

*** pouze v Brně

Od roku 2010 je tak v celém Jihomoravském kraji největším zaměstnavatelem Fakultní nemocnice Brno, která si dlouhodobě udržuje jako jediný subjekt zhruba 5,5 tis. pracovníků. Hranici 5 tis. osob v posledních dvou letech překročila také Masarykova univerzita. Nad 4 tis. zaměstnanců má trvale Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje. Více než 3 tis. zaměstnanců měly další 4 subjekty. Jedná se o společnost IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o., Vysoké učení technické v Brně, Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně a pravděpodobně i Statutární město Brno, které však tentokrát dotazník nezaslalo. Na seznam největších podniků nebyla zařazena Česká pošta, s.p., která již několik let neposkytuje informace o počtu zaměstnanců v Jihomoravském kraji, ale lze odhadnout, že jejich počet se stále pohybuje kolem 3 tis. osob.

Nad 2,5 tis. zaměstnanců má dlouhodobě Dopravní podnik města Brna (v posledních letech se jejich počet pohybuje kolem 2,6 tis. osob). Největším průmyslovým podnikem Jihomoravského kraje je společnost Tyco Electronics Czech s.r.o., která sídlí v Kuřimi (okres Brno-venkov), zabývá se elektroprůmyslem a na konci roku 2014 zaměstnávala více než 2,3 tis. osob, tedy o 300 více než před pěti lety. TOP 10 uzavírá společnost ABB, s.r.o., která sice dotazník nezaslala, nicméně v předchozím šetření počítala s navýšením počtu pracovníků na 2 105 v důsledku otevření nové haly pro zhruba 150 zaměstnanců. K tomu v červnu 2014 v prostorách CTParku v Brně došlo (výroba součástí pro velmi vysoké napětí).

Hranici 1 000 zaměstnanců pak překonalo ještě dalších 10 subjektů. Patří mezi ně Honeywell, spol. s r. o., která má v Brně tři divize a poprvé se dotazníky sešly za všechny tři. Kolem 2 tis. pracovníků bude mít pravděpodobně i akciová společnost České dráhy, která vykazuje v posledních letech spíše stabilní počet svých zaměstnanců kolem hodnoty 1,9 tis. V letošním šetření dotazník za všechny své provozy zaslalo Depo kolejových vozidel Brno, která vykazovalo celkem 1,1 tis. pracovníků, ale nikoliv nádraží v Jihomoravském kraji. Dotazník rovněž nezaslalo Generální finanční ředitelství v Brně se zhruba 1,8 tis. pracovníky, naopak na rozdíl od loňska ho doručily dva obchodní řetězce – Tesco a Ahold, které si své pozice udržely. Rovněž výrobce výherních hracích přístrojů a zábavní techniky European Data Project s provozovnou v Komořanech a v Rousínově (okres Vyškov) informace o počtu svých pracovníků již druhý rok po sobě neposkytl, ale nejsou známy informace ani o hromadném propouštění, ani o výrazném nábore nových pracovníků (podnik se rozšiřuje fúzí s dalšími kasiny v ČR, které však nemají dopad na výrazný růst zaměstnanosti v regionu). Více než 1000 zaměstnanců má také Nemocnice Znojmo a Mendelova univerzita v Brně, která mimo Brno má dalších více než 400 zaměstnanců. Pouze jedna stavební firma má v TOP 20 své zastoupení, a to OHL ŽS, a.s., která však vykazuje vysokou fluktuaci počtu svých zaměstnanců v kraji vlivem různé lokalizace zakázek. Výčet největších subjektů dle počtu zaměstnanců uzavírá dynamicky se rozvíjející firma Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o. sídlící v Mikulově, která během roku 2014 stabilizovala počet svých zaměstnanců, ale další velmi výrazné zvyšování očekává (až o 500 osob). Dohromady na konci roku 2014 vykazovaly těchto 20 největších zaměstnavatelů téměř 49 tis. osob v pracovním poměru.

3. Situace na trhu práce v Jihomoravském kraji

3.1. Vývoj situace na trhu práce v období let 2000-2014

Do poloviny roku 1997 se situace na trhu práce v Jihomoravském kraji jevila relativně pozitivně, jelikož se míra nezaměstnanosti pohybovala kolem 3 %, což byla hodnota jen málo odlišná od průměru České republiky. Během ekonomické recese, která celou Českou republiku zasáhla v letech 1997 a 1998, však výrazně vzrostl počet uchazečů o práci a naopak poklesl počet volných pracovních míst. Na přelomu století se však podařilo největší ekonomické problémy vyřešit a situace na trhu práce se zlepšila. Na konci roku 2000 tak hledalo v Jihomoravském kraji zaměstnání 54 tis. osob, což představovalo míru nezaměstnanosti ve výši 9,3 % (tj. o 0,5 procentních bodů vyšší než celorepublikový průměr). Na jednoho uchazeče připadalo 12,3 volných pracovních míst. V několika příštích letech se však počty nezaměstnaných začaly opět zvyšovat (na úrovni Jihomoravského kraje dosáhly vrcholu v roce 2004, v celé ČR už o rok dříve).

Tab. 5: Vybrané charakteristiky trhu práce v Jihomoravském kraji a ČR v letech 2000–2014 (k 31. 12.)¹

Rok	Jihomoravský kraj					Česká republika				
	uchazeči	VPM	MN	U/VPM	PNO	uchazeči	VPM	MN	U/VPM	PNO
2000	54 003	4 396	9,3	12,3	-	457 369	52 060	8,8	8,8	-
2001	55 139	3 720	9,7	14,8	-	461 923	52 084	8,9	8,9	-
2002	63 777	2 905	11,2	22,0	-	514 435	40 651	9,8	12,7	-
2003	65 454	3 128	11,5	20,9	-	542 420	40 188	10,3	13,5	-
2004	66 207	3 448	10,7	19,2	7,8	541 675	51 203	9,5	10,6	7,0
2005	63 692	5 834	10,2	10,9	7,5	510 416	52 164	8,9	9,8	6,6
2006	55 230	7 990	8,8	6,9	6,5	448 545	93 425	7,7	4,8	5,7
2007	44 239	13 725	6,9	3,2	5,2	354 878	141 066	6,0	2,5	4,5
2008	43 063	8 253	6,8	5,2	5,1	352 250	91 189	6,0	3,9	4,5
2009	65 944	3 040	10,6	21,7	8,1	539 136	30 927	9,2	17,4	7,1
2010	69 342	2 955	10,9	23,5	8,5	561 551	30 803	9,6	18,2	7,4
2011	62 722	2 775	9,8	22,6	7,6	508 451	35 784	8,6	14,2	6,8
2012	66 435	2 289	10,4	29,0	8,1	545 311	34 893	9,4	15,6	7,4
2013	71 970	2 262	-	31,8	8,9	596 833	35 178	-	17,0	8,2
2014	66 203	4 523	-	14,6	8,2	541 914	58 739	-	9,2	7,5

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2000–2014, SSZ MPSV ČR, 2001–2015

VPM - volná pracovní místa, MN - míra nezaměstnanosti, U/VPM - počet uchazečů na jedno volné místo, PNO - podíl nezaměstnaných osob

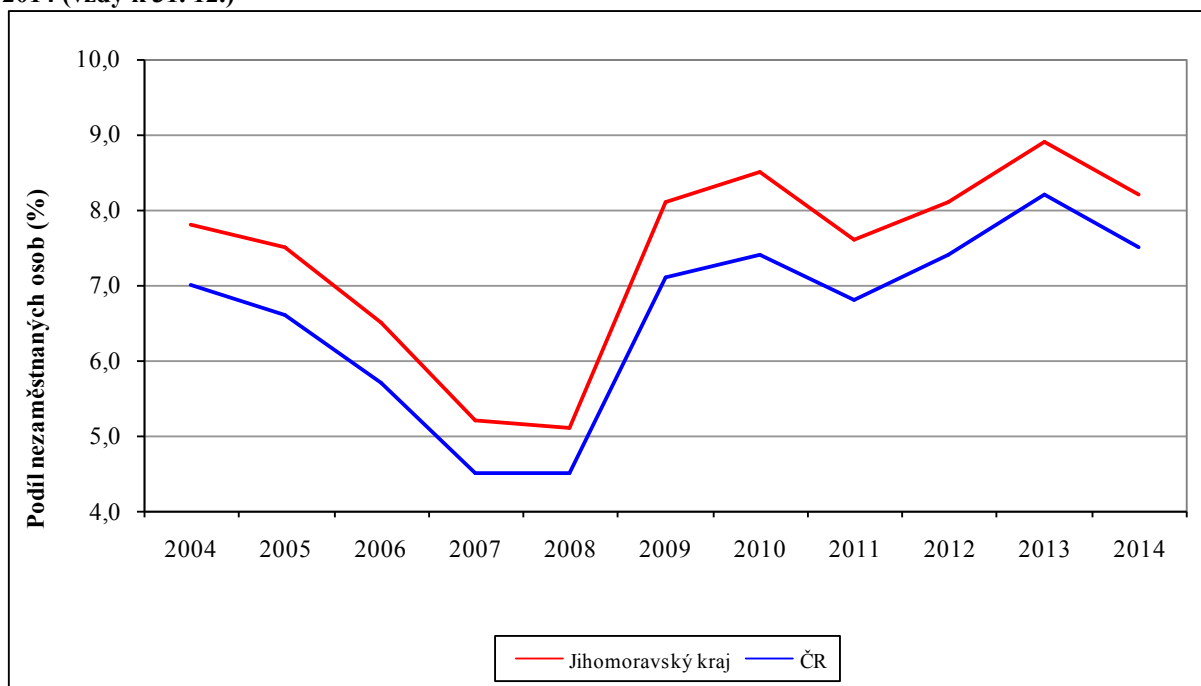
V květnu 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie, což se projevilo mimo jiné i zvýšeným zájmem investorů a tudíž vznikem nových pracovních míst (navíc se změnila i metodika výpočtu míry nezaměstnanosti, která vedla k jejímu snížení). Na konci roku 2004 tak v Jihomoravském kraji hledalo práci 66 tis. osob, což představovalo 19,2 uchazečů na jedno pracovní místo (v případě ČR se už jednalo o první rok, kdy bylo zaznamenáno zlepšení všech analyzovaných ukazatelů). Hospodářství České republiky v následujících letech výrazně rostlo (v letech 2005 až 2007 o více než 5 % HDP), a to mělo samozřejmě vliv i na nezaměstnanost. Už v roce 2006 klesl v Jihomoravském kraji počet uchazečů o práci na 55 tis. osob a v roce 2008 dokonce na 43 tis. osob. Obdobně se vyvíjela i míra nezaměstnanosti - v roce 2006 vykazovala hodnotu 8,8 %, o dva roky později už jen 6,8 % (tj. o 0,8 procentních

¹ V roce 2004 došlo ke změně metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti, čímž došlo k poklesu její hodnoty.

bodů více než celorepublikový průměr). Podíl nezaměstnaných osob byl v roce 2008 v kraji 5,1 % a v ČR 4,5 %. Výrazně se snížil i počet uchazečů na jedno pracovní místo (nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2007 - 3,2 osoby). Analogický vývoj proběhl i na úrovni celé České republiky, avšak ta vykazovala vždy příznivější výsledky.

Ekonomická krize se pochopitelně projevila i v Jihomoravském kraji. Mezi lety 2008 a 2009 se v kraji zvýšil počet uchazečů o práci na 66 tis. osob (tj. nárůst o 23 tis. osob, tj. 53,5 %, v ČR obdobně nárůst o 53,0 %) a míra nezaměstnanosti na 10,6 % (tj. nárůst o 3,8 procentní body, v ČR o 3,2 p.b.). Zároveň dramaticky klesl počet volných pracovních míst – v kraji z více než 8 na 3 tis. (obdobně jako v ČR zhruba o dvě třetiny). Na jedno volné pracovní místo připadalo 21,7 uchazečů (v ČR 17,4). Do konce roku 2010 se situace ještě mírně zhoršila, avšak nárůst už nebyl tak výrazný - 69 tis. uchazečů o práci; míra nezaměstnanosti ve výši 10,9 %; 23,5 uchazečů na jedno volné pracovní místo. Podobně negativní vývoj proběhl i v rámci celé ČR, hodnoty všech sledovaných ukazatelů však zůstaly opět nižší. Rok 2011 pak znamenal mírné zlepšení. Počet uchazečů o práci se snížil o necelých 7 tis. osob na 63 tis. osob (tj. o 9,5 % stejně jako na úrovni celé ČR); podobně míra nezaměstnanosti poklesla o 1,1 procentního bodu na 9,8 % (v ČR dokonce pod 9 % na 8,6 %), avšak klesl i počet volných míst, takže na jedno volné pracovní místo připadalo stále více než 20 uchazečů (22,6). V ČR celkový počet volných míst vzrostl o více než 5 tis., takže na jedno místo připadalo 14,2 uchazečů. Podíl nezaměstnaných uchazečů činil v kraji 7,6 % a byl nejnižší od roku 2008 (v ČR 6,8 %).

Obr. 3: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Jihomoravském kraji a v České republice v letech 2004–2014 (vždy k 31. 12.)

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2004– 2014, SSZ MPSV ČR, 2005–2015

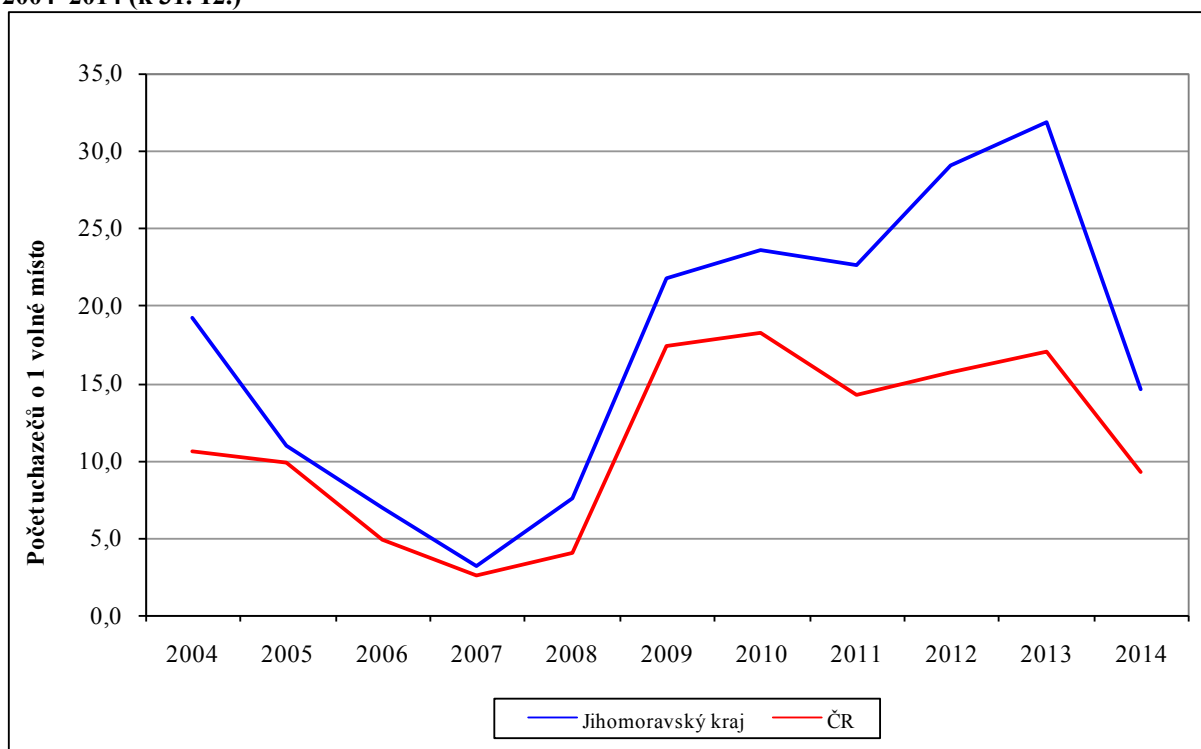
Rok 2012 však přinesl v souvislosti s negativním vývojem českého hospodářství zhoršení situace na trhu práce i v Jihomoravském kraji (podle názorů některých odborníků se tak začíná uplatňovat scénář vývoje ekonomické krize ve tvaru písmene „W“). K 31. 12. 2012 tak bylo registrováno v Jihomoravském kraji 66,4 tis. uchazečů o práci (meziroční nárůst o 3,7 tis. osob, tj. 5,9 %, v ČR o 7,2 %). Míra nezaměstnanosti dosáhla výše 10,4 % (nárůst o 0,6

procentního bodu, v ČR o 0,8 p.b.), počet volných míst opět klesl na necelých 2,3 tis., takže počet uchazečů o jedno volné pracovní místo se zvýšil na 29, což bylo dosavadní maximum. Ani na úrovni ČR volných míst nepřibýlo, takže na jedno hlášené pracovní místo připadalo 15,6 uchazečů. V případě počtu uchazečů o jedno volné pracovní místo je však třeba zmínit novelu zákona o zaměstnanosti, která od 1. ledna 2012 zrušila povinnost zaměstnavatelů hlásit Úřadu práce ČR volná pracovní místa (to mělo za následek snížení počtu volných pracovních míst v evidenci pracovních úřadů, resp. zvýšení počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo). Situace na trhu práce se zhoršila i v celé České republice, ale sledované ukazatele však stále vykazovaly v Jihomoravském kraji méně příznivé hodnoty.

Od ledna 2013 byla míra (registrované) nezaměstnanosti nahrazena novým ukazatelem, a to podílem nezaměstnaných osob (dále také PNO). Ten je však kvůli odlišné definici s původní mírou nezaměstnanosti nesrovnatelný. Lze pouze konstatovat, že vzhledem k tomu, že pracuje s dosažitelnými uchazeči o zaměstnání a obyvateli ve věku 15 až 64 let, dosahuje obecně nižších hodnot, což je patrné i z retrospektivního výpočtu hodnot podílu nezaměstnaných osob v letech 2004 až 2012.

V Jihomoravském kraji bylo na konci roku 2013 dosaženo nejvyšších hodnot u všech ukazatelů za celé sledované období. Počet uchazečů dosáhl téměř hranice 72 tis. a meziročně vzrostl o 8,3 % (v ČR se přiblížil 600 tis. a zvýšil se o 9,4 %, tedy ještě výrazněji). Počet volných míst v kraji klesl na 2,2 tis., což bylo doposud nejméně, v ČR se udržel mírně nad hranicí 35 tis. Na jedno místo tak v kraji připadalo téměř 32 uchazečů, což bylo rovněž historicky nejvíce (v ČR 17). Podíl nezaměstnaných osob činil 8,9 %, tedy opět nejvíce za celé sledované období, obdobně jako v celé ČR. Na obou úrovních meziročně vzrostl o 0,8 p.b.

Obr. 4: Počet uchazečů o jedno volné pracovní místo v Jihomoravském kraji a České republice v letech 2004–2014 (k 31. 12.)

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2000–2014, SSZ MPSV ČR, 2001–2015

Pro rok 2014 se očekávalo další oživení ekonomiky v celé ČR a s tím již konečně také zlepšení situace na trhu práce. Tyto předpoklady se potvrdily, když počet uchazečů na úrovni celé ČR meziročně po dvou letech klesl, a to o téměř desetinu na necelých 542 tis. V Jihomoravském kraji došlo ke snížení počtu uchazečů o zaměstnání na 66,2 tis., tedy o 8 %. Podíl nezaměstnaných osob se snížil shodně na úrovni republiky i kraje o 0,7 p.b. Z hlediska nabídky práce došlo k nárůstu počtu hlášených volných pracovních míst. V Jihomoravském kraji se jejich počet zvýšil meziročně na téměř dvojnásobek, v rámci celé ČR vzrostl o dvě třetiny. Na jedno volné pracovní místo hlášené na úřadech práce tak v ČR připadalo 9,2 a v Jihomoravském kraji 14,6 uchazečů, tedy zhruba polovina ve srovnání s koncem roku 2013. Zlepšující se tendence mohou být patrné i z vývoje v lednu 2015, kdy sice došlo tradičně k nárůstu počtu uchazečů na 556,2 tis. v ČR a na 67,6 v Jihomoravském kraji, nicméně relativní nárůst nebyl již tak vysoký jako v předchozích dvou letech a nadále výrazně rostl počet volných pracovních míst (v ČR o 6 %, v Jihomoravském kraji dokonce o více než 16 %), což není až tak obvyklý vývoj.

3.2. Vývoj struktury uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v letech 2010–2014

Situaci na trhu práce lze hodnotit rovněž z hlediska změn ve struktuře uchazečů o zaměstnání. Následující tabulka zachycuje strukturu uchazečů a podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví. Mezi registrovanými nezaměstnanými převažovali v posledních pěti letech muži, což byla odlišná situace ve srovnání s lety, které lze považovat za vrchol ekonomické konjunktury v ČR předcházející globální ekonomické krizi (na konci let 2007 a 2008 ženy tvořily dokonce 54,5 % všech uchazečů). Krize totiž silně zasáhla především průmysl a stavebnictví, v nichž ve větší míře pracují muži. Na konci roku 2014 byl však poměr mezi muži a ženami mezi uchazeči o zaměstnání téměř vyrovnaný. Stále však platí, že ženy mají na trhu práce ztížené podmínky pro uplatnění, a to z důvodů na trhu práce v ČR stále panujících genderových rozdílů (nižší mzdy žen než mužů na obdobných pozicích), výpadku z pracovního procesu spojeného s péčí o děti, stále nedostatečné, ale v posledních letech zlepšující se možnosti zkrácených úvazků apod.

Tab. 6: Struktura uchazečů o zaměstnání a míra nezaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	Celkem		Muži			Ženy		
	abs.	PNO	abs.	%	PNO	abs.	%	PNO
2010	69 342	8,5	36 848	53,1	9,1	32 494	46,9	8,1
2011	62 722	7,6	32 418	51,7	8,0	30 304	48,3	7,6
2012	66 435	8,1	34 049	51,3	8,4	32 386	48,7	8,2
2013	71 970	8,9	37 195	51,7	9,1	34 775	48,3	8,7
2014	66 203	7,5	33 287	50,3	7,4	32 916	49,7	7,5

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

Nezaměstnanost podle pohlaví lze sledovat i z hlediska podílu nezaměstnaných mužů a žen z celkového počtu obyvatel ve věku 15–64 let. Ten byl v případě žen vyšší než u mužů pouze na konci roku 2014. Zatímco v roce 2010, který představoval jeden z vrcholů ekonomické krize, představoval rozdíl 1,0 procentního bodu, v dalších třech letech se hodnoty již tolik nelišily (0,2–0,4 p.b.).

Poměrně stabilní zůstává struktura uchazečů podle věku. Většina mladých obyvatel se věnuje studiu, proto se podíl uchazečů ve věku do 19 let pohyboval v posledních pěti letech pod hranicí 5 %. V roce 2014 se výrazně snížil (pod 2 tis. osob, tj. pod 3 %), na což má vliv i

demografický vývoj v druhé polovině devadesátých let (pokles počtu narozených dětí). Velmi nízký je i podíl uchazečů ve věku 60 let a více, protože pokud v tomto věku přijdou o práci, volí poměrně často variantu předčasného důchodu, avšak na druhé straně se prodlužuje hranice věku odchodu do důchodu, proto v posledních pěti letech absolutní i relativní počet nezaměstnaných ve věku nad 60 let roste (mezi roky 2010 a 2014 se zvýšil o více než dvě třetiny a jejich podíl vyšplhal na 4,4). Zbývající uchazeči o práci jsou rozděleni relativně rovnoměrně do ostatních čtyř věkových kategorií, což však neodpovídá věkové struktuře všech obyvatel Jihomoravského kraje.

Na konci roku 2010 byla nejsilnější skupina ve věku 50–59 let (24,7 %), avšak její podíl se postupně snižoval až na 22,8 % v roce 2013. Nyní je, s velmi malými rozdíly, nejsilnější kategorie 30–39 let, přičemž jde o ročníky narozené v sedmdesátých letech, tedy generace populačně nejvíce zastoupená. Pouze o něco méně je mladých ve věku 20–29 let, která byla v předchozích letech skupinou největší. Z toho je patrné, že mladí lidé se dlouhodobě na trhu práce uplatňují spíše špatně a řada jich zůstává mezi nezaměstnanými. Jedná se totiž ve značné míře o absolventy bez praxe, kteří patří mezi rizikové skupiny na trhu práce. Věkovou kategorii 30 – 39 let v příštích letech postupně začnou opouštět nejsilnější ročníky narozené v sedmdesátých letech, takže lze očekávat postupné snižování podílu této skupiny a růst významu skupiny následující, i když ta je považována za nejméně problematickou z hlediska uplatnění na trhu práce (podíl se dlouhodobě pohybuje kolem 20 %). Průměrný věk registrovaného nezaměstnaného se v letech 2010 až 2014 pohyboval od 39,4 do 40,3 let.

Tab. 7: Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	do 19 let		20 – 29 let		30 – 39 let		40 – 49 let		50 – 59 let		60 let a více		celkem	prům. věk
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
2010	2 681	3,9	17 065	24,6	16 873	24,3	13 884	20,0	17 118	24,7	1 721	2,5	69 342	39,4
2011	2 627	4,2	16 316	26,0	15 253	24,3	12 745	20,3	14 684	23,4	1 097	1,7	62 722	38,9
2012	2 763	4,2	16 988	25,6	15 943	24,0	13 423	20,2	15 485	23,3	1 833	2,8	66 435	38,4
2013	2 497	3,5	18 174	25,3	17 351	24,1	14 936	20,8	16 509	22,8	2 503	3,5	71 970	39,1
2014	1 879	2,8	15 626	23,6	15 882	24,0	14 177	21,4	15 755	23,8	2 884	4,4	66 203	40,3

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015
prům. věk = průměrný věk

Také struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání zůstává v Jihomoravském kraji v posledních letech v podstatě stabilní; mírně klesá podíl osob s nejvýše základním vzděláním a roste podíl vysokoškoláků, což jsou však trendy týkající se celé populace.

Tab. 8: Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	základní		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		vysokoškolské		celkem
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
2010	15 820	22,8	31 418	45,3	17 746	25,6	4 358	6,3	69 342
2011	14 736	23,5	27 328	43,6	16 273	25,9	4 385	7,0	62 722
2012	15 672	23,6	29 469	44,4	16 681	25,1	4 613	6,9	66 435
2013	16 866	23,4	31 120	43,3	18 508	25,7	5 476	7,6	71 970
2014	15 525	23,5	27 955	42,2	17 510	26,4	5 213	7,9	66 203

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

Největší skupinu dlouhodobě tvoří nezaměstnaní se středním vzděláním bez maturity (42,2 % na konci roku 2014), následují uchazeči se středním vzděláním s maturitou (26,4 %), dále

nezaměstnaní s ukončeným či neukončeným základním vzděláním (23,5 %) a uchazeči s vysokoškolským vzděláním (7,9 %). Vzdělání lze tedy stále považovat za zásadní faktor při uplatnění se na trhu práce, neboť registrovaní nezaměstnaní s vysokoškolským vzděláním představují suverénně početně nejmenší kategorii mezi uchazeči o zaměstnání.

Přesnější pohled na nezaměstnanost dle vzdělanostních kategorií poskytuje analýza specifických měr nezaměstnanosti (dle výsledků VŠPS). V případě osob pouze se základním vzděláním představovala specifická míra nezaměstnanosti na konci roku 2014 hodnotu 21,4 %, u osob se středním vzděláním bez maturity byla specifická míra nezaměstnanosti 8,8 %, v případě osob se středním vzděláním s maturitou 6,1 % a u vysokoškoláků pouze 2,6 %. Z toho je jasně patrné, že problém s uplatněním se na trhu práce klesá se zvyšujícím se stupněm vzdělání.

Na konci roku 2010 bylo na území Jihomoravského kraje hlášeno 3 tis. volných míst, což bylo výrazně méně než v letech předchozí ekonomické konjunktury, kdy bylo v kraji evidováno i více než 10 tis. volných míst. Poté následoval další, i když mnohem pozvolnější pokles počtu volných pracovních příležitostí a na konci roku 2013 jich bylo na území Jihomoravského kraje vykázáno pouze necelých 2,3 tis. Do konce roku 2014 se počet volných míst v kraji zdvojnásobil. Zatímco na konci roku 2010 byla téměř polovina volných míst hlášena v Brně, v posledním roce to bylo již méně, a to kolem jedné třetiny (1,5 tis. míst). Více než 500 míst vykázal okres Brno-venkov, Břeclav a Hodonín.

Tab. 9: Struktura volných míst podle vzdělání v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	základní		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		vysokoškolské		celkem
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
2010	1 068	36,1	1 054	35,7	642	21,7	191	6,5	2 955
2011	780	28,1	1 159	41,8	642	23,1	194	7,0	2 775
2012	550	24,0	1 014	44,3	524	22,9	201	8,8	2 289
2013	760	33,6	867	38,3	509	22,5	126	5,6	2 262
2014	1 430	31,6	2 028	44,9	761	16,8	304	6,7	4 523

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

SŠ = středoškolské vzdělání

V letech s příznivou situací na trhu práce (2007, 2008) bylo nejvíce míst registrováno pro osoby se základním vzděláním (v roce 2008 dokonce více než polovina). Jejich podíl však postupně klesal a v roce 2012 jich byla necelá čtvrtina. Během roku 2013 vzrostl jejich podíl na třetinu, avšak v absolutním vyjádření jich bylo pouze 760 (v roce 2007 to bylo 6,6 tis.). Do konce roku 2014 se jejich absolutní počet sice téměř zdvojnásobil na 1,4 tis., ale jejich podíl z celkového počtu hlášených míst se mírně snížil. Výrazně se však zvýšil podíl míst pro středoškoláky bez maturity (přes 2 tis. míst, téměř 45 % všech míst). Relativně stabilní je v posledních pěti letech nabídka míst pro středoškoláky s maturitou, přičemž v posledním roce došlo k navýšení jejich počtu o 50 %, tedy výrazně méně než v ostatních skupinách, čímž se jejich relativní podíl podstatně snížil. Počet míst pro vysokoškoláky se více než zdvojnásobil ve srovnání s koncem roku 2013, ale jejich podíl stále činil pouze nepatrný zlomek všech volných míst. Stále tedy platí, že vysokoškoláci přes úřady práce jen těžko získávají zaměstnání a cesta k práci vede většinou jiným způsobem (vlastní iniciativa, personální agentury apod.). Dle poměru počtu uchazečů a hlášených míst byla na konci roku 2014 situace nejhorší u středoškoláků s maturitou (na jedno místo připadalo v roce 2014 celkem 23 uchazečů), naopak nejlepší byl poměr u osob se základním vzděláním (10,9).

Z hlediska délky evidence uchazečů o zaměstnání na úradech práce se pochopitelně jeví jako nejproblématictější skupina osob, které jsou dlouhodobě nezaměstnané (tj. více než 12 měsíců). Od počátku ekonomické krize jejich počet výrazně vzrostl (z necelých 17 tis. z konce roku 2007 na 29,3 tis. v roce 2014, tj. o více než 80 %) a dlouhodobá nezaměstnanost představuje v Jihomoravském kraji stále velký problém. Podíl uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 12 měsíců sice začal od roku 2010 v souvislosti s dopady ekonomické krize opět růst a na konci roku 2014 vykázal hodnotu 44,3 %. To je ve srovnání s celorepublikovým průměrem stále zhruba stejný podíl (43,8 %).

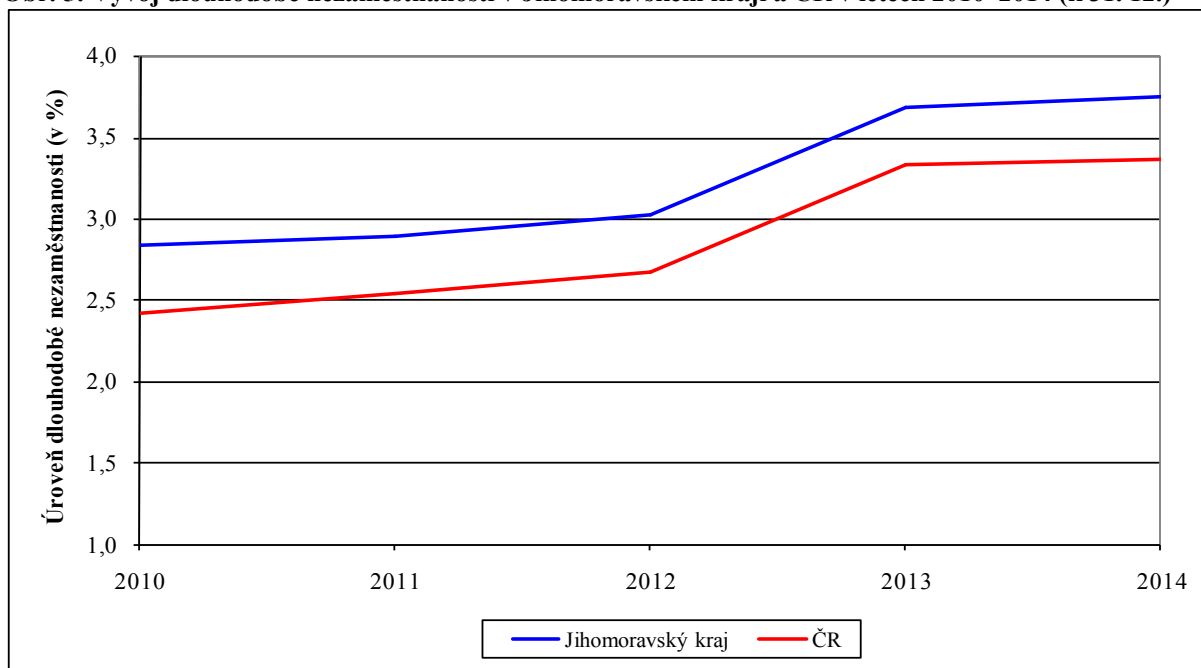
Druhé nejsilnější postavení měli krátkodobě nezaměstnaní (do 3 měsíců). Jejich podíl během posledních pěti let klesl z jedné třetiny na necelou čtvrtinu. Vyšší podíl během krize mohl být způsoben přechodným propouštěním z některých firem, které byly závislé na aktuálních zakázkách a zároveň nevyužily možnosti nástrojů typu částečné nezaměstnanosti (ponechání pracovníků doma s vyplácením poměrné části mzdy). Rok 2010 byl poslední, kdy podíl krátkodobě nezaměstnaných překračoval jednu třetinu a byl tak vyšší než podíl dlouhodobě nezaměstnaných. Průměrná délka evidence se pod vlivem vyšší fluktuace nezaměstnaných snížila až na 444 dny v roce 2010, ale již v roce následujícím překročila hranici 500 dnů a v roce 2014 pak hodnotu 600 dnů (v ČR 639 dnů).

Tab. 10: Struktura nezaměstnaných podle délky evidence v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	do 3 měsíců		3 - 6 měsíců		6 - 12 měsíců		nad 12 měsíců		celkem	prům. délka
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
2010	23 003	33,2	11 975	17,3	11 550	16,7	22 814	32,9	69 342	444
2011	18 191	29,0	11 484	18,3	9 850	15,7	23 197	37,0	62 722	503
2012	17 996	27,1	12 283	18,5	12 046	18,1	24 110	36,3	66 435	514
2013	18 362	25,5	12 202	17,0	12 362	17,2	29 044	40,4	71 970	561
2014	16 254	24,6	10 203	15,4	10 425	15,7	29 321	44,3	66 203	637

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015
prům. délka = průměrná délka evidence

Obr. 5: Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji a ČR v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

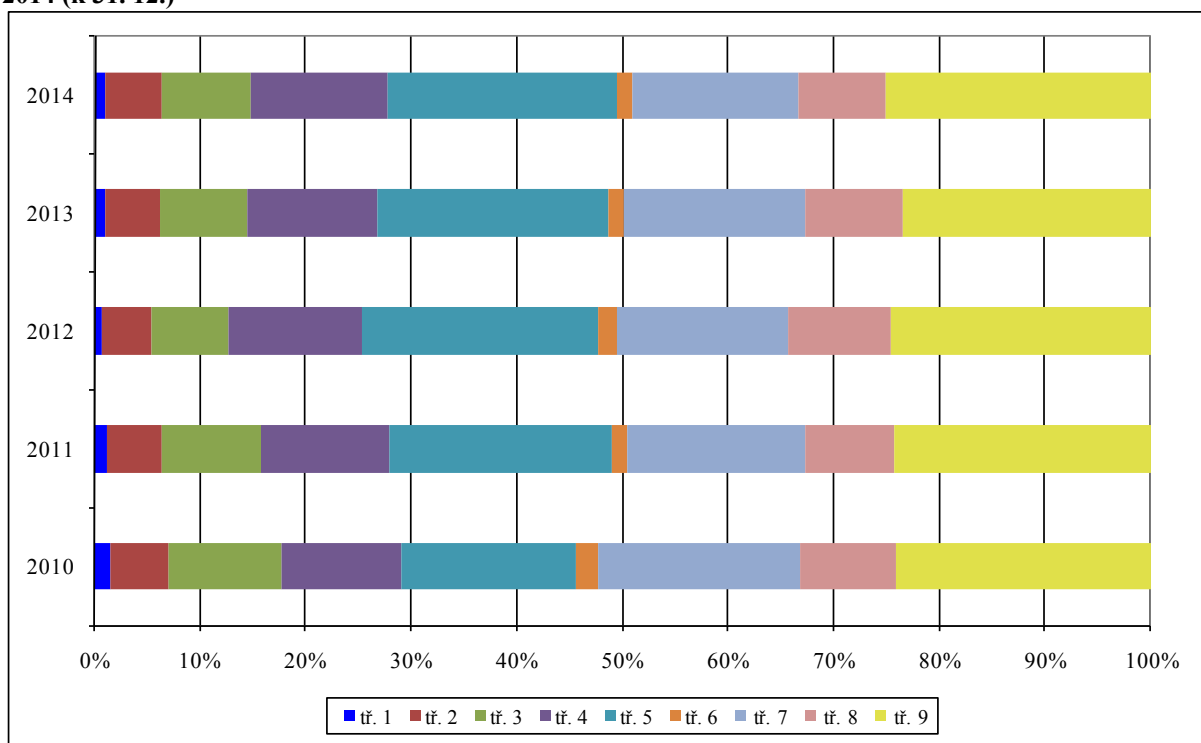

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

Nepříznivý stav dlouhodobé nezaměstnanosti v Jihomoravském kraji ve srovnání s celorepublikovým průměrem dokumentuje obrázek 5, který znázorňuje vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl osob evidovaných déle než 12 měsíců na počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let) v letech 2010 až 2014. Situace v kraji byla po celé období horší než v ČR.

Co se týče struktury uchazečů podle zaměstnání dle tříd KZAM, resp. od roku 2011 dle tříd CZ-ISCO, dlouhodobě nejvíce registrovaných nezaměstnaných náleží do kategorie pomocníků a nekvalifikovaných dělníků (9. třída), přičemž jejich podíl vykazoval ve sledovaném období stabilní hodnoty kolem 25 %. Druhou a třetí nejčastější kategorií jsou pracovníci ve službách a prodeji (5. třída) a řemeslníci a opraváři (7. třída). Následují úředníci (4. třída) a obsluha strojů a zařízení včetně montérů (8. třída). Mírně klesá podíl registrovaných nezaměstnaných technických a odborných pracovníků (3. třída). V čase neměnný podíl 5 % připadá na specialisty (2. třída). Výčet zakončují uchazeči spadající do kategorií kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybolovu (6. třída) a zákonodárci a řídicí pracovníci (1. třída).

Obr. 6: Struktura uchazečů podle zaměstnání (KZAM / CZ-ISCO) v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

Pozn.: Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO s účinností od 1. ledna 2011 nahradila rozšířenou Klasifikaci zaměstnání KZAM-R (vymezení hlavních tříd však zůstalo v podstatě zachováno).

3.3. Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání a cizinci na trhu práce v Jihomoravském kraji

Mezi rizikovou skupinu uchazečů o zaměstnání patří v ČR a potažmo i v Jihomoravském kraji dlouhodobě osoby se zdravotním postižením (OZP). Jejich počet se v letech 2010 až 2014 pohyboval na území Jihomoravského kraje v rozmezí 7,7 tis. až 9,3 tis. osob. Maximum bylo evidováno v roce 2010, minimum v roce 2014. Co se týče podílu těchto uchazečů ze všech uchazečů o zaměstnání, tak ten se od roku 2010, kdy zdravotně postižení tvořili 13,4 % uchazečů o zaměstnání, postupně snižoval. V roce 2014 pak činil 11,7 % (v ČR byla tato

hodnota ještě nižší, a to 11,3 %), tedy o něco vyšší podíl než v roce předchozím. Mírně odlišné výsledky nabízí podíl registrovaných nezaměstnaných OZP na průceschopném obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let. Hodnota tohoto ukazatele činila na konci roku 2014 pro celou Českou republiku 0,9 %, v případě Jihomoravského kraje byla o 0,1 procentního bodu vyšší. Obzvláště nepříznivá situace panuje dlouhodobě v okrese Hodonín, kde tvořily osoby se zdravotním postižením 1,6 % obyvatel v produktivním věku, což je druhá nejvyšší hodnota mezi všemi okresy ČR (po okrese Bruntál - 1,8 %). V absolutním měřítku jich v okrese Hodonín bylo na úřadě práce na konci roku 2014 evidováno 1715, tedy pouze o 115 méně než v celém Brně.

Tab. 11: Vývoj počtu OZP a absolventů a mladistvých v evidenci úřadů práce v Jihomoravském kraji v letech 2010–2014 (k 31. 12.)

Rok	Počet uchazečů celkem	z toho OZP		z toho absolventi a mladiství	
		abs.	%	abs.	%
2010	69 342	9 281	13,4	4 644	6,7
2011	62 722	8 187	13,1	4 461	7,1
2012	66 435	7 950	12,0	4 579	6,9
2013	71 790	7 984	11,1	5 139	7,2
2014	66 203	7 732	11,7	3 764	5,7

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2011–2015

Specifické postavení na trhu práce mají také čerství absolventi škol, tedy osoby, kterým od ukončení docházky do škol všech stupňů ještě neuplynuly dva roky, a mladiství, tedy osoby mladší 18 let (ti z celé skupiny tvoří průměrně zhruba pětinu). Absolventi škol se hlásí do evidence Úřadu práce ČR podle místa svého trvalého bydliště, takže se mohou objevit jako nezaměstnaní v jiném okrese, než v jakém studovali. Mladí lidé bez praxe mívají často problémy uplatnit se na trhu práce hned po ukončení studia, neboť zaměstnavatelé je mnohdy považují za méně hodnotnou pracovní sílu, do níž se musí nejprve investovat. V případě nedostatku pracovních míst se pravděpodobnost uplatnění ještě snižuje. Naopak, pokud je kvalifikované volné pracovní síly nedostatek, směřují požadavky zaměstnavatelů i do řad absolventů škol bez praxe s pozitivním konstatováním, že absolventi jsou flexibilnější a adaptabilnější pracovní silou a zaměstnavatelé je mohou do budoucna formovat dle svých požadavků a představ.

Počet registrovaných nezaměstnaných absolventů a mladistvých se na území Jihomoravského kraje pohyboval v letech 2010 až 2014 od 3,8 tis. do 5,1 tis. osob. Výrazný meziroční pokles počtu nezaměstnaných absolventů a mladistvých byl zaznamenán právě v posledním sledovaném roce, a to jak v Jihomoravském kraji (o více než čtvrtinu), tak v ČR (o 30,5 %). Důvodem je především demografický vývoj v devadesátých letech (ze skupiny absolventů středních škol vypadly relativně četnější ročníky narozené před rokem 1994, ze skupiny absolventů vysokých škol pak ty narozené před rokem 1988). Je pravděpodobné, že právě v důsledku nástupu slabých ročníků z druhé poloviny devadesátých let mezi absolventy středních škol bude počet absolventů mezi nezaměstnanými v následujících letech klesat.

Podíl registrovaných nezaměstnaných absolventů a mladistvých na všech uchazečích byl vykazován v rozmezí od 5,7 % do 7,2 %. V porovnání s celorepublikovým průměrem (5,1 %) byl na konci roku 2014 tento podíl v Jihomoravském kraji o 0,6 procentního bodu vyšší. Co se týká podílu registrovaných nezaměstnaných absolventů a mladistvých na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let, jsou pozice Jihomoravského kraje a České republiky téměř vyrovnané (0,5 %, resp. 0,4 %). Na okresní úrovni je situace obzvláště nepříznivá zejména na Znojensku

(druhá pozice mezi okresy ČR po okrese Bruntál s hodnotou 0,64 %) a Hodonínsku (pátá pozice 0,57 %).

Až do roku 2011 bylo možné sledovat také vývoj počtu cizinců působících na trhu práce v Jihomoravském kraji, a to prostřednictvím bulletinů vydávaných pravidelně Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí MPSV ČR. Poslední bulletin č. 28 však obsahoval data pouze k 31. 12. 2011 a další již nebyly vydány. Cizince sleduje každoročně také ČSÚ, jejich život v ČR, demografické aspekty, vzdělání, kriminalitu, zdravotní péči, ale také ekonomickou aktivitu. Do roku 2013 jsou zde sledováni cizinci s živnostenským oprávněním do úrovně okresů, avšak údaje o počtu cizinců v pozici zaměstnanců jsou k dispozici opět pouze do roku 2011.

Tab. 12: Vývoj počtu cizinců s platným živnostenským oprávněním v okresech Jihomoravského kraje a v ČR v letech 2009–2013 (k 31. 12.)

Území	2009	2010	2011	2012	2013
Blansko	236	259	280	260	253
Brno-město	3 564	4 286	5 202	5 128	4 259
Brno-venkov	1 223	1 352	1 547	1 318	996
Břeclav	521	559	554	553	512
Hodonín	364	391	398	384	393
Vyškov	536	575	507	433	359
Znojmo	478	496	514	512	516
Jihomoravský kraj	6 922	7 918	9 002	8 588	7 288
Bazický index (2009 = 100 %)	100,0	114,4	130,0	124,1	105,3
ČR	87 753	90 983	93 059	91 040	85 887
Bazický index (2009 = 100 %)	100,0	103,7	106,0	103,7	97,9

Pramen: Cizinci v ČR 2014, ČSÚ, Praha, 2014

Z výše uvedené tabulky plyne, že se počet cizinců s platným živnostenským oprávněním v Jihomoravském kraji v posledních pěti letech postupně zvyšoval a svého maxima dosáhl v roce 2011, kdy bylo registrováno 9 tis. živnostníků cizí státní příslušnosti. Poté došlo dva roky po sobě k meziročnímu snížení, avšak na konci roku 2013 bylo na rozdíl od ČR v kraji stále více cizinců podnikatelů (7,3 tis.) než v roce 2009. Vývoj v Jihomoravském kraji byl v posledních pěti letech mnohem dynamičtější než v celé ČR.

Nejvíce cizinců s živnostenským oprávněním bylo v celém sledovaném období registrováno ve městě Brně, ale více než tisíc jich působilo také v okrese Brno-venkov (s výjimkou roku 2013). Naopak nejméně cizinců s platným živnostenským oprávněním podnikalo v okrese Blansko (méně než 300). Za posledních pět let vzrostl jejich počet významně pouze v Brně (o téměř 20 %) a mírně také v okrese Hodonín, Znojmo a Blansko (zhruba o 8 %). V ostatních okresech došlo k poklesu jejich počtu; nejvýrazněji v okrese Vyškov (o třetinu), dále v okrese Brno-venkov (o téměř pětinu) a mírně se snížil počet cizinců s platným živnostenským oprávněním také v okrese Břeclav.

3.4. Situace na trhu práce v Jihomoravském kraji v roce 2014

Základní charakteristiky trhu práce Jihomoravského kraje ke konci jednotlivých měsíců roku 2014 nabízí tabulka 14. Celkový počet uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji se v lednu zvýšil o necelých 3,5 tis. (tj. o 4,7 %), ale poté již začal klesat. Svého minima dosáhl

počet uchazečů v první polovině roku v červnu (64,4 tis.) a po mírném prázdninovém zvýšení, jehož příčina je tradičně v evidenci nových absolventů škol, docházelo k dalšímu pozvolnému poklesu až do října, kdy jich bylo evidováno nejméně (62,5 tis., tedy o 2,8 tis. méně než před rokem, tj. o 4,4 %). Po listopadové stagnaci došlo v prosinci k nárůstu o 3,6 tis., tedy meziměsíčně o 5,8 %, avšak meziročně nastal úbytek o 5,8 tis., tj. 8,7 %.

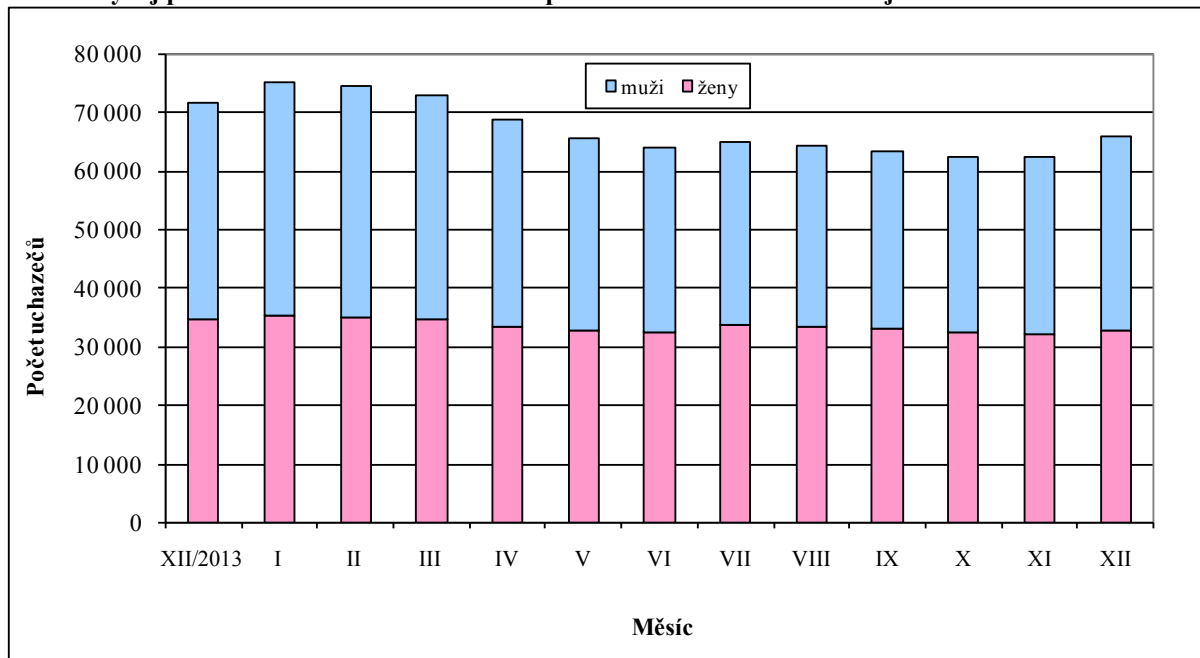
Tab. 13: Vývoj základních charakteristik trhu práce v Jihomoravském kraji v roce 2014

Měsíc	Počet uchazečů				Volná místa	PNO (%)		
	celkem	ženy	absolventi	OZP		celkem	ženy	muži
prosinec 2013	71 970	34 775	4 773	7 984	2 262	8,9	8,7	9,1
leden	75 378	35 397	4 899	7 560	3 068	9,4	8,9	9,8
únor	74 823	35 095	4 672	8 105	3 128	9,3	8,8	9,7
březen	73 200	34 845	4 383	8 121	3 481	9,1	8,7	9,4
duben	68 885	33 649	4 222	7 968	3 893	8,5	8,4	8,6
květen	65 880	32 850	3 808	7 858	4 147	8,2	8,2	8,1
červen	64 359	32 671	3 237	7 767	4 301	8,0	8,2	7,8
červenec	65 040	33 818	3 275	7 707	4 049	8,1	8,5	7,7
srpen	64 428	33 730	3 547	7 660	4 698	8,0	8,5	7,5
září	63 575	33 119	4 462	7 548	4 984	7,9	8,3	7,5
říjen	62 547	32 570	4 223	7 588	4 850	7,7	8,1	7,3
listopad	62 592	32 317	3 872	7 626	4 970	7,7	8,1	7,4
prosinec	66 203	32 916	3 764	7 732	4 523	8,2	8,3	8,2

Pramen: Měsíční statistika nezaměstnanosti, SSZ MPSV ČR, 2014, 2015

PNO – podíl nezaměstnaných osob

Obr. 7: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání dle pohlaví v Jihomoravském kraji v roce 2014

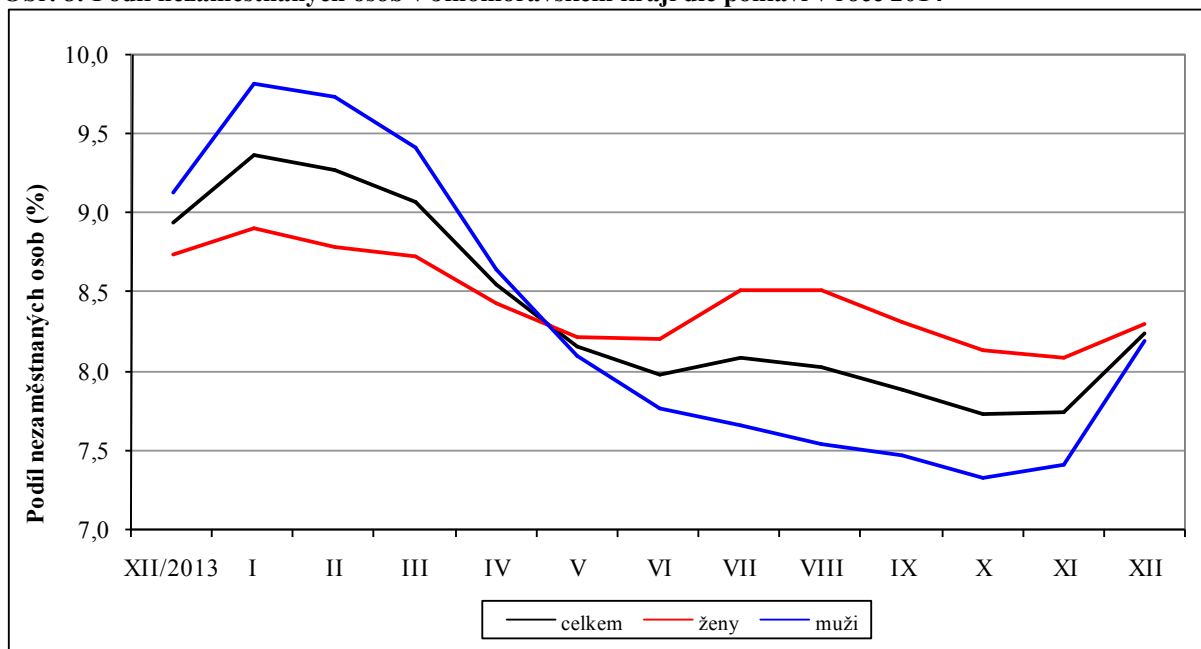

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2014, 2015

Zajímavý výsledek přináší srovnání uchazečů o zaměstnání podle pohlaví. Zatímco od ledna do června 2014 převažovali mezi uchazeči o zaměstnání muži, od července do listopadu 2014 to byly ženy a v prosinci opět muži (obdobně jako v roce 2013). Tento jev lze vysvětlit sezónními pracemi, které ve větší míře probíhají právě od května do listopadu (tj. v teplejší

části roku) a uplatnění v nich nacházejí především muži, jelikož se často jedná o fyzicky namáhavější práci. Zároveň je možné podotknout, že ukazatel podílu žen na všech uchazečích o zaměstnání se liší od podílu nezaměstnaných žen na všech ženách ve věku 15 – 64 let (ten byl vyšší než v případě mužů již do května 2014 až do konce roku).

Obr. 8: Podíl nezaměstnaných osob v Jihomoravském kraji dle pohlaví v roce 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2014, 2015

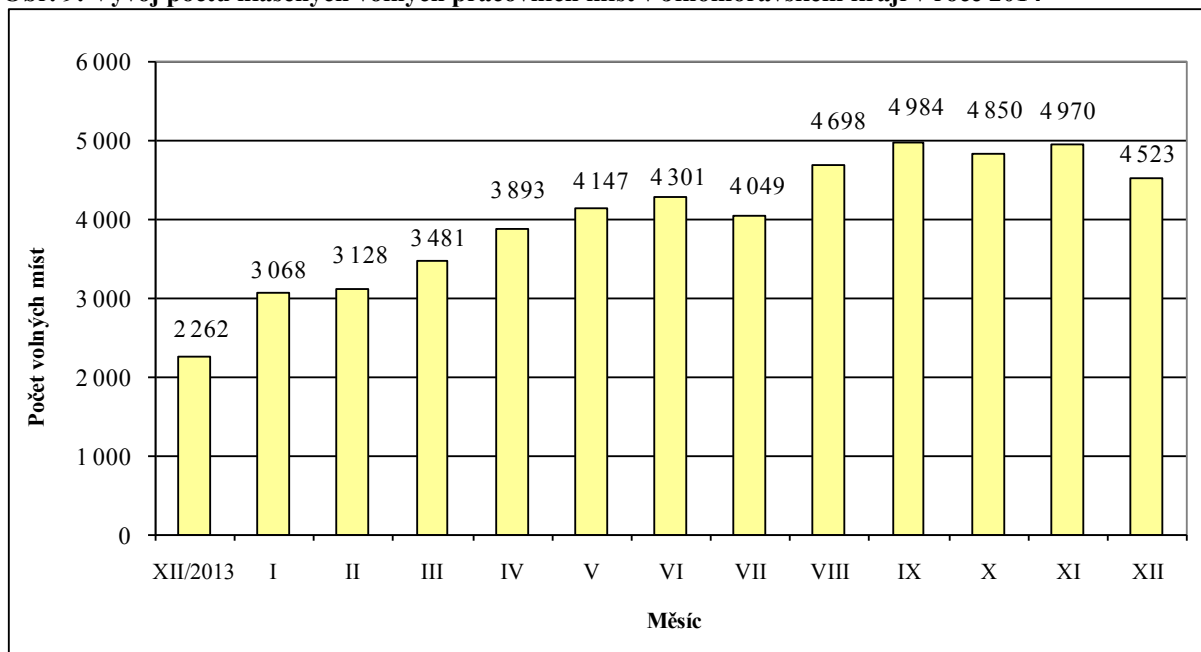
V průběhu roku 2014 docházelo rovněž k poklesu počtu **absolventů škol**, což je logický vývoj, protože (alespoň někteří) absolventi postupně nacházeli zaměstnání s tím, jak se prodlužovala doba od jejich ukončení studia v letech 2012 a 2013. Minima v počtu evidovaných absolventů bylo dosaženo v červnu (3,2 tis.). Příchod nových absolventů se projevil nárůstem jejich počtu v letních měsících a v září, na jehož konci jich bylo v evidenci úřadů práce 4,4 tis., tedy nejvíce z druhého pololetí (v prvním pololetí to bylo v lednu, tedy ještě před tím, než začal počet uchazečů o zaměstnání včetně absolventů klesat). Do konce roku 2014 se počet registrovaných nezaměstnaných absolventů snížil pod hranici 3,8 tis. osob. Podíl absolventů na celkovém stavu uchazečů se po celý rok pohyboval od 5,0 % (červenec, srpen) do 7,0 % (září).

Počet **osob se zdravotním postižením (OZP)** se v průběhu roku 2014 měnil v rozsahu ± 600 osob – hranici 8 tis. překračoval pouze v únoru a březnu, minima dosáhl v září (7,6 tis. osob). Pokles jejich počtu v evidenci úřadů práce však byl méně intenzivní než v případě všech uchazečů, takže se jejich podíl na celkovém počtu uchazečů mírně zvýšil (meziročně o 0,6 p.b.). Na druhé straně nebyl tento vývoj příliš ovlivněn sezónními výkyvy, takže se pohyboval relativně stabilně mezi 10,0 % a 12,2 %, přičemž nejnižší hodnoty byly dosaženy v prvních dvou měsících roku 2014, zatímco nevyšší v listopadu.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu Jihomoravského kraje ve věku 15 – 64 let se během roku 2014 pohybovala mezi 7,7 % (říjen, listopad) a 9,4 % (leden), ale byla stále vyšší než celorepublikový průměr. Sezónní charakter vývoje je typický pro většinu oblastí ČR a souvisí s přibývajícím množstvím pracovních příležitostí v zemědělské výrobě, ve stavebnictví a cestovním ruchu v průběhu jarních a letních měsíců a s jejich nedostatkem na podzim a v zimě. Tak tomu bylo i v roce 2014, přestože zimní období bylo velmi příznivé pro

stavební výrobu. Podíl nezaměstnaných žen na celkovém počtu žen ve věku 15 – 64 let byl v Jihomoravském kraji do konce dubna podprůměrný, naopak u mužů nadprůměrný, od června se situace obrátila a prosinec byl podobně jako květen velmi vyrovnaný s o něco horší pozicí žen. Zatímco v lednu a únoru 2014 činil rozdíl mezi nezaměstnaností mužů a žen 0,9 procentního bodu, tak v květnu a v prosinci to byly rozdíly téměř zanedbatelné (0,1 procentního bodu).

Obr. 9: Vývoj počtu hlášených volných pracovních míst v Jihomoravském kraji v roce 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2014, 2015

Během roku 2014 lze sledovat postupný růst počtu hlášených volných pracovních míst (s výjimkou července, kdy došlo k mírnému meziměsíčnímu poklesu). Maxima bylo během první poloviny roku, kdy počet hlášených míst tradičně přibývá, dosaženo v červnu (4,3 tis. míst), ve druhé polovině roku pak v září (5,0 tis.), ale více než 4,5 tis. místo bylo evidováno také v prosinci. Zlepšující se situaci na trhu práce lze tedy dle vývoje počtu hlášených pracovních míst na úřadech práce potvrdit i navzdory neexistující povinnosti zaměstnavatelů nová volná místa hlásit.

Stav základních charakteristik trhu práce v okresech Jihomoravského kraje na konci let 2013 a 2014 zachycuje následující tabulka. Meziročně došlo k poklesu počtu uchazečů o zaměstnání ve všech okresech, nejvýrazněji v okrese Vyškov (o 17 %) a Břeclav (o 16,0 %). Naopak v Brně se situace téměř nezměnila. Tomu odpovídal i vývoj ukazatele PNO, který se snížil všude kromě Brna, nejzřetelněji v okresech Břeclav a Hodonín (o 1,4 p.b.), a také v okrese Vyškov (o 1,3 p.b.).

Situace se výrazně zlepšila také z hlediska počtu hlášených volných pracovních míst. Největší nárůst jejich počtu byl zaznamenán ve městě Brně (téměř čtyřnásobek ve srovnání s koncem roku 2013) a v okrese Hodonín (dvojnásobek). Přes toto zvýšení zůstávala ukazatele „počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo“ ve všech okresech nad průměrem ČR, nejvýrazněji v okrese Hodonín (22,3) a Znojmo (18,4), ale vysoká byla i v Brně (14,8). Přesto se jedná o hodnoty diametrálně odlišné ve srovnání se situací v roce 2013.

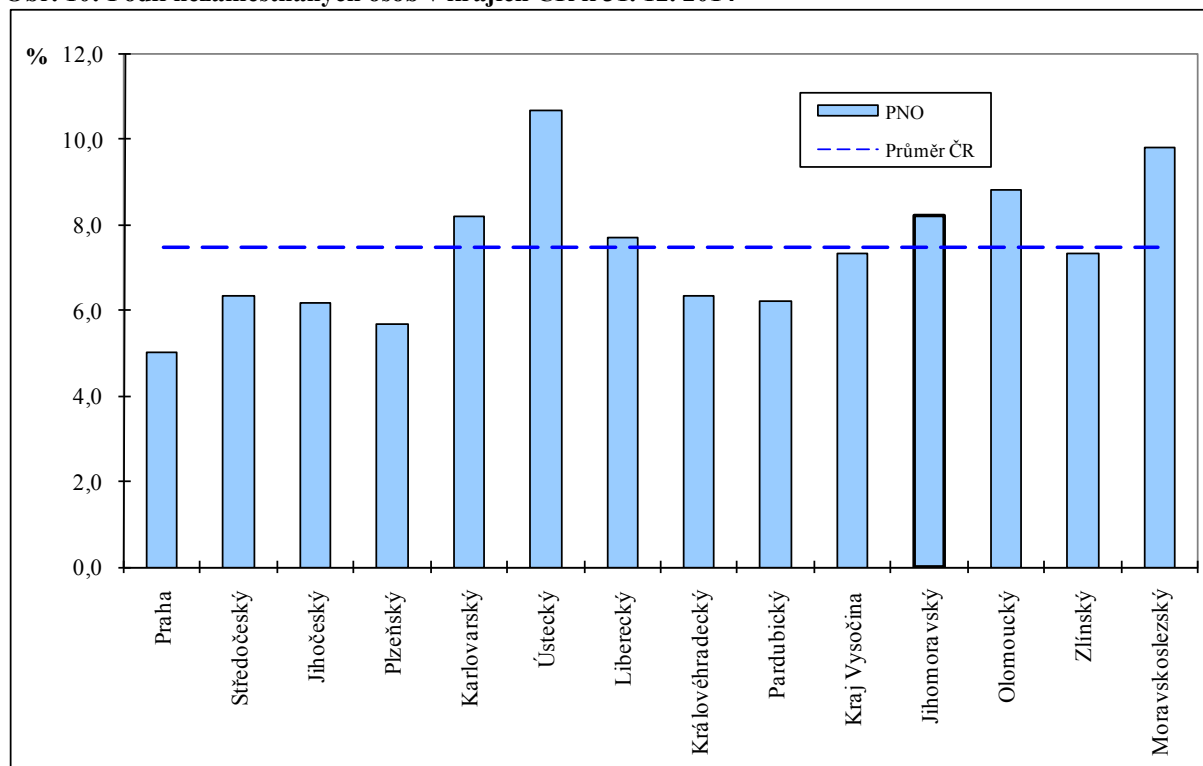
Tab. 14: Vybrané charakteristiky trhu práce v okresech Jihomoravského kraje k 31. 12. 2013 a 31. 12. 2014

Území	31. 12. 2013				31. 12. 2014			
	Uchazeči	VPM	U/VPM	PNO	Uchazeči	VPM	U/VPM	PNO
Blansko	5 621	297	18,9	7,6	4 930	432	11,4	6,7
Brno-město	22 574	390	57,9	8,7	22 501	1 524	14,8	8,8
Brno-venkov	10 032	481	20,9	7,1	9 023	777	11,6	6,4
Břeclav	7 322	289	25,3	9,1	6 152	526	11,7	7,7
Hodonín	12 953	258	50,2	11,8	11 397	512	22,3	10,4
Vyškov	4 586	257	17,8	7,3	3 816	296	12,9	6,0
Znojmo	8 882	290	30,6	11,4	8 384	456	18,4	10,9
Jihomoravský kraj	71 970	2 262	31,8	8,9	66 203	4 523	14,6	8,2
Česká republika	596 833	35 178	17,0	8,2	541 914	58 739	9,2	7,5

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa v ČR k 31. 12. 2013 a 2014, SSZ MPSV ČR, 2014, 2015
 VPM - volná pracovní místa, U/VPM - počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo, PNO - podíl nezaměstnaných osob

Na závěr této kapitoly je zařazeno několik srovnání Jihomoravského kraje s ostatními kraji ČR, resp. s celorepublikovým průměrem, protože jedině tak je možné říci, zda jsou vykazované hodnoty jednotlivých ukazatelů z oblasti trhu práce vysoké či nízké. Na konci roku 2014 převyšoval podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let v Jihomoravském kraji (8,2 %) průměr ČR (7,5 %) spolu s dalšími pěti kraji, z toho tři vykázaly ještě vyšší nezaměstnanost než studovaný kraj (Ústecký, Moravskoslezský, Olomoucký). Naopak nejnižší podíly nezaměstnaných osob zaznamenaly tradičně hlavní město Praha a kraj Plzeňský.

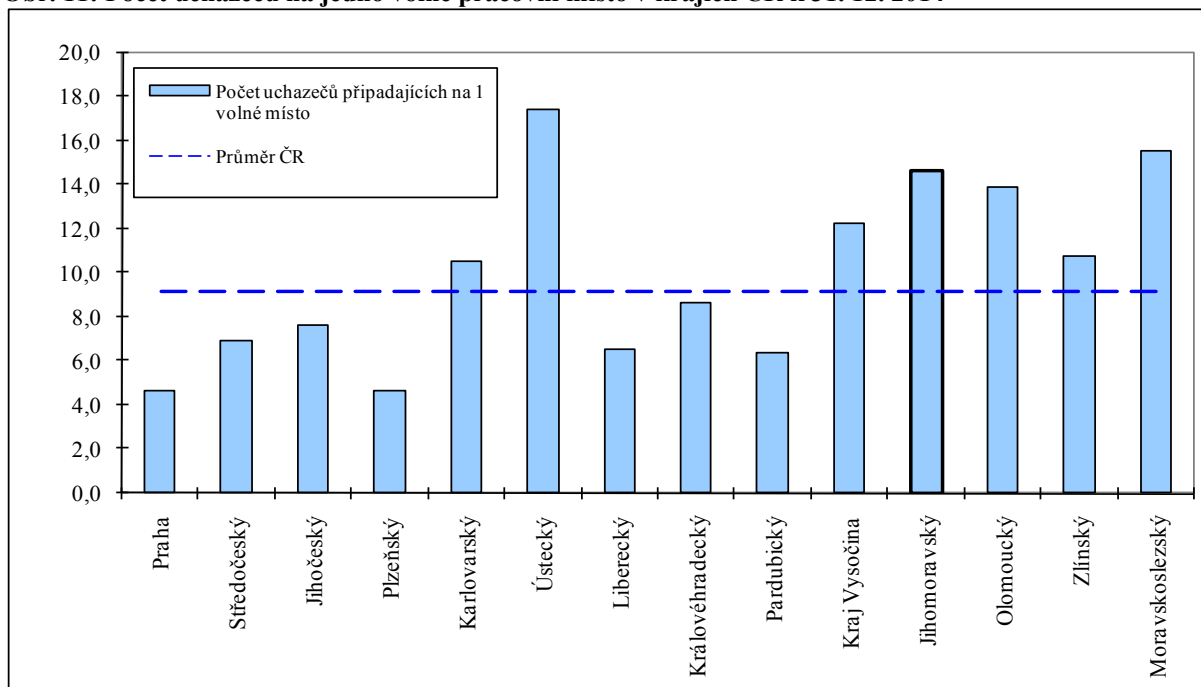
Obr. 10: Podíl nezaměstnaných osob v krajích ČR k 31. 12. 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 12. 2014, SSZ MPSV ČR, 2015

Velmi podobně vypadá i srovnání počtu uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo – Jihomoravský kraj s 14,6 uchazeči na jedno místo zaujímal třetí nejhorší pozici po Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Průměrná republiková hodnota byla překročena také v kraji Karlovarském, Olomouckém, Zlínském a na Vysočině.

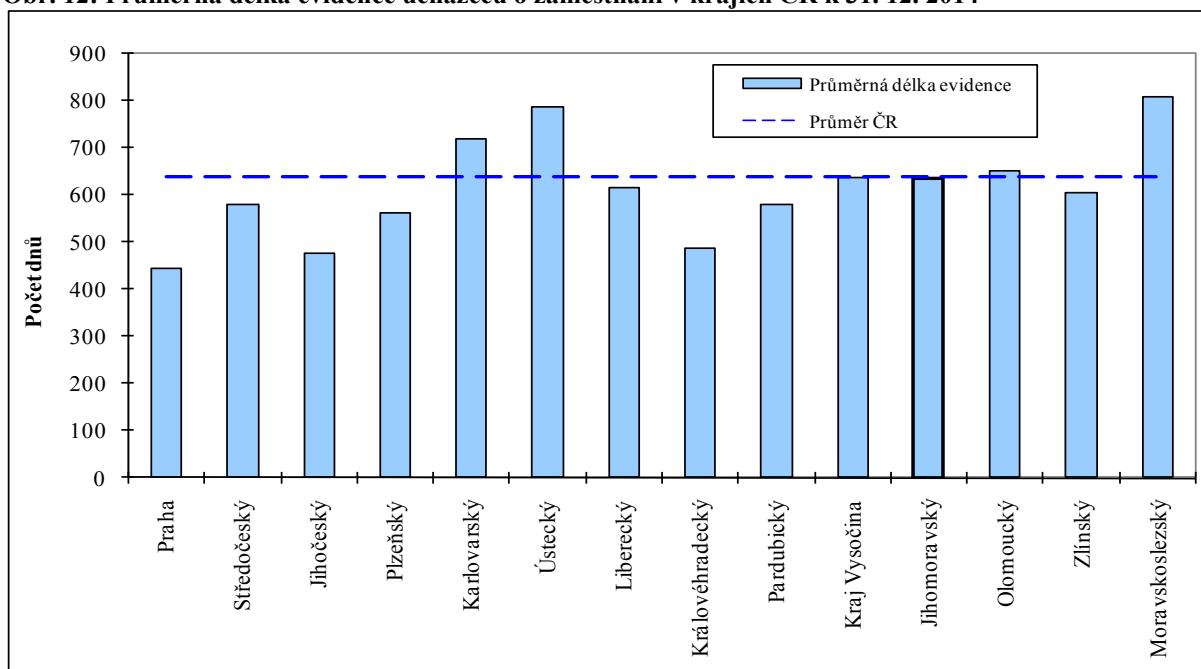
Obr. 11: Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo v krajích ČR k 31. 12. 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 12. 2014, SSZ MPSV ČR, 2015

V případě průměrné délky evidence uchazečů o zaměstnání se Jihomoravský kraj (637 dnů) nachází těsně pod republikovým průměrem (639 dnů). Tuto hodnotu překročily další tři kraje – Moravskoslezský, Ústecký, Karlovarský a Olomoucký.

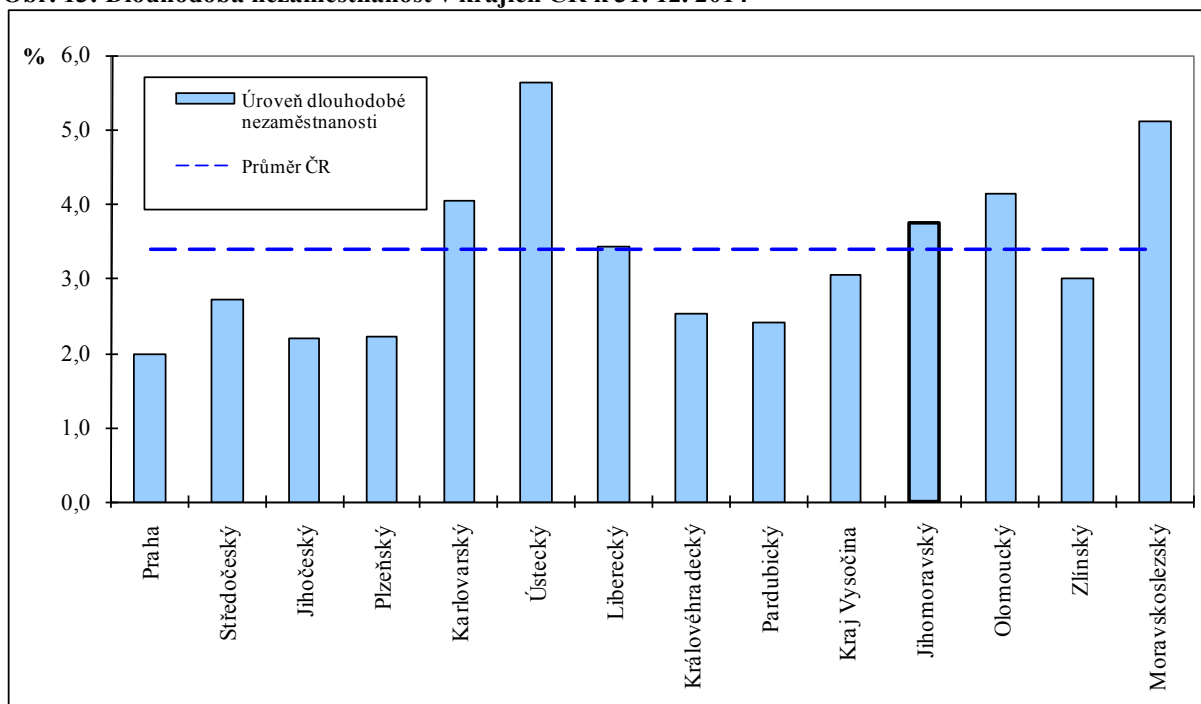
Obr. 12: Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání v krajích ČR k 31. 12. 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 12. 2014, SSZ MPSV ČR, 2015

Co se týče dlouhodobé nezaměstnanosti, tak už bylo zmíněno, že v Jihomoravském kraji (3,7 %) přesahuje průměr České republiky (3,4 %). Dalších pět krajů zaznamenalo nadprůměrnou úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti, a to opět kraje Ústecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Karlovarský a také Liberecký. Pod 2 % se míra dlouhodobé nezaměstnanosti na konci roku 2014 udržela pouze na území hlavního města Prahy.

Obr. 13: Dlouhodobá nezaměstnanost v krajích ČR k 31. 12. 2014

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa k 31. 12. 2014, SSZ MPSV ČR, 2015

V rámci interpretace mezikrajového srovnání lze říci, že Jihomoravský kraj v podstatě přesahuje ve všech ukazatelích celorepublikový průměr (pouze v jednom případě je situace zhruba totožná). Průměrně se Jihomoravský kraj pohybuje na čtvrtém nejhorším místě za Ústeckým, Moravskoslezským a Olomouckým krajem (v roce 2013 to byl ještě kraj Karlovarský).

4. Výsledky dotazníkového šetření

4.1. Hlavní parametry provedeného průzkumu

Jak již bylo v úvodu zmíněno, v prvním čtvrtletí 2015 organizoval Jihomoravský kraj zastoupený Krajským úřadem Jihomoravského kraje ve spolupráci s Úřadem práce České republiky, krajskou pobočkou v Brně dotazníkové šetření pod názvem „Průzkum zaměstnanosti Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014“ (dále také Průzkum). Již potřinácté se tedy uskutečnilo dotazníkové šetření, které mělo opět za cíl upřesnit stávající databázi ekonomických subjektů působících na území Jihomoravského kraje, charakterizovat strukturu zaměstnanosti a také zjistit, jaký je očekávaný vývoj zaměstnanosti do konce roku 2015 a postihnout tímto způsobem úvahy zaměstnavatelů o svém budoucím podnikání v Jihomoravském kraji v roce, pro který byly znovu očekávány pozitivní vývojové tendence české ekonomiky.

Ze strany krajské pobočky Úřadu práce ČR bylo obesláno celkem zhruba 4 tis. subjektů a návratnost činila bezmála 3 tis. dotazníků. Podobně jako v loňském šetření byla dodána řada dotazníků duplicitně, tedy dva dotazníky za jeden subjekt (např. byl dotazník zaslán jak elektronicky prostřednictvím formuláře zveřejněného na stránkách Jihomoravského kraje, tak písemnou formou nebo datovou schránkou nebo zaměstnavatelé zaslali jeden dotazník elektronicky víckrát za stejný okres). Tyto dotazníky byly vyřazeny (jednalo se tentokrát o 148 dotazníků, tedy o 28 více než při šetření v roce 2014). Dále byly od firem dodány některé dotazníky, které postihovaly zaměstnanost firmy v jiném kraji a údaje za Jihomoravský kraj byly nulové. Takovýchto dotazníků bylo 15 a byly rovněž vyřazeny. Oproti loňskému šetření přibylo do databáze více než 500 nových záznamů, ale na druhé straně 400 firem, které zaslaly své údaje v roce 2014, již v roce 2015 dotazník nedoručilo (o 300 méně než v předchozím šetření). Celkový počet analyzovaných záznamů tedy činil 2 893, což bylo o 48 více než v předchozím roce.

Tab. 15: Struktura ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ a počet jejich pracovníků v okresech Jihomoravského kraje

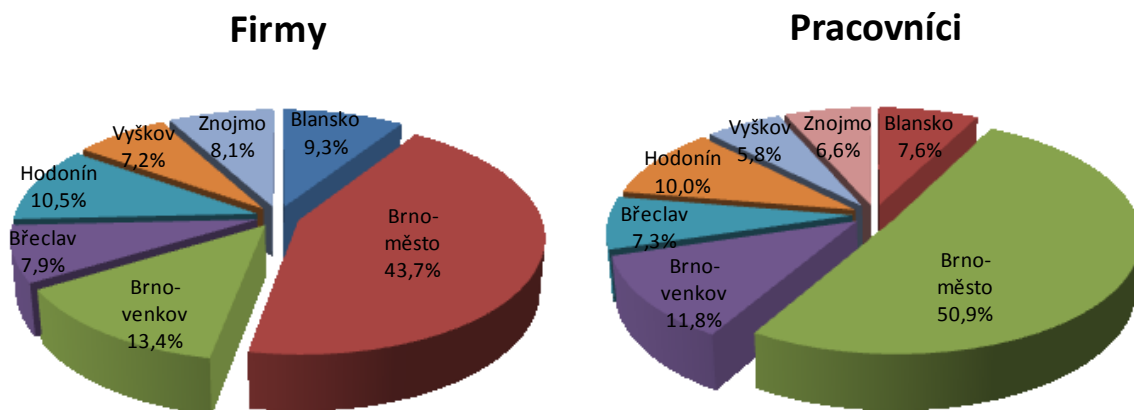
Území	Počet organizací		Počet pracovníků	
	celkem	s 20 a více pracovníky	celkem	ve firmách s 20 a více pracovníky
Blansko	268	195	17 015	16 351
Brno-město	1 266	880	113 889	109 582
Brno-venkov	387	279	26 429	25 423
Břeclav	228	132	16 337	15 478
Hodonín	305	245	22 261	21 743
Vyškov	206	135	12 854	12 186
Znojmo	233	170	14 717	14 205
Jihomoravský kraj	2 893	2 036	223 502	214 968

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Avizovaných 2 893 subjektů zaměstnávalo k 31. 12. 2014 celkem 223 502 osob. Dotazníkovým šetřením bylo tedy postiženo o 6 tis. pracujících více než v roce předchozím (217 364 osob). V okresech Brno-venkov, Hodonín a Znojmo došlo oproti loňskému šetření k nárůstu počtu šetřených firem, v ostatních okresech došlo jen k minimálním změnám. Ve všech okresech došlo v daných subjektech k nárůstu počtu pracovníků zahrnutých do dotazníkového šetření. Mírně se snížil podíl firem s více než 20 zaměstnanci na celkovém počtu subjektů (ze 71,6 % na 70,4 %) a počet zaměstnanců v těchto firmách představoval

96,2 % všech šetřených pracujících (obdobně jako loni - 96,1 %). Podíl ekonomických subjektů dle okresů Jihomoravského kraje ukazuje na výraznou dominanci okresu Brno-město, v němž je jich lokalizována téměř polovina (43,7 %) a zároveň více než polovina (50,9 %) zjištěného počtu zaměstnaných osob.

Obr. 14: Podíl firem a zaměstnanců účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ podle okresů

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Výsledky dotazníkového šetření dovolují orientačně odhadnout i sektorovou strukturu zaměstnanosti do úrovně jednotlivých okresů Jihomoravského kraje. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že primární a terciární sektor dosahuje v kraji o něco nižších hodnot než dle výsledků VŠPS (2,9 % a 60,3 % v kraji), kdežto sekundární sektor o něco vyšších (dle VŠPS 36,8 %), ale rozdíly jsou velmi malé a v podstatě potvrzují, že VŠPS lze do úrovně krajů používat k analýze zaměstnanosti dle hlavních sektorů ekonomiky.

Tab. 16: Zaměstnanost v hlavních sektorech ekonomiky kraje dle „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ podle okresů

Území	Základní sektory ekonomiky					
	I. sektor		II. sektor		III. sektor	
	počet	%	počet	%	počet	%
Blansko	1 020	6,0	9 022	53,0	6 973	41,0
Brno-město	10	0,0	26 107	22,9	87 772	77,1
Brno-venkov	692	2,6	16 699	63,2	9 038	34,2
Břeclav	643	3,9	8 623	52,8	7 071	43,3
Hodonín	1 231	5,5	11 598	52,1	9 432	42,4
Vyškov	627	4,9	7 715	60,0	4 512	35,1
Znojmo	1 226	8,3	6 384	43,4	7 107	48,3
Jihomoravský kraj	5 449	2,4	86 148	38,5	131 905	59,1

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Ve všech okresech kraje s výjimkou Brna-města bylo zastoupení primárního sektoru nadprůměrné a primér měl silné zastoupení především v okrese Znojmo, Blansko a Hodonín (nad 5 %). Výrazné rozdíly mezi okresy Jihomoravského kraje jsou zřejmé v sekundárním sektoru ekonomiky: zatímco v Brně je soustředěna v průmyslu a stavebnictví jen necelá čtvrtina z celkového počtu zaměstnanců a v okrese Znojmo tvoří tento sektor zhruba dvě pětiny celkové zaměstnanosti, v okrese Brno-venkov přesahuje hranici 60 % a nadpoloviční

zastoupení sekundéru vykazaly také zbývající okresy. Terciární sektor naopak jasně dominuje ve městě Brně, kde dle dotazníkového šetření pracovaly na konci roku 2014 více než tři čtvrtiny (77,0 %) všech pracujících. V okrese Znojmo dosahoval podíl sektoru služeb na celkové zaměstnanosti ještě necelé poloviny (48,3 %), v okresech Brno-venkov a Vyškov pouze kolem 35 %.

Tab. 17: Reprezentativnost průzkumu z hlediska sektorové a odvětvové struktury zaměstnanosti v Jihomoravském kraji

Sektory a odvětví	Počet pracovníků (v tis. osob)		Dotazníkové šetření /celkem (%)
	celkem	dotazníkové šetření	
I. sektor	16,2	5,5	33,6
II. sektor	205,8	86,1	41,9
průmysl	164,0	76,0	46,4
<i>těžba a dobývání</i>	2,3	0,4	18,6
<i>zpracovatelský</i>	148,9	70,9	47,6
<i>výroba a rozvod energií</i>	7,0	0,7	10,0
<i>zásobování vodou, odpady</i>	5,8	4,0	68,6
stavebnictví	41,8	10,1	24,2
III. sektor	337,2	131,9	39,1
velkoobchod a maloobchod	62,1	17,5	28,1
doprava a skladování	35,7	12,1	34,0
ubytování, stravování a pohostinství	17,9	2,7	15,2
informační a komunikační činnosti	22,1	9,1	41,3
peněžnictví a pojišťovnictví	14,1	3,1	21,8
činnosti v oblasti nemovitostí	5,2	1,0	18,8
profesní, vědecké a technické činnosti	28,5	7,9	27,6
administrativní a podpůrné činnosti	13,5	3,3	24,5
veřejná správa a obrana	38,4	15,4	40,1
vzdělávání	42,7	28,8	67,5
zdravotní a sociální péče	38,5	25,5	66,1
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	8,0	4,0	49,9
ostatní činnosti	10,4	1,6	14,9
celkem	559,2	223,5	40,0

Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil ve IV. čtvrtletí 2014, ČSÚ 2015; Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Reprezentativnost průzkumu z hlediska struktury zaměstnanosti dle základních sektorů a odvětví národního hospodářství (NH) v Jihomoravském kraji (porovnávání dat o zaměstnanosti v průzkumu k 31. 12. 2014 a dat zjištěných Výběrovým šetřením pracovních sil ve IV. čtvrtletí 2014) ukázala, že průzkum zahrnoval dvě pětiny všech zaměstnaných, tedy pracujících nejen v organizacích s 20 a více pracovníky, ale také v malých subjektech, včetně živnostníků (o něco více než při předchozím průzkumu). Z primárního sektoru bylo podchyceno 33,6 %, ze sekundárního 41,9 % a z terciárního sektoru 39,1 % všech zaměstnaných osob. V případě odvětvové struktury jsou v některých případech podíly nižší (méně než pětina), a to zejména u těžby a dobývání, výroby a rozvodu energií, ubytování, stravování a pohostinství, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí a ostatních činností. Naopak v případě zpracovatelského průmyslu byla do průzkumu zahrnuta takřka polovina všech zaměstnaných v Jihomoravském kraji (47,6 %); více než 60 % pak v oblasti zásobování vodou a zpracování odpadů (68,6 %), vzdělávání (67,5 %) a zdravotnictví (66,1 %).

Nižší podíl některých odvětví je pochopitelný z důvodu vyššího zastoupení malých subjektů (pohostinství, ubytování, administrativní činnosti) nebo naopak lokalizaci sídel velkých společností působících celorepublikově mimo Jihomoravský kraj (pojišťovny, spořitelny, banky, energetické společnosti). Kromě již zmiňovaných velkých firem, které dotazník v rámci průzkumu za rok 2014 nedodaly, lze však zmínit také to, že se šetření opět nezúčastnil ani Úřad práce ČR.

4.2. Struktura zaměstnanosti podle pohlaví pracovníků v odvětvích NH

Z celkového počtu 2 893 ekonomických subjektů, které byly podchyceny dotazníkovým šetřením, spadalo svojí hlavní ekonomickou činností dle klasifikace CZ-NACE nejvíce do sektoru služeb, a to 1 790, tj. 61,9 %. Do sekundárního sektoru bylo zařazeno celkem 979 subjektů (33,8 %) a do primárního pak zbývajících 124 (4,3 %). V rámci sekundárního sektoru spadalo do průmyslu 789 a do stavebnictví 190 společností. Nejčetněji bylo zastoupeno odvětví hutnického a kovozpracujícího průmyslu (148 firem) a více než sto subjektů bylo zařazeno do strojírenského průmyslu. Méně než 20 subjektů reprezentovalo odvětví těžby (7 subjektů), oprav a instalací strojů a zařízení (17) a výrobu a rozvod energií (11). V terciéru nejvíce firem spadalo do odvětví vzdělávání a pouze o něco méně jich mělo jako hlavní činnost uveden obchod. Z ostatních odvětví se průzkumu zúčastnilo již méně než 150 firem, z toho nejvíce patřilo do odvětví veřejné správy (148) a profesních, vědeckých a technických činností (141). Nad sto subjektů reprezentovalo také odvětví zdravotní a sociální péče (134), ubytování, stravování a pohostinství (113) a také doprava a skladování (108). Ostatní odvětví terciéru byla zastoupena již menším počtem firem než sto. Méně než 50 subjektů spadalo do odvětví peněžnictví a pojištnictví, činnosti v oblasti nemovitostí a ostatní služby.

Ekonomické subjekty, které byly analyzovány, zaměstnávaly k 31. 12. 2014 v Jihomoravském kraji 223 502 pracovníků, z toho nejvíce jich bylo koncentrováno do sektoru služeb (131 905, tj. 59,0 %). Sekundér soustředil 86 148 pracujících (38,5 %) a primér necelých 5,5 tis. osob (2,4 %). V rámci sekundárního sektoru pracovalo nejvíce osob v odvětví strojírenského průmyslu (16,2 tis., tj. 7,2 %) a více než pětiprocentní zastoupení mělo také odvětví elektrotechnického (12,5 tis., tj. 5,6 %) a hutnického a kovozpracujícího průmyslu (11,3 tis., tj. 5,1 %). Téměř 4 % zaměstnanců koncentroval také chemický a gumárenský průmysl (8,5 tis., tj. 3,8 %). Ostatní odvětví již vykázala méně než 3 % všech zaměstnaných. Podíl pracujících ve stavebnictví činil pouze 4,5 % a do průzkumu bylo zahrnuto 10,1 tis. osob. V rámci terciéru dominovalo opět odvětví vzdělávání, v němž působilo 28,8 tis. všech pracujících (12,9 %) a více než 20 tis. osob bylo koncentrováno také v odvětví zdravotní a sociální péče (25,5 tis., tj. 11,4 %). Mj. také vlivem neúčasti Statutárního města Brna se v průzkumu snížil význam veřejné správy a obrany (z 20,5 tis. v roce 2013 na 15,4 tis., tj. z 9,4 % na 6,9 %). Nad 10 tis. zaměstnanců mělo také odvětví obchodu a dopravy a skladování. Méně než 2 tis. osob bylo zařazeno do odvětví ostatní činnosti (1,6 tis., tj. 0,7 %) a činností v oblasti nemovitostí (1,0 tis., tj. 0,4 %). Tato odvětví jsou také ve VŠPS zastoupena jedním z nejnižších, ale přece jen o něco vyšším podílem.

Z celkového počtu pracovníků bylo 118 858 mužů (53,2 %) a 104 644 žen (46,8 %). Struktura zaměstnanců podle pohlaví plně neodpovídá struktuře v Jihomoravském kraji, neboť ve skutečnosti je podíl mužů na celkovém počtu zaměstnaných vyšší (asi 56,7 % - dle VŠPS). Převaha mužů je však významnější především u malých podniků, které se průzkumu zúčastnily v menší míře.

Tab. 18: Struktura zaměstnanosti podle pohlaví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ v jednotlivých odvětvích a sektorech NH

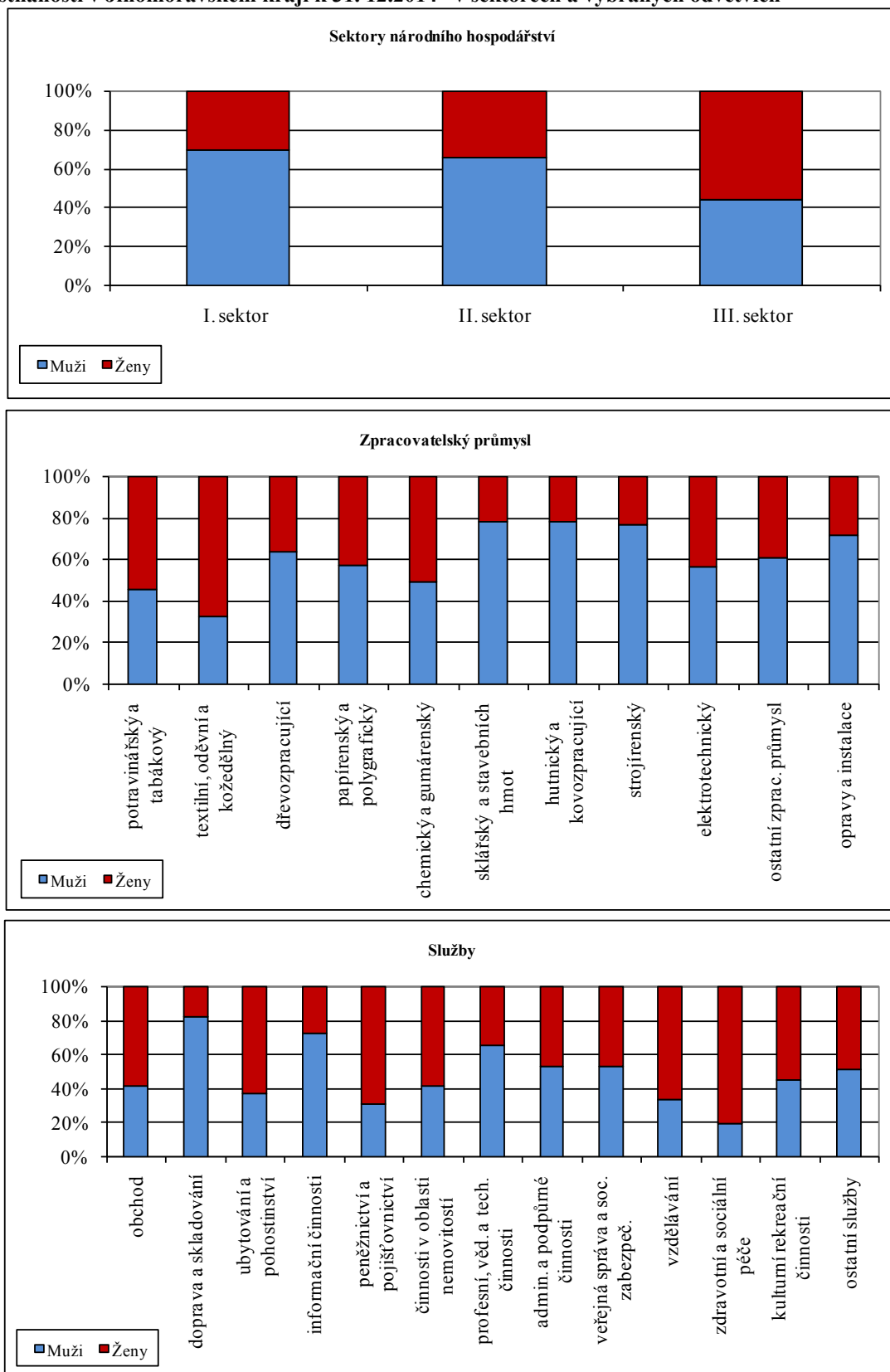
Sektory a odvětví NH	Počet firem	Počet pracovníků					
		celkem		muži		ženy	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
I. sektor	124	5 449	2,4	3 772	69,2	1 677	30,8
II. sektor	979	86 148	38,5	56 788	65,9	29 360	34,1
průmysl	789	76 025	34,0	48 337	63,6	27 688	36,4
těžební	7	427	0,2	336	78,7	91	21,3
potravinářský	84	6 493	2,9	2 943	45,3	3 550	54,7
textilní, oděvní a kožedělný	47	4 702	2,1	1 527	32,5	3 175	67,5
dřevozpracující	21	918	0,4	581	63,3	337	36,7
papírenský a polygrafický	31	1 679	0,8	950	56,6	729	43,4
chemický	84	8 518	3,8	4 153	48,8	4 365	51,2
sklářský a stavebních hmot	44	4 525	2,0	3 529	78,0	996	22,0
hutnický a kovozpracující	148	11 321	5,1	8 847	78,1	2 474	21,9
strojírenský	117	16 188	7,2	12 325	76,1	3 863	23,9
elektrotechnický	71	12 527	5,6	7 062	56,4	5 465	43,6
ostatní zpracovatelský	54	2 984	1,3	1 810	60,7	1 174	39,3
opravy a instalace strojů a zařízení	17	1 069	0,5	760	71,1	309	28,9
výroba a rozvod energií	11	697	0,3	559	80,2	138	19,8
zásobování vodou, odpady	53	3 977	1,8	2 955	74,3	1 022	25,7
stavebnictví	190	10 123	4,5	8 451	83,5	1 672	16,5
III. sektor	1 790	131 905	59,0	58 298	44,2	73 607	55,8
velkoobchod a maloobchod	391	17 459	7,8	7 273	41,7	10 186	58,3
doprava a skladování	108	12 148	5,4	9 920	81,7	2 228	18,3
ubytování, stravování a pohostinství	113	2 722	1,2	1 000	36,7	1 722	63,3
informační a komunikační činnosti	90	9 121	4,1	6 562	71,9	2 559	28,1
peněžnictví a pojišťovnictví	40	3 072	1,4	952	31,0	2 120	69,0
činnosti v oblasti nemovitostí	42	979	0,4	407	41,6	572	58,4
profesní, vědecké a technické činnosti	141	7 854	3,5	5 147	65,5	2 707	34,5
administrativní a podpůrné činnosti	89	3 303	1,5	1 747	52,9	1 556	47,1
veřejná správa a obrana	148	15 416	6,9	8 105	52,6	7 311	47,4
vzdělávání	397	28 829	12,9	9 608	33,3	19 221	66,7
zdravotní a sociální péče	134	25 458	11,4	4 995	19,6	20 463	80,4
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	3 993	1,8	1 794	44,9	2 199	55,1
ostatní činnosti	30	1 551	0,7	788	50,8	763	49,2
celkem	2 893	223 502	100,0	118 858	53,2	104 644	46,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Dotazníkové šetření potvrdilo očekávání, že k největší disproporcii v zastoupení mužské a ženské pracovní síly dochází ve výrobních sektorech (dvoutřetinové zastoupení mužů). Disproporce v sektoru služeb není až tak výrazná (mírně nadpoloviční zastoupení žen). Zřetelná převaha mužů nad ženami byla zaznamenána především ve stavebnictví (83,5 % všech zaměstnanců jsou muži), při výrobě a rozvodu energií (80,2 %), rovněž v těžebním průmyslu (78,7 %) a více než 3/4 zastoupení mužů bylo zjištěno také v některých odvětvích zpracovatelského průmyslu, a to v hutnickém a kovozpracujícím průmyslu (78,1 %), v průmyslu skla a stavebních hmot (78,0 %) a ve strojírenství (76,1 %). Na druhou stranu tvořily ženy ze všech zaměstnaných v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu 67,5 % a

nadpoloviční byl jejich podíl také v průmyslu potravinářském (54,7 %) a chemickém (51,2 %).

Obr. 15: Struktura pracovníků podle pohlaví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12.2014“ v sektorech a vybraných odvětvích

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Jiná situace panovala v sektoru služeb, ve kterém dle dotazníkového šetření k 31. 12. 2014 pracovalo v Jihomoravském kraji více žen než mužů (55,8 % žen, 44,2 % mužů). Převahou žen se vyznačovala většina odvětví terciárního sektoru. Výjimkou bylo odvětví doprava a skladování, kde tvořili muži přes 80 %, informační a komunikační činnosti (71,9 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (65,5 %). O něco vyrovnanější bylo zastoupení mužů a žen v odvětví „ostatní služby“, ve veřejné správě a v administrativních a podpůrných činnostech. Největší převaha žen v terciéru byla zjištěna v odvětví zdravotní a sociální péče, ve kterém z celkového počtu zaměstnanců pracovalo 80,4 % žen. V pořadí druhým odvětvím služeb s převahou pracujících žen bylo peněžnictví a pojišťovnictví (69,0 %). Více než dvoutřetinovým zastoupením žen se prezentovalo také odvětví vzdělávání (66,7 %) a 60 % a více tvořily ženy mezi zaměstnanci firem spadající svojí činností do odvětví pohostinství, stravování a ubytování (63,3 %).

4.3. Struktura zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání pracovníků v odvětvích NH

Dotazníkové šetření prokázalo nadprůměrnou kvalifikovanost pracovní síly v Jihomoravském kraji. Na konci roku 2014 byl podíl pracujících nejméně s maturitou (středoškolské vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání) 64,2 %, zatímco v ČR 61,0 % (údaje za ČR pocházejí z výsledků výběrového šetření pracovních sil za IV. čtvrtletí 2014). Vyšší kvalifikovanost byla způsobena vysokým zastoupením vzdělané pracovní síly v Brně; podíl osob nejméně s maturitou zde na konci roku 2014 činil 76,1 %. Vzdělanostní struktura pracujících v Brně je v souboru největších měst v ČR srovnatelná pouze s Prahou. V ostatních okresech Jihomoravského kraje byl podíl kvalifikované složky výrazně nižší a pohyboval se mezi 48,1 % (Břeclav) a 54,5 % (Blansko).

Mezisektorové srovnání ukazatele „podíl pracujících nejméně s maturitou“ vyznívá jednoznačně příznivě pro terciární sektor (terciér – 76,6 %, sekundér – 46,8 %, primér – 34,2 %). Z jednotlivých odvětví mělo největší podíl výše kvalifikovaných osob peněžnictví a pojišťovnictví (98,6 %), informační a komunikační činnosti (96,2 %), profesní, vědecké a technické činnosti (95,0 %) a veřejná správa (92,9 %). Naopak nejvyšším podílem pracujících s pouze základním vzděláním se vyznačovaly administrativní a podpůrné činnosti (11,6 %); žádné z dalších odvětví terciéru nezaměstnávalo více než desetinu nekvalifikovaných pracovníků. Osoby vyučené najdou ve službách uplatnění především v odvětví dopravy a skladování (nadpoloviční podíl zaměstnanců představují osoby vyučené), v ubytování, stravování a pohostinství (45,5 %), v administrativní a podpůrné činnosti (39,9 %) a v obchodě (37,8 %).

Z definovaných průmyslových odvětví byl nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním zjištěn v odvětví potravinářského (12,1 %) a také textilního, oděvního a kožedělného průmyslu (11,8 %). Na druhé straně nejvyšší podíl osob nejméně s maturitou vykazovalo ze zpracovatelského průmyslu odvětví oprav a instalací strojů a zařízení (65,9 %) a nadpoloviční podíl pak dosáhlo také v odvětví elektrotechnického průmyslu (55,8 %). Z dalších průmyslových odvětví mělo vzhledem k lokalizaci vedení v kraji vysoký podíl vzdělaných osob odvětví těžby (73,0 %) i výroby a rozvodu energií (64,7 %).

Dominantní složkou pracujících ve většině průmyslových odvětví byly však osoby vyučené bez maturity, jejichž podíl byl nejvyšší v dřevozpracujícím průmyslu (61,3 %) a nadpoloviční většinu měli vyučení také v odvětví textilního, oděvního a kožedělného průmyslu (54,8 %), hutnického a kovozpracujícího průmyslu (51,7 %) a potravinářského průmyslu (50,7 %).

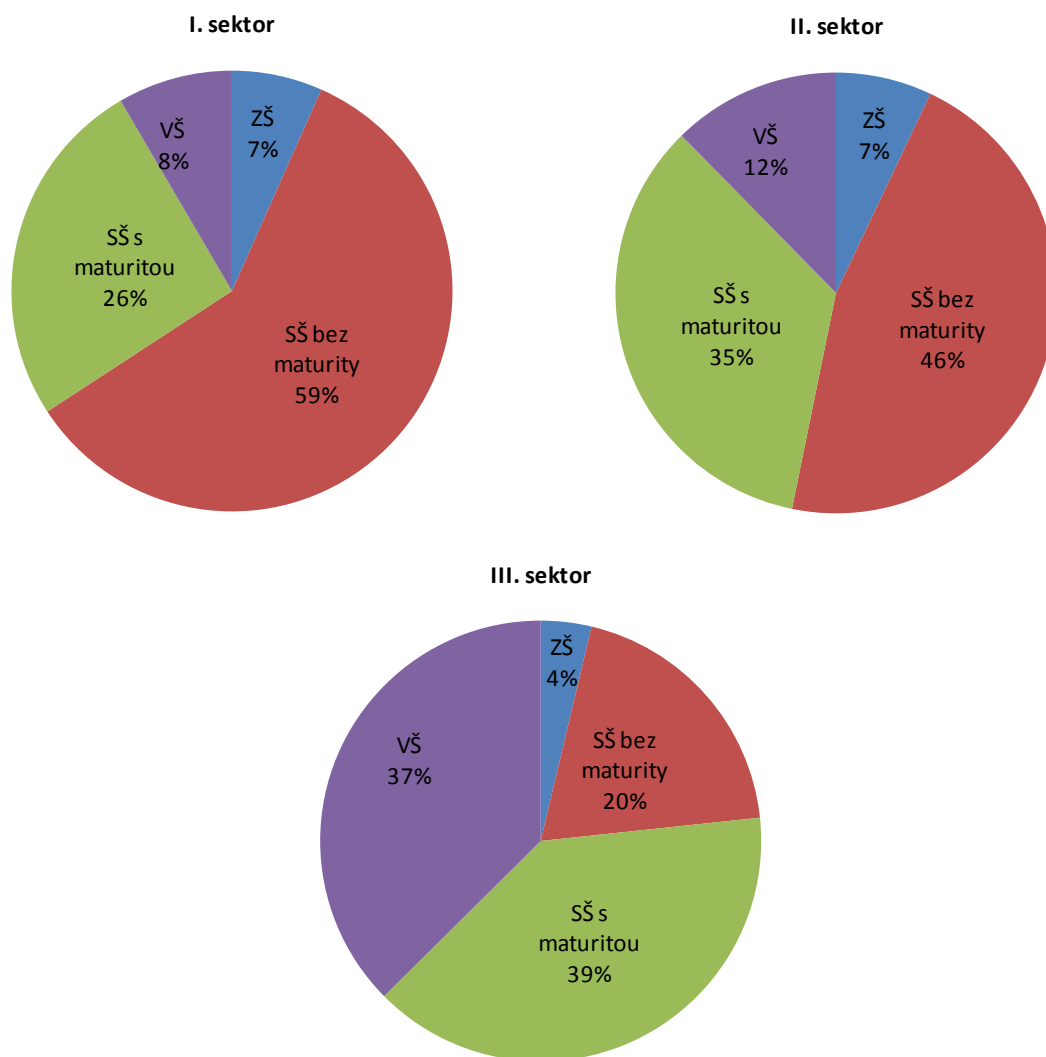
Nejméně vyučených (pouze 38,1 %) vykázal elektrotechnický průmysl a také odvětví oprav a instalací strojů a zařízení (33,9 %). Ani ve stavebnictví nepředstavovaly osoby vyučené nadpoloviční podíl všech zaměstnaných (43,1 %) a podstatné zastoupení zde měli pracovníci se středním vzděláním s maturitou (34,4 %), kteří se uplatňují především jako projektanti, stavební technici a stavbyvedoucí. Podíl vysokoškoláků ve stavebnictví byl vyšší než v jakémkoliv odvětví zpracovatelského průmyslu (18,4 %). Důvodem může být řada projektových firem soustředěných především v Brně.

Tab. 19: Struktura zaměstnanosti podle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání pracovníků a podle odvětví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Sektory a odvětví NH	Pracovníci s nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání								
	celkem	základním		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		vysokoškolským	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
I. sektor	5 449	362	6,6	3 223	59,1	1 405	25,8	459	8,4
II. sektor	86 148	6 072	7,0	39 759	46,2	29 679	34,5	10 638	12,3
průmysl	76 025	5 652	7,4	35 394	46,6	26 201	34,5	8 778	11,5
těžební	427	4	0,9	111	26,0	130	30,4	182	42,6
potravinářský	6 493	783	12,1	3 293	50,7	1 864	28,7	553	8,5
textilní, oděvní a kožedělný	4 702	554	11,8	2 575	54,8	1 296	27,6	277	5,9
dřevozpracující	918	43	4,7	563	61,3	238	25,9	74	8,1
papírenský a polygrafický	1 679	166	9,9	741	44,1	631	37,6	141	8,4
chemický	8 518	748	8,8	4 008	47,1	2 749	32,3	1 013	11,9
sklářský a stavebních hmot	4 525	278	6,1	2 117	46,8	1 688	37,3	442	9,8
hutnický a kovozpracující	11 321	716	6,3	5 855	51,7	3 741	33,0	1 009	8,9
strojírenský	16 188	1 052	6,5	7 372	45,5	5 712	35,3	2 052	12,7
elektrotechnický	12 527	767	6,1	4 767	38,1	5 198	41,5	1 795	14,3
ostatní zpracovatelský	2 984	203	6,8	1 433	48,0	960	32,2	388	13,0
opravy a instalace strojů a zařízení	1 069	3	0,3	362	33,9	547	51,2	157	14,7
výroba a rozvod energií	697	14	2,0	232	33,3	306	43,9	145	20,8
zásobování vodou, odpady	3 977	321	8,1	1 965	49,4	1 141	28,7	550	13,8
stavebnictví	10 123	420	4,1	4 365	43,1	3 478	34,4	1 860	18,4
III. sektor	131 905	4 890	3,7	25 859	19,6	51 770	39,2	49 386	37,4
velkoobchod a maloobchod	17 459	1 000	5,7	6 596	37,8	7 943	45,5	1 920	11,0
doprava a skladování	12 148	690	5,7	6 123	50,4	4 608	37,9	727	6,0
ubytování, stravování a pohostinství	2 722	191	7,0	1 228	45,1	1 151	42,3	152	5,6
informační a komunikační činnosti	9 121	65	0,7	282	3,1	3 402	37,3	5 372	58,9
peněžnictví a pojišťovnictví	3 072	4	0,1	39	1,3	1 980	64,5	1 049	34,1
činnosti v oblasti nemovitostí	979	54	5,5	243	24,8	500	51,1	182	18,6
profesní, vědecké a technické činnosti	7 854	50	0,6	345	4,4	2 270	28,9	5 189	66,1
administrativní a podpůrné činnosti	3 303	383	11,6	1 317	39,9	1 070	32,4	533	16,1
veřejná správa a obrana	15 416	184	1,2	904	5,9	7 452	48,3	6 876	44,6
vzdělávání	28 829	719	2,5	3 213	11,1	6 274	21,8	18 623	64,6
zdravotní a sociální péče	25 458	1 335	5,2	4 475	17,6	12 650	49,7	6 998	27,5
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3 993	153	3,8	809	20,3	1 851	46,4	1 180	29,6
ostatní činnosti	1 551	62	4,0	285	18,4	619	39,9	585	37,7
celkem	223 502	11 324	5,1	68 841	30,8	82 854	37,0	60 483	27,1

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Obr. 16: Vzdělanostní struktura zaměstnanosti podle sektorů ekonomiky v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

4.4. Struktura zaměstnanosti podle věku v odvětvích NH

V Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji je od počátku do dotazníku zařazena otázka na počet důchodců mezi zaměstnanci šetřeného ekonomického subjektu. Výsledky však dosud nebyly hodnoceny a šlo spíše o informaci pro vnitřní potřeby úřadů práce, které tak mohly u konkrétních firem usuzovat např. na potenciální volná pracovní místa u dané firmy v blízké budoucnosti. Letos poprvé byla do dotazníku také zařazena otázka na počet pracovníků ve věku 55 a více let.

Senioři patří mezi ohroženou skupinu na trhu práce např. vlivem automatizace a modernizace výroby, které se starší občané mnohdy hůře přizpůsobují stejně jako používání nových komunikačních a informačních technologií v zaměstnání apod. Řada propuštěných ve věku 55 a více let končí na úřadech práce a zůstávají v evidenci až do svého důchodu, čímž se stávají pro sociální systém jako dlouhodobě nezaměstnaní velkou zátěží. Na druhé straně může povědomí o počtu osob v určité věkové kategorii ve firmách v regionu posloužit jako identifikace cílové skupiny při formulaci projektů financovaných v budoucnu z evropských fondů.

Z posledního průzkumu zaměstnanosti vyplynulo, že absolutní většina firem zaměstnávala na konci roku 2014 osoby ve věku 55 a více let, konkrétně 3/4 všech firem. Ve výrobních sektorech bylo zaměstnávání starších osob četnější (80 % všech firem) než v terciéru (73 %). Všechny firmy z odvětví těžby a výroby a rozvodu energií měly zaměstnané ve věku 55 a více let a také více než 90 % všech strojírenských firem. Naopak nižší zaměstnanosti starších osob se prezentovalo odvětví papírenského a polygrafického (74,2 %) a ostatního zpracovatelského (66,7 %) průmyslu, odvětví oprav a instalace (66,4 %) a především dřevozpracujícího průmyslu (61,9 %).

Tab. 20: Struktura zaměstnanosti osob ve věku 55 a více let v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ v jednotlivých odvětvích a sektorech NH

Sektory a odvětví NH	Počet firem		Počet zaměstnanců		
	celkem	se zam. ve věku 55 a více let	celkem	z toho ve věku 55 a více let	
				abs.	%
I. sektor	124	100	5 449	1 503	27,6
II. sektor	979	783	86 148	12 725	14,8
průmysl	789	637	76 025	10 903	14,3
těžební	7	7	427	73	17,1
potravinářský	84	65	6 493	853	13,1
textilní, oděvní a kožedělný	47	36	4 702	651	13,8
dřevozpracující	21	13	918	119	13,0
papírenský a polygrafický	31	23	1 679	257	15,3
chemický	84	69	8 518	856	10,0
sklářský a stavebních hmot	44	36	4 525	716	15,8
hutnický a kovo zpracující	148	123	11 321	1 740	15,4
strojírenský	117	108	16 188	2 592	16,0
elektrotechnický	71	58	12 527	1 423	11,4
ostatní zpracovatelský	54	36	2 984	357	12,0
opravy a instalace strojů a zařízení	17	11	1 069	143	13,4
výroba a rozvod energií	11	11	697	223	32,0
zásobování vodou, odpady	53	41	3 977	900	22,6
stavebnictví	190	146	10 123	1 822	18,0
III. sektor	1 790	1 307	131 905	21 848	16,6
velkoobchod a maloobchod	391	226	17 459	1 708	9,8
doprava a skladování	108	91	12 148	2 551	21,0
ubytování, stravování a pohostinství	113	55	2 722	290	10,7
informační a komunikační činnosti	90	52	9 121	278	3,0
peněžnictví a pojišťovnictví	40	24	3 072	213	6,9
činnosti v oblasti nemovitostí	42	26	979	197	20,1
profesní, vědecké a technické činnosti	141	115	7 854	1 008	12,8
administrativní a podpůrné činnosti	89	62	3 303	780	23,6
veřejná správa a obrana	148	132	15 416	2 345	15,2
vzdělávání	397	354	28 829	6 445	22,4
zdravotní a sociální péče	134	111	25 458	4 891	19,2
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	42	3 993	831	20,8
ostatní činnosti	30	17	1 551	311	20,1
celkem	2 893	2 190	223 502	36 076	16,1

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

V terciéru se nadprůměrnou zaměstnaností starších osob vyznačovaly především firmy z odvětví veřejná správa a vzdělávání (téměř 90 % všech firem), doprava a skladování (84,3 %) a zdravotní a sociální péče (82,8 %). Naopak v odvětví pohostinství, stravování a ubytování vykazala starší pracovníky pouze necelá polovina zúčastněných subjektů a nízký (pod 60 %) byl také podíl firem v informačních a komunikačních činnostech, obchodě a ostatních službách.

Z celkového počtu pracovníků účastnících se šetření bylo starších 55 let však pouze 16,1 %, což zhruba koresponduje s výsledky VŠPS za IV. čtvrtletí 2014 (18,0 %). Nadprůměrnou zaměstnaností starších pracovníků se prezentuje především primární sektor (27,6 % všech zaměstnaných je starších 55 let), u sekundéru jde o 14,8 % a v případě terciéru o 16,6 %. I v podílu pracovníků vynikalo odvětví těžby a výroby a rozvodu energií, naopak méně než osminu všech zaměstnanců tvořili starší pracovníci v odvětví chemického (10,0 %), elektrotechnického (11,4 %) a ostatního zpracovatelského průmyslu (12,0 %). Z odvětví terciéru nízkou ochotou zaměstnat starší osoby měly hlavně firmy z odvětví informačních a komunikačních činností, peněžnictví a pojišťovnictví a obchodu (55letí a starší tvořili méně než desetinu všech zaměstnaných v těchto odvětvích). Vysoké bylo jejich zastoupení v odvětví administrativních a podpůrných činností (23,6 %) a vzdělávání (22,4 %).

Je možné zmínit, že důchodce, tedy osoby, které již mají nárok na starobní důchod, zaměstnávalo z letošního vzorku firem 1 410 subjektů (necelých 5 %) a důchodci tvořili pouze 3,3 % všech zaměstnanců zjištěných u respondentů.

4.5. Struktura zaměstnanosti podle vlastnictví ekonomických subjektů

Dotazníkového šetření poskytovalo jedinečnou příležitost analyzovat situaci mezi zaměstnavateli v Jihomoravském kraji také z hlediska jejich vlastnictví. Soukromé firmy v ryze českém vlastnictví tvořily nadpoloviční většinu všech šetřených společností (51,5 %), ale na úhrnné zaměstnanosti se podílely jen necelou třetinou (31,2 %). Druhou nejsilnější skupinou subjektů byly s velkým odstupem firmy s výhradně zahraniční účastí (14,2 % všech respondentů, 25,3 % všech pracovníků), jejichž počet se meziročně zvýšil. Nejvíce zahraničních firem (88) je ve vlastnictví německých majitelů, dále rakouských (81) a švýcarských (25). Třetím nejčastějším druhem vlastnictví se ukázaly být organizace ve vlastnictví obcí (komunální, 13,1 %), v nichž bylo koncentrováno 10,5 % všech pracujících. Téměř 200 společností bylo zřízeno krajem (190) nebo státem (186). Státní organizace tvořily sice jen 6,4 % celého souboru subjektů, ale v úhrnu zaměstnávaly 18,7 % všech pracovníků podchycených dotazníkovým šetřením (druhá nejsilnější skupina). Podíl státního sektoru na úhrnné zaměstnanosti je v Jihomoravském kraji vysoký zejména z toho důvodu, že v krajském městě Brně jsou výrazně zastoupena ta odvětví terciární sféry, v nichž podíl státu je a po dlouhou dobu i zůstane dominantní (justice, obrana, vysoké školství, zdravotnictví). Organizace zřízené krajem zaměstnávaly v úhrnu 16,5 tis. osob, tj. 6,4 % z celého šetřeného souboru. Ostatní druhy vlastnictví již byly zastoupeny méně než sto subjekty a menším než pětiprocentním podílem všech zaměstnaných osob.

V soukromém sektoru a také ve společnostech vlastněných plně či částečně zahraničním majitelem pracovali mnohem častěji muži než ženy. Naopak je tomu u ostatních typů v čele s organizacemi ve vlastnictví kraje, kde z celkového počtu pracujících tvořily ženy 72,5 % (školy, zdravotnické organizace, sociální služby). Výrazná převaha žen je i v subjektech vlastněných obcemi či městy (67,7 %, např. městské a obecní úřady, základní školy), dále sdruženími, církvemi a politickými stranami (66,9 %) a též družstvy (66,6 %). Relativně

vyrovnaný je pak poměr mužů a žen ve státních organizacích (51,1 % žen) i v několika málo organizacích ve smíšeném vlastnictví.

Tab. 21: Struktura zaměstnanosti podle druhu vlastnictví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Druh vlastnictví	Počet firem	Počet pracovníků					
		celkem		muži		ženy	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
soukromé	1 490	69 712	31,2	45 969	65,9	23 743	34,1
družstevní	75	4 417	2,0	1 476	33,4	2 941	66,6
státní	186	41 739	18,7	20 397	48,9	21 342	51,1
krajské	190	16 484	7,4	4 538	27,5	11 946	72,5
komunální	379	23 397	10,5	7 550	32,3	15 847	67,7
vlast. sdružení, polit. stran a církví	45	1 751	0,8	580	33,1	1 171	66,9
zahraniční	412	56 459	25,3	32 632	57,8	23 827	42,2
mezinárodní	101	8 440	3,8	5 166	61,2	3 274	38,8
smíšené	15	1 103	0,5	550	49,9	553	50,1
celkem	2 893	223 502	100,0	118 858	53,2	104 644	46,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Nejkvalifikovanější pracovní sílu v Jihomoravském kraji vykázaly organizace ve státním sektoru; pracovníků nejméně s maturitou zde bylo zjištěno 87,2 % (48,9 % vysokoškoláků). Vysoký podíl takto vzdělané pracovní síly mají i organizace ve vlastnictví sdružení, církví a politických stran (82,5 %) a kraje (76,7 %).

Tab. 22: Vzdělanostní struktura zaměstnanosti podle druhu vlastnictví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Druh vlastnictví	celkem	Pracovníci s nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání							
		základním		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		vysokoškolským	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
soukromé	69 712	4 161	6,0	30 865	44,3	24 289	34,8	10 397	14,9
družstevní	4 417	387	8,8	2 575	58,3	1 241	28,1	214	4,8
státní	41 739	1 000	2,4	4 374	10,5	15 970	38,3	20 395	48,9
krajské	16 484	686	4,2	3 153	19,1	6 338	38,4	6 307	38,3
komunální	23 397	1 211	5,2	5 814	24,8	8 353	35,7	8 019	34,3
vlast. sdružení, polit. stran a církví	1 751	60	3,4	247	14,1	546	31,2	898	51,3
zahraniční	56 459	3 345	5,9	18 662	33,1	22 093	39,1	12 359	21,9
mezinárodní	8 440	469	5,6	2 852	33,8	3 462	41,0	1 657	19,6
smíšené	1 103	5	0,5	299	27,1	562	51,0	237	21,5
celkem	223 502	11 324	5,1	68 841	30,8	82 854	37,1	60 483	27,1

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Více než polovinu všech pracovníků tvořili středoškoláci bez maturity pouze v družstevním sektoru (58,3 %), více než 40 % jich vykázal soukromý sektor (44,3 %). Nízké uplatnění pro vyučené bez maturity nabízí státní sektor (10,5 %) a organizace ve vlastnictví sdružení, církví a politických stran (14,1 %). Největší podíl osob s pouze základním vzděláním byl pak tradičně v družstevním sektoru (8,8 %), ale více než 5 % jich vykázaly také firmy ve vlastnictví českých majitelů (6,0 %), zahraničního subjektu (5,9 %) i mezinárodních společností (5,6 %), ale také organizace zřízené obcemi (5,2 %).

4.6. Struktura zaměstnanosti podle velikostních kategorií ekonomických subjektů

Dle počtu svých pracovníků v okrese k 31. 12. 2014 byli respondenti kategorizováni do 7 velikostních skupin. Ve 13 podnicích s 1000 a více zaměstnanci v jednom okrese pracovalo na konci roku 2014 dle dotazníkového průzkumu bezmála 34 tis. osob, tj. 15,2 % všech zjištěných pracovníků. Osmina ze sledovaného souboru pracujících byla koncentrována do subjektů s 500–999 zaměstnanci – ve 43 subjektech pracovalo 27,9 tis. osob. Nejvíce pracovníků bylo soustředěno ve společnostech s 200–499 zaměstnanci (pětina) a téměř rovnoměrně byli pracovníci rozloženi ve firmách s 20–49, 50–99 a 100–199 zaměstnanci (14,7–16,7 %). Do kategorie 20–49 pracovníků spadalo zároveň nejvíce subjektů, a to 1 018 (35,2 %). Podíl podniků s méně než 20 pracovníky na celkovém úhrnu zaměstnanosti byl vzhledem k ostatním kategoriím velmi nízký (pouze 3,8 %).

Tab. 23: Struktura zaměstnanosti podle velikostních kategorií ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okresech)	Počet firem	Počet pracovníků					
		celkem		muži		ženy	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
1000 a více	13	33 992	15,2	17 232	50,7	16 760	49,3
500–999	43	27 871	12,5	12 018	43,1	15 853	56,9
200–499	148	45 846	20,5	26 810	58,5	19 036	41,5
100–199	269	37 308	16,7	22 194	59,5	15 114	40,5
50–99	545	36 985	16,5	18 705	50,6	18 280	49,4
20–49	1 018	32 966	14,7	17 469	53,0	15 497	47,0
méně než 20	857	8 534	3,8	4 430	51,9	4 104	48,1
celkem	2 893	223 502	100,0	118 858	53,2	104 644	46,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Ženy nad muži převažovaly pouze ve velikostní kategorii 500-999 zaměstnanců (56,9 % žen), kdežto v ostatních na rozdíl od minulých šetření dominovali vždy muži. Vysoké procento žen ve velkých organizacích je způsobeno především osazenstvem nemocnic (zdravotní sestry) a orgánů veřejné správy (administrativní pracovníce). Pro mužskou složku pracovní síly je charakteristické zastoupení ve středně velkých firmách (100–499 zaměstnanců), kde tvoří téměř 60 % všech zaměstnanců. Ve společnostech s více než 1000 a s méně než sty pracovníky nejsou rozdíly mezi zastoupením mužné a ženské složky tak výrazné.

V Jihomoravském kraji se velmi vysokým podílem osob alespoň s maturitou vyznačovaly především organizace s více než 1 tis. pracovníků (82,6 %), což bylo opět dáno jejich charakterem (vysoké školy, nemocnice atd.). Pouze v této skupině firem tvoří nejsilnější skupinu zaměstnanců vysokoškoláci. S výrazným odstupem je následovaly ostatní kategorie, z nichž většina měla nad 60 % osob nejméně s maturitou. Těsně pod touto hranicí zůstaly firmy se 100-199 zaměstnanci (57,2 %).

Kromě největších společností tvořili největší skupinu mezi pracovníky vždy vyučení bez maturity - méně než třetinou byli zastoupeni ve firmách s 500-999 a s 50-99 zaměstnanci, největší podíl představovali ve společnostech se 100-199 pracovníky (37,5 %). Osoby s nejvyšší základním vzděláním se uplatňovaly nejčastěji v subjektech s 500-999 pracovníky (7,3 %), nejméně v největších a nejmenších firmách.

Tab. 24: Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji podle stupně vzdělání pracovníků a velikostních kategorií ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okresech)	Pracovníci s nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání								
	celkem	základním		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		vysokoškolským	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
nad 1 000	33 992	1 147	3,4	4 756	14,0	12 003	35,3	16 086	47,3
500–999	27 871	2 021	7,3	8 589	30,8	11 602	41,6	5 659	20,3
200–499	45 846	2 617	5,7	15 549	33,9	17 193	37,5	10 487	22,9
100–199	37 308	1 976	5,3	13 972	37,5	13 371	35,8	7 989	21,4
50–99	36 985	1 953	5,3	12 045	32,6	13 233	35,8	9 754	26,4
20–49	32 966	1 349	4,1	11 059	33,5	12 021	36,5	8 537	25,9
méně než 20	8 534	261	3,1	2 871	33,6	3 431	40,2	1 971	23,1
celkem	223 502	11 324	5,1	68 841	30,8	82 854	37,1	60 483	27,1

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

4.7. Struktura zaměstnanosti podle kategorií zaměstnání (CZ-ISCO)

Struktura zaměstnanosti dle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v ročních i čtvrtletních periodách nabízí do úrovně krajů opět VŠPS. Následující tabulka srovnává absolutní i relativní údaje zjištěné při VŠPS a při Průzkumu v roce 2008 a 2014.

Tab. 25: Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji dle vzdělání a hlavních tříd klasifikace zaměstnanosti v roce 2008 a 2014 dle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS, IV. čtvrtletí) a dle Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2008 a 2014 (Průzkum)

Kategorie CZ-ISCO	VŠPS 2008		Průzkum 2008		VŠPS 2014		Průzkum 2014	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1. Zákonodárci a řídicí pracovníci	27,9	5,2	14,8	5,9	31,5	5,6	11,2	5,0
2. Specialisté	72,9	13,5	35,9	14,3	99,1	17,6	40,1	17,9
3. Techničtí a odborní prac.	108,5	20,0	50,0	20,0	110,9	19,7	45,4	20,3
4. Úředníci	53,2	9,8	23,6	9,4	54,8	9,7	20,5	9,2
5. Pr. ve službách a prodeji	74,0	13,7	25,4	10,2	75,2	13,4	25,2	11,3
6. Kvalifikovaní pracovníci v zem., lesnictví a rybářství	6,4	1,2	4,9	2,0	8,3	1,5	2,9	1,3
7. Řemeslníci a opraváři	104,1	19,2	39,2	15,7	97,2	17,3	24,8	11,1
8. Obsluha strojů a zařízení	65,1	12,0	39,7	15,9	59,2	10,5	40,3	18,0
9. Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	29,5	5,4	16,9	6,7	25,6	4,6	13,1	5,9
Celkem	541,8	100,0	250,3	100,0	561,8	100,0	223,5	100,0

Zdroj: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2008 a 31. 12. 2014, Centrum regionálního rozvoje, Masarykova univerzita, Brno, 2009, UJEP, Ústí nad Labem, 2015; Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - čtvrtletní údaje - 4. čtvrtletí 2008 a 2014, ČSÚ, Praha, 2009 a 2015; vlastní zpracování

V případě struktury zaměstnanosti dle hlavních tříd ISCO jsou evidentní určité rozdíly v podílech a ani trendy se vždy neshodují. Hlavní však je, že nejsilnější třídou je dle obou způsobů šetření třída č. 3 Techničtí a odborní pracovníci, kterých je dlouhodobě zhruba pětina. Dle VŠPS má vyšší zastoupení mezi zaměstnanými třída č. 7 Řemeslníci a opraváři než třída č. 8 Obsluha strojů a zařízení, ale její význam během sledovaného období klesl. Dle Průzkumu byla v obou letech druhou nejsilnější kategorií právě třída č. 8, což je reálnější, neboť řada výrobků vzniká právě za pomoci obsluhy počítačů a stacionárních strojů a mnoho

pracovníků v průmyslu pracuje spíše v pozici manipulačních dělníků než kvalifikovaných řemeslníků. ČSÚ navíc vykazuje klesající trend v případě třídy č. 8, kdežto Průzkum dokazuje zvyšování podílu těchto osob mezi zaměstnanými. Dle obou zdrojů roste význam třídy č. 2 Specialisté, což je pozitivní zjištění, neboť značí přítomnost odvětví s vysokou přidanou hodnotou a zaměřením na výzkum a vývoj. Firmy zaměstnávající odborníky s vysokoškolským vzděláním nebo na druhé straně přijímající čerstvé absolventy vysokých škol, které jsou schopny bez ohledu na jejich nedostatečnou praxi uplatnit, jsou pro rozvoj regionu vždy přínosem. Mezi pět nejčetnějších profesí patří také pracovníci ve službách a prodeji (třída č. 5), přičemž jejich podíl stagnuje nad hodnotou 10 %. Mírně pod hranici 10 % se drží dlouhodobě podíl úředníků (4. třída), kolem 5 % pak podíl řídicích pracovníků (1. třída) a obdobně nekvalifikovaných a pomocných pracovníků (9. třída). Nejmenší podíl tvoří kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství (6. třída) - kolem 2 %.

Dle Průzkumu se vysokým zastoupením profesí řazených do 3. třídy ISCO prezentovalo město Brno (25,1 % všech zaměstnaných v okrese), zatímco v ostatních okresech se jejich podíl pohyboval mezi 13,5 % (Brno-venkov, Hodonín) a 17,2 % (Břeclav, Vyškov) a v ČR činil 17,5 %. Jedinečnost Brna je způsobena především vlivem přítomnosti velkého počtu zdravotnického personálu ve zde lokalizovaných nemocnicích. Vysoká kvalifikovanost pracovní síly v Brně ovlivňuje i nadprůměrné zastoupení 2. třídy ISCO (specialisté) v Jihomoravském kraji. Do této třídy na konci roku 2014 dle šetření spadalo 20,3 % (ČR 15,1 %), v Brně 25,8 %, tedy ještě více než techniků. Z ostatních okresů byl podíl „specialistů“ na celkové zaměstnanosti nejvyšší v okrese Znojmo (11,3 %) a nejnižší v okrese Břeclav (7,5 %). Podobně Brno výrazně dominuje nad zbytkem kraje i nad republikovým průměrem (5,2 %) v případě 1. třídy ISCO – zákonodárci a řídicí pracovníci (5,8 %). Zde může být důvodem přítomnost řady sídel a vedení podniků, které mají své provozy i v jiných okresech kraje či mimo něj.

Významnější vzhledem k průměru celé republiky je v Jihomoravském kraji dle Průzkumu také postavení 8. třídy ISCO (nikoliv však dle VŠPS), kam na konci roku 2014 spadalo 18,0 % pracujících zabývajících se obsluhou strojů a zařízení (v ČR 13,3 %). Zde jsou meziokresní rozdíly velmi výrazné, neboť v Brně se jednalo pouze o 9,2 % zaměstnanců, zatímco v ostatních okresech kromě Znojma (21,8 %) byl jejich podíl vždy vyšší než 25 %. Šlo především o dělníky montážních firem, ve kterých není nutná řemeslná, ale pouze manuální zručnost a schopnost obsluhovat montážní linku. Řemeslníci a opraváři ze 7. třídy tvořili dle průzkumu v kraji pouze 11,1 % (dle VŠPS 17,3 % stejně jako v ČR) a více než desetinou byla zastoupena ještě 5. třída – pracovníci ve službách a prodeji (v ČR 15,2 %) a 4. třída – úředníci (v ČR 9,4 %). Podobné hodnoty vykázal v průzkumu kraj i ČR v případě 9. třídy ISCO – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (5,9 %, ČR 5,4 %).

Vzhledem k přírodním podmínkám Jihomoravského kraje vhodným pro zemědělství by bylo možné očekávat ve srovnání s ČR výraznější zastoupení profesí spadajících do 6. třídy ISCO (kvalifikovaní dělníci v zemědělství). Na konci loňského roku sem však patřilo pouze 1,3 % zaměstnanců šetřených organizací, což je podíl téměř totožný s hodnotou pro ČR (1,2 %). Podle výsledků Průzkumu podíl zemědělských dělníků na zaměstnanosti v okrese Znojmo dosáhl dokonce 4,7 % a i okresy Hodonín, Blansko a Brno-venkov dosahovaly nadprůměrných hodnot oproti ČR (více než 2 %).

Analýza podle hlavních tříd ISCO a podle pohlaví pracovníků ukázala, že v tzv. technicko-hospodářských profesích (3. – 5. třída) výrazně převažovaly ženy, a to především mezi úřednicemi ve 4. třídě, kde byl jejich podíl tříčtvrtinový (73,6 %). Téměř 65 % z pracovníků

řazených do 5. třídy tvořily rovněž ženy (provozní pracovnice v maloobchodních prodejnách velkých nadnárodních obchodních řetězců, ve školách a v nemocnicích). V případě 3. třídy ISCO nebyly rozdíly tak patrné (51,9 % žen); do této třídy spadají především zdravotní sestry, vychovatelky ve školských zařízeních a odborní administrativní pracovníci, např. účetní. Z dělnických profesí dominovaly ženy pouze v případě 9. třídy ISCO (59,1 %, uklízečky, pomocné pracovnice v průmyslu). Takřka vyrovnaný podíl žen a mužů byl ve 2. třídě (50,6 %, muži byli obsazováni hlavně do profesí odborných pedagogických pracovníků na vysokých školách, lékařů, odborných technických pracovníků ve výzkumu a vývoji, ženská pracovní síla naopak převažovala na středních a základních školách, ve finančních ústavech a orgánech veřejné správy). Muži převažovali nejvýrazněji v 7. a 8. třídě ISCO (průmyslové, stavební a dopravní podniky), ale rovněž mezi vedoucími pracovníky v 1. třídě ISCO (69,2 %). Více mužů bylo i mezi kvalifikovanými pracovníky v zemědělství (6. třída, 68,2 %).

Tab. 26: Struktura zaměstnanosti podle hlavních tříd ISCO v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

KZAM-R	Počet pracovníků					
	celkem		muži		ženy	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1. Zákonodárci a řídicí pracovníci	11 153	5,0	7 718	6,5	3 435	3,3
2. Specialisté	40 117	17,9	19 836	16,7	20 281	19,4
3. Techničtí a odborní pracovníci	45 360	20,3	21 812	18,4	23 548	22,5
4. Úředníci	20 533	9,2	5 416	4,6	15 117	14,4
5. Pracovníci ve službách a prodeji	25 202	11,3	9 012	7,6	16 190	15,5
6. Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	2 852	1,3	1 945	1,6	907	0,9
7. Řemeslníci a opraváři	24 844	11,1	20 109	16,9	4 735	4,5
8. Obsluha strojů a zařízení, montéři	40 334	18,0	27 653	23,3	12 681	12,1
9. Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	13 107	5,9	5 357	4,5	7 750	7,4
Celkem	223 502	100,0	118 858	100,0	104 644	100,0

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Průzkum zaměstnanosti dovoluje na rozdíl od VŠPS analýzy struktury zaměstnanosti dle klasifikace zaměstnání druhého stupně. Následující tabulka zachycuje strukturu dle hlavních tříd ISCO a dle odvětví a sektorů ekonomiky a umožňuje např. posoudit, jaké třídy jsou zastoupeny nejvíce v hlavních sektorech nebo v jednotlivých odvětvích průmyslu. Např. v priméru logicky dominuje 6. třída ISCO, do které spadá 41,8 % všech zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybářství, ale více než desetina pracovníků priméru se uplatňuje v profesích řazených do 8. třídy (řidič, traktoristé) a 7. třídy (automechanici, opraváři). V sekundárním sektoru jasně převažují profese z 8. třídy ISCO (36,1 %) a více než pětina všech zaměstnanců sekundéru je řazena do 7. třídy. Kromě dělnických profesí je v sekundárním sektoru také silná 3. třída s 15,2 %. Struktura dle ISCO je výrazně odlišná v sektoru služeb, kde silně převažují profese řazené do 2. a 3. třídy a dále také do 5. třídy ISCO. V případě 2. třídy jde o 27,4 %, ve 3. třídě o 24,1 % a v 5. třídě o 17,4 % všech zaměstnaných v terciéru. Dělnické profese jsou naopak zastoupeny spíše výjimečně.

Pokud se v některých odvětvích mimo primér objevují profese spadající do 6. třídy ISCO, jedná se o práci se zvířaty (potravinářský průmysl), s rostlinami (chemický průmysl), v lese (dřevozpracující průmysl) nebo při úpravě veřejných prostranství, zahrad apod. (odvětví

zásobování vodou a práce s odpady nebo činnosti v oblasti nemovitostí, veřejná správa a další odvětví terciéru).

Tab. 27: Struktura zaměstnanosti podle hlavních tříd ISCO v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Sektory a odvětví NH	Počet pracovníků a podíl ve třídách CZ-ISCO									
	celkem	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. sektor	5 449	4,2	1,8	9,1	6,8	4,2	41,8	10,4	13,7	8,1
II. sektor	86 148	4,5	4,5	15,2	7,2	2,4	0,3	22,7	36,1	7,1
průmysl	76 025	4,1	4,3	14,5	6,8	2,5	0,4	21,4	38,5	7,5
těžební	427	8,9	22,7	32,8	3,0	0,0	0,0	6,8	25,5	0,2
potravinařský	6 493	3,9	2,6	10,5	7,6	7,0	3,3	20,9	31,5	12,6
textilní, oděvní a kožedělný	4 702	3,4	2,0	9,6	3,8	0,9	0,0	20,8	55,2	4,4
dřevozpracující	918	4,2	0,5	13,2	12,1	3,1	2,1	24,2	36,4	4,2
papírenský a polygrafický	1 679	5,1	0,6	10,8	11,6	4,8	0,0	9,9	43,0	14,2
chemický	8 518	4,2	4,5	13,3	7,3	3,0	0,2	11,3	52,4	3,7
sklářský a stavebních hmot	4 525	4,2	2,4	13,5	5,0	3,8	0,0	16,4	52,0	2,7
hutnický a kovo zpracující	11 321	4,7	2,0	13,2	7,2	1,6	0,0	25,0	36,5	9,8
strojírenský	16 188	3,8	5,5	17,9	6,5	1,0	0,0	25,7	33,2	6,5
elektrotechnický	12 527	3,1	6,6	16,4	4,8	0,7	0,0	25,7	35,8	6,9
ostatní zpracovatelský	2 984	4,1	5,4	10,0	12,7	3,6	0,0	27,7	25,8	10,8
opravy a instalace strojů a zařízení	1 069	6,1	8,9	14,2	4,4	0,9	0,0	11,9	52,8	0,8
výroba a rozvod energií	697	7,7	11,9	30,4	4,2	0,4	0,0	19,2	25,4	0,7
zásobování vodou, odpady	3 977	5,3	3,8	15,2	10,5	7,3	0,9	13,3	29,3	14,4
stavebnictví	10 123	7,7	5,9	20,3	9,7	1,9	0,0	32,3	17,5	4,7
III. sektor	131 905	5,3	27,4	24,1	10,6	17,4	0,2	3,6	6,5	4,9
velkoobchod a maloobchod	17 459	5,7	2,5	7,9	13,3	56,0	0,2	5,9	4,8	3,7
doprava a skladování	12 148	2,5	3,7	12,6	9,2	6,9	0,0	13,8	49,3	2,0
ubytování, stravování a pohostinství	2 722	5,5	1,4	1,9	7,4	70,5	0,0	3,1	0,7	9,5
informační a komunikační činnosti	9 121	7,5	46,7	27,7	9,9	4,9	0,0	0,6	2,5	0,1
peněžnictví a pojišťovnictví	3 072	6,3	15,7	49,5	19,2	9,3	0,0	0,0	0,0	0,1
činnosti v oblasti nemovitostí	979	7,6	4,8	14,4	36,1	7,3	0,1	12,7	2,0	15,1
profesní, vědecké a technické činnosti	7 854	9,8	43,9	26,1	12,6	3,3	0,2	1,2	1,3	1,5
administrativní a podpůrné činnosti	3 303	4,5	2,9	4,3	17,3	41,5	0,5	1,0	4,7	23,3
veřejná správa a obrana	15 416	8,3	16,1	40,2	22,9	6,8	0,1	1,3	1,3	3,1
vzdělávání	28 829	4,6	59,7	14,3	5,7	6,3	0,5	1,9	0,4	6,6
zdravotní a sociální péče	25 458	3,0	22,7	44,8	4,7	14,4	0,1	2,2	1,8	6,4
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3 993	6,6	23,7	13,6	11,1	28,8	0,6	5,8	3,0	6,7
ostatní činnosti	1 551	5,2	30,2	10,5	9,3	15,3	0,5	7,2	18,1	3,7
celkem	223 502	5,0	17,9	20,3	9,2	11,3	1,3	11,1	18,0	5,9

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Všechna odvětví zpracovatelského průmyslu vykázala vysoce nadprůměrné hodnoty v případě podílů profesí řazených do 8. třídy ISCO. Vynikala především odvětví textilního, oděvního a kožedělného (55,2 %), chemického (52,4 %) průmyslu a průmyslu sklářského a stavebních hmot (52,0 %). Naopak méně než třetina zaměstnanců spadala do 8. třídy v průmyslu potravinářském (31,5 %), strojírenském (33,2 %) a ostatních zpracovatelském (25,8 %) průmyslu. Ve dvou posledně jmenovaných odvětvích byla silně zastoupená 7. třída ISCO, přičemž minimálně čtvrtina všech zaměstnanců hutnického a kovo zpracujícího a také elektrotechnického průmyslu spadala také právě do 7. třídy. Pomocné a nekvalifikované

činnosti patřící do 9. třídy byly nejméně zastoupeny v odvětví papírenského a polygrafického (14,2 %), potravinářského (12,6 %) a také ostatního zpracovatelského (10,8 %) průmyslu.

V žádném odvětví zpracovatelského průmyslu není zastoupena 2. nebo 3. třída nadprůměrně. Více než 15 % všech zaměstnaných ve strojírenství a v elektrotechnickém průmyslu spadá do 3. třídy, kdežto v ostatních odvětvích jde o nižší hodnoty. Druhá třída ISCO je nejsilnější v odvětví "opravy a instalace strojů a zařízení" (8,9 %) a více než 5 % tvoří "specialisté" mezi pracovníky elektrotechnického, strojírenského a ostatního zpracovatelského průmyslu.

V odvětvích terciéru je situace opačná. Třída č. 2 je nadprůměrně zastoupena v šesti odvětvích, především ve vzdělávání, kde "specialisté" představují nadpoloviční většinu všech zaměstnanců (59,7 %). Více než 2/5 všech zaměstnanců tvoří profese řazené do 2. třídy v odvětví "informační a komunikační činnosti" (46,7 %) a "profesní, vědecké a technické činnosti" (43,9 %). Nad průměrem terciéru je v případě třídy č. 2 také odvětví ostatních služeb, které vykázalo 30,2 % specialistů. Méně než 3 % specialistů má obchod, odvětví ubytování, stravování a pohostinství a také administrativní a podpůrné činnosti.

Nadprůměrným zastoupením 3. třídy ISCO se prezentuje především odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (49,5 %), zdravotnictví a sociální péče (44,8 %) a veřejná správa (40,2 %). Uplatnění najdou techničtí a odborní pracovníci velmi těžko v odvětví ubytování, stravování a pohostinství, v administrativních a podpůrných činnostech, ale také v obchodu.

Strukturou zaměstnanosti dle hlavních tříd klasifikace zaměstnání se od ostatních odvětví terciéru výrazně liší odvětví dopravy a skladování, v němž dominuje logicky 8. třída ISCO (49,3 %), kam jsou řazeni řidiči všech dopravních prostředků. Toto odvětví má také ze všech odvětví služeb nejvyšší zastoupení 7. třídy ISCO. Naopak 1. - 3. třída tvoří v úhrnu ani desetinu všech zaměstnaných v odvětví dopravy a skladování.

4.8. Struktura zaměstnanosti podle cizí státní příslušnosti

Z celkového počtu 2 893 firem, které se zúčastnily dotazníkového šetření k 31. 12. 2014, jich pouze 415 (14,3 %) uvedlo, že na konci roku 2014 měly v pracovním poměru cizí státní příslušníky. Jde o výrazně méně firem ve srovnání s loňským šetřením (740, tj. 26,0 %). Celkem bylo šetřením podchyceno 6 085 cizinců, z toho 4 231 zahraničních pracovníků pocházejících z některé ze zemí Evropské unie a dalších 1 854 cizinců z ostatních zemí. Z občanů EU byli nejčetněji zastoupeni občané Slovenska, kterých ve firmách vykazujících cizince pracovalo 2 tis. Cizinci se na celkové zaměstnanosti podíleli 2,7 %, z toho Slováci 0,9 % (podstatně méně než při šetření k 31. 12. 2013 - to bylo 1,7 %), ostatní občané EU 1,0 % a ostatní cizinci 0,8 % (v obou případech došlo oproti předchozímu průzkumu k mírnému zvýšení podílu).

Z hlediska jednotlivých sektorů ekonomiky spadalo nejvíce subjektů zaměstnávajících cizí státní příslušníky do terciéru. Jednalo se o 212 firem (11,8 % všech šetřených subjektů z terciéru). V rámci sekundéru využívalo zahraniční pracovní síly celkem 190 subjektů (19,4 %), z toho z průmyslu 173 (21,9 %) a ze stavebnictví 17 (8,9 %). V primárním sektoru zaměstnávalo cizince jen 13 společností (10,5 %).

Nejčastějšími zaměstnavateli cizinců byly v rámci zpracovatelského průmyslu elektrotechnické a strojírenské společnosti (zhruba třetina všech firem) a také více než

čtvrtina firem chemického průmyslu a průmyslu skla a stavebních hmot. Nejméně byli zahraniční pracovníci využiti v ostatním zpracovatelském průmyslu. Žádný podnik z odvětví výroba a rozvod energií cizince nevyužíval.

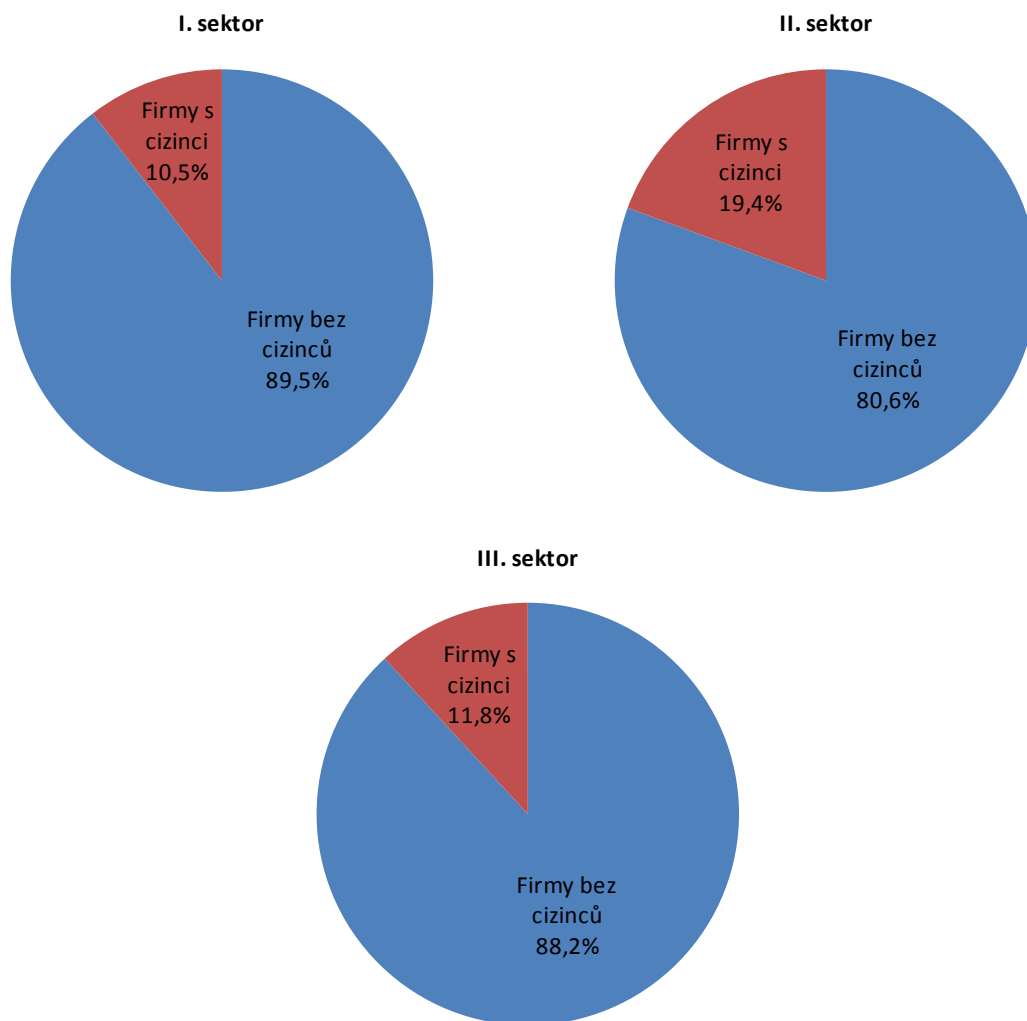
Tab. 28: Struktura zaměstnanosti cizinců v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ v jednotlivých odvětvích a sektorech NH

Sektory a odvětví NH	Počet firem		Počet pracovníků						
	celkem	s cizinci	celkem	z toho SR		občané EU		ostatní cizinci	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%
I. sektor	124	13	5 449	0	0,0	2	0,0	24	0,4
II. sektor	979	190	86 148	309	0,4	272	0,3	825	1,0
průmysl	789	173	76 025	271	0,4	253	0,3	777	1,0
těžební	7	1	427	0	0,0	3	0,7	3	0,7
potravinářský	84	13	6 493	6	0,1	34	0,5	78	1,2
textilní, oděvní a kožedělný	47	11	4 702	12	0,3	26	0,6	115	2,4
dřevozpracující	21	5	918	0	0,0	3	0,3	3	0,3
papírenský a polygrafický	31	4	1 679	0	0,0	2	0,1	2	0,1
chemický	84	24	8 518	28	0,3	25	0,3	28	0,3
sklářský a stavebních hmot	44	12	4 525	0	0,0	12	0,3	14	0,3
hutnický a kovo zpracující	148	31	11 321	0	0,0	46	0,4	110	1,0
strojírenský	117	39	16 188	0	0,0	45	0,3	291	1,8
elektrotechnický	71	24	12 527	225	1,8	51	0,4	125	1,0
ostatní zpracovatelský	54	4	2 984	0	0,0	4	0,1	3	0,1
opravy a instalace strojů a zařízení	17	2	1 069	0	0,0	1	0,1	2	0,2
výroba a rozvod energií	11	0	697	0	0,0	0	0,0	0	0,0
zásobování vodou, odpady	53	3	3 977	0	0,0	1	0,0	3	0,1
stavebnictví	190	17	10 123	38	0,4	19	0,2	48	0,5
III. sektor	1 790	212	131 905	1 726	1,3	1 922	1,5	1 005	0,8
velkoobchod a maloobchod	391	42	17 459	2	0,0	42	0,2	46	0,3
doprava a skladování	108	18	12 148	42	0,3	17	0,1	14	0,1
ubytování, stravování a pohostinství	113	13	2 722	0	0,0	4	0,1	52	1,9
informační a komunikační činnosti	90	26	9 121	481	5,3	1274	14,0	488	5,4
peněžnictví a pojišťovnictví	40	4	3 072	2	0,1	2	0,1	2	0,1
činnosti v oblasti nemovitostí	42	2	979	0	0,0	3	0,3	3	0,3
profesní, vědecké a technické činnosti	141	20	7 854	179	2,3	110	1,4	36	0,5
administrativní a podpůrné činnosti	89	10	3 303	0	0,0	141	4,3	80	2,4
veřejná správa a obrana	148	3	15 416	1	0,0	2	0,0	2	0,0
vzdělávání	397	37	28 829	444	1,5	207	0,7	216	0,7
zdravotní a sociální péče	134	21	25 458	575	2,3	45	0,2	43	0,2
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	9	3 993	0	0,0	31	0,8	15	0,4
ostatní činnosti	30	7	1 551	0	0,0	44	2,8	8	0,5
celkem	2 893	415	223 502	2 035	0,9	2 196	1,0	1 854	0,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Z odvětví terciéru byli cizinci zastoupeni především ve firmách působících v informačních a komunikačních činnostech (28,9 %) a v ostatních službách (23,3 %), nejméně pak při činnostech v oblasti nemovitostí (2 subjekty, 4,8 %) a v organizacích patřících do odvětví veřejné správy a obrany (2,0 %) a cizince využívalo méně než 10 % organizací spadajících do odvětví vzdělávání. Lze shrnout, že ve srovnání s posledním šetřením se výrazně snížil počet firem, které přiznali v pracovním poměru cizince.

Obr. 17: Podíl firem zaměstnávajících cizince v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ dle hlavní sektorů ekonomiky

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Rovněž se výrazně snížil počet občanů Slovenska zaměstnaných v českých firmách lokalizovaných v Jihomoravském kraji. V priméru v podstatě cizinci zaměstnáni nebyli. Je možné, že se jejich počet zvyšuje v období sezóny, avšak i tak jsou většinou využíváni brigádníci nebo agenturní zaměstnanci. V sekundéru tvořili nejvyšší podíl cizinců občané jiných zemí (825 osob, tj. 1,0 % všech zaměstnanců sekundéru), kdežto Slováků bylo pouze 309 a cizinců z ostatních zemí EU jen 272. V terciéru byl počet i podíl cizinců vyšší; mezi cizinci převažovali ti ze zemí EU, z toho Slováků bylo o něco méně (1,3 %) než ostatních cizinců (1,5 %). Cizinců z ostatních zemí mimo EU bylo tisíc, tj. 0,8 %.

Vyšším podílem cizinců ze zemí EU vynikal v rámci sekundéru především elektrotechnický průmysl (dominovali Slováci - 1,8 %), kdežto pracovníci z ostatních zemí mimo EU pracovali nejvíce v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu (2,4 %) a také ve strojírenství (1,8 %), což bylo zásluhou především brněnské textilky Nová Mosilana a.s. a firmy APOS-AUTO, s.r.o., které zaměstnávají dlouhodobě především velké množství občanů Ukrajiny a Mongolska.

V rámci terciéru vykázaly nadprůměrný podíl cizinců z EU v pracovním poměru (19,3 % zaměstnanců, z toho Slováci 5,3 %), ale také cizinců z ostatních zemí (5,4 %) organizace zaměřené na informační a komunikační činnosti. Na této situaci se významně podílely společnosti lokalizované v Brně, a to IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o., která z více než 3,5 tis. zaměstnanců vykázala 1,6 tis. cizinců, dále Red Hat Czech s.r.o. (z 630 zaměstnanců 289 cizinců, hlavně Slováků), Infosys BPO, s. r. o., která zaměstnávala necelých 300 pracovníků, z nichž zhruba polovina pocházela ze států EU mimo ČR a SR. Se značným odstupem za nimi je odvětví administrativní a podpůrné činnosti s celkem 6,7 % cizinců. Ostatní odvětví terciéru vykázala nižší než 5% podíl cizinců mezi svými pracovníky.

Tab. 29: Struktura zaměstnanosti cizinců v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“ podle druhu vlastnictví

Druh vlastnictví	Počet firem		Počet pracovníků						
	celkem	s cizinci	celkem	z toho SR		občané EU		ostatní cizinci	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%
soukromé	1 490	180	11 153	34	0,3	188	1,7	526	4,7
družstevní	75	8	40 117	0	0,0	15	0,0	100	0,2
státní	186	27	45 360	834	1,8	239	0,5	220	0,5
krajské	190	26	20 533	195	0,9	19	0,1	33	0,2
komunální	379	21	25 202	14	0,1	40	0,2	26	0,1
vlast. sdružení, polit. stran a církví	45	4	2 852	1	0,0	24	0,8	2	0,1
zahraniční	412	124	24 844	919	3,7	1525	6,1	813	3,3
mezinárodní	101	25	40 334	38	0,1	146	0,4	134	0,3
smíšené	15	0	13 107	0	0,0	0	0,0	0	0,0
celkem	2 893	415	223 502	2 035	0,9	2 196	1,0	1 854	0,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Struktura cizinců se dá sledovat také z hlediska vlastnictví ekonomických subjektů. S výjimkou firem ve vlastnictví sdružení, církví a politických stran a firem se smíšeným vlastnictvím, kde jsou cizinci zaměstnáváni v řádu jednotlivců, využívaly zahraniční pracovní sílu především subjekty se zahraniční majetkovou účastí (13,1 %) a v soukromých společnostech, kde cizinci tvořili celkem 6,7 % všech pracovníků. Nízký podíl firem zaměstnávajících cizince byl především v družstevním a v komunálním sektoru, ale překvapivě také firmy v mezinárodním vlastnictví vykázali velmi nízký podíl zaměstnaných cizinců (0,8 %).

Tab. 30. Struktura zaměstnanosti podle velikostních kategorií ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okresech)	Počet firem		Počet pracovníků						
	celkem	s cizinci	celkem	z toho SR		občané EU		ostatní cizinci	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%
nad 1 000	13	13	33 992	1 434	4,2	1 094	3,2	572	1,7
500–999	43	31	27 871	586	2,1	185	0,7	264	0,9
200–499	148	75	45 846	12	0,0	410	0,9	496	1,1
100–199	269	83	37 308	0	0,0	275	0,7	104	0,3
50–99	545	80	36 985	0	0,0	98	0,3	143	0,4
20–49	1 018	98	32 966	0	0,0	101	0,3	243	0,7
méně než 20	857	35	8 534	3	0,0	33	0,4	32	0,4
celkem	2 893	415	223 502	2 035	0,9	2 196	1,0	1 854	0,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Dotazníkové šetření prokázalo, že zahraniční pracovní síly využívají především velké organizace. Zatímco všechny společnosti s počtem pracovníků vyšším než tisíc zaměstnávaly cizince a v případě firem o velikosti 500-999 šlo o 72,1 %, u organizací menších než 20 pracovníků to bylo pouze 4,1 %. Největší podíl představovali cizinci opět v největších společnostech (9,1 % zaměstnanců organizací větších než 1000 pracovníků byli cizinci a 3,7 % v těch s 500-999 zaměstnanci). Nadprůměrný zde byl především podíl Slováků; vysoký byl jejich počet především v brněnských fakultních nemocnicích a na univerzitách.

Oslovené ekonomické subjekty měly do dotazníku uvést rovněž nejčtetnější státní příslušnost, kterou mají cizinci z ostatních zemí mimo EU. Pouze u 800 z celkového počtu 1,9 tis. cizinců z ostatních zemí se podařilo identifikovat státní příslušnost. Mezi nimi dominovali především Ukrajinci (411 osob) a Mongolové (186). S velkým odstupem za nimi následovalo Rusko (115).

Následující tabulka zachycuje 10 podniků, které zaměstnávaly v roce 2014 nejvíce cizinců. Na čele je s výraznou převahou Masarykova univerzita s téměř 1,6 tis. cizinci a v TOP 10 figuruje také další brněnská vysoká škola - VUT v Brně se 193 cizinci. Z veřejného sektoru jde dále o obě brněnské fakultní nemocnice. Informační a komunikační činnosti jsou zastoupeny třemi zahraničními firmami, po jednom subjektu má odvětví „administrativní a podpůrné činnosti“ a „profesní, vědecké a technické činnosti“, obě v rukou zahraničních vlastníků. Desítku firem uzavírá průmyslová firma ze strojírenského průmyslu.

Tab. 31: TOP 10 firem zaměstnávajících cizince v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Název	Odvětví (NACE)	Druh vlastnictví	Počet pracovníků				
			celkem	z toho cizinci	z toho SR	EU bez SR	ostatní
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	informační a komunikační činnosti	zahraniční	3 563	1 558	351	868	339
Masarykova univerzita	vzdělávání	státní	5 258	475	247	120	108
Red Hat Czech s.r.o.	informační a komunikační činnosti	zahraniční	630	289	130	100	59
Fakultní nemocnice Brno	zdravotní a sociální péče	státní	5 634	227	222	2	3
Honeywell, spol. s r. o. - HTS CZ o.z.	profesní, vědecké a technické činnosti	zahraniční	1 263	220	179	28	13
APOS-AUTO, s.r.o.	strojírenský průmysl	soukromé	294	217	0	0	217
Vysoké učení technické v Brně	vzdělávání	státní	3 395	193	118	27	48
Global Tele Sales Brno s.r.o.	administrativní a podpůrné činnosti	mezinárodní	317	185	0	110	75
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	zdravotní a sociální péče	státní	3 101	169	121	32	16
Infosys BPO, s. r. o.	informační a komunikační činnosti	zahraniční	293	148	0	123	25

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

4.9. Struktura zaměstnanosti pracovníků zaměstnaných na zkrácený pracovní úvazek

V průzkumu zaměstnanosti ke konci roku 2014 byla do dotazníkového šetření zařazena opět otázka týkající se počtu osob zaměstnaných v daném ekonomickém subjektu na zkrácený pracovní úvazek a zároveň byla zjišťována i struktura pracovníků se zkráceným úvazkem podle pohlaví. Důvodem začlenění této charakteristiky zaměstnanosti do dotazníku byla zejména snaha o získání informací, nakořím zaměstnavatelé této formy pracovních úvazků využívají. Obecně lze na základě jiných celorepublikových průzkumů v ČR konstatovat, že tuto formu zaměstnání zatím využívají hlavně nadnárodní a velké firmy.

Tab. 32: Struktura pracovníků zaměstnaných na zkrácený úvazek podle odvětví NH k 31. 12. 2014

Sektory a odvětví NH	Počet firem		Počet pracovníků				
	celkem	využívající zkrácených úvazků	celkem	se zkráceným úvazkem			
				celkem		z toho ženy	
				abs.	%	abs.	%
I. sektor	124	70	5 449	222	4,1	129	58,1
II. sektor	979	577	86 148	2 208	2,6	1 388	62,9
průmysl	789	476	76 025	1 851	2,4	1 196	64,6
těžební	7	1	427	2	0,5	0	0,0
potravinařský	84	50	6 493	166	2,6	134	80,7
textilní, oděvní a kožedělný	47	29	4 702	145	3,1	120	82,8
dřevozpracující	21	11	918	25	2,7	15	60,0
papírenský a polygrafický	31	14	1 679	98	5,8	49	50,0
chemický	84	59	8 518	240	2,8	180	75,0
sklářský a stavebních hmot	44	19	4 525	67	1,5	33	49,3
hutnický a kovořpracující	148	85	11 321	242	2,1	110	45,5
strojírenský	117	79	16 188	278	1,7	165	59,4
elektrotechnický	71	47	12 527	177	1,4	122	68,9
ostatní zpracovatelský	54	35	2 984	200	6,7	170	85,0
opravy a instalace strojů a zařízení	17	10	1 069	62	5,8	14	22,6
výroba a rozvod energií	11	5	697	13	1,9	6	46,2
zásobování vodou, odpady	53	32	3 977	136	3,4	78	57,4
stavebnictví	190	101	10 123	357	3,5	192	53,8
III. sektor	1 790	1 211	131 905	16 660	12,6	11 972	71,9
velkoobchod a maloobchod	391	176	17 459	1 880	10,8	1 704	90,6
doprava a skladování	108	47	12 148	165	1,4	93	56,4
ubytování, stravování a pohostinství	113	63	2 722	313	11,5	254	81,2
informační a komunikační činnosti	90	65	9 121	373	4,1	212	56,8
peněžnictví a pojišťovnictví	40	20	3 072	145	4,7	128	88,3
činnosti v oblasti nemovitostí	42	26	979	90	9,2	63	70,0
profesní, vědecké a technické činnosti	141	106	7 854	1 057	13,5	564	53,4
administrativní a podpůrné činnosti	89	58	3 303	689	20,9	523	75,9
veřejná správa a obrana	148	95	15 416	540	3,5	428	79,3
vzdělávání	397	377	28 829	7 431	25,8	4 951	66,6
zdravotní a sociální péče	134	115	25 458	3 217	12,6	2 583	80,3
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	44	3 993	539	13,5	345	64,0
ostatní činnosti	30	19	1 551	221	14,2	124	56,1
celkem	2 893	1 858	223 502	19 090	8,5	13 489	70,7

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Z celkového počtu firem šetřených v rámci průzkumu jich téměř dvě třetiny zaměstnávaly alespoň některé své pracovníky na zkrácený pracovní úvazek (64,2 %, tj. o 0,4 p. b. méně než v předchozím roce). V případě počtu pracovníků šlo o 19,1 tis. oproti 26 tis. osob v roce 2013, tedy 8,5 % všech osob účastnících se dotazníkového šetření. Tento údaj je také podstatně vyšší než činil průměr celé ČR (6,4 %²). V terciárním sektoru byla práce na zkrácený úvazek častějším jevem (12,6 %) než v případě sektoru sekundárního (2,6 %), což lze předpokládat i z toho důvodu, že v terciéru převažovaly mezi všemi zaměstnanci ženy, pro které je tento způsob zaměstnání vzhledem k péči o děti vhodný a často vyhledávaný. Z celkového počtu pracovníků se zkráceným úvazkem tvořily ženy 70,7 %, v terciárním sektoru 71,9 %, zatímco v priméru pouze 58,1 % a v sekundéru 62,9 %.

Z jednotlivých odvětví zpracovatelského průmyslu vykázal největší podíl pracujících na zkrácený úvazek stejně jako v předchozích letech papírenský a polygrafický průmysl (5,8 %) a stejným poměrem také společnosti opravárenské, dále firmy spadající do odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu (6,7 %). Nejvyšší podíl žen mezi pracovníky se zkráceným úvazkem bylo v ostatním zpracovatelském průmyslu (85,0 %) a více než 80 % také v odvětví textilního, oděvního a kožedělného průmyslu a v potravinářství. Naopak v papírenském a polygrafickém průmyslu jich byla pouze polovina a v průmyslu skla a stavebních hmot a také v hutnickém a kovozpracujícím průmyslu převažovali mezi pracovníky na zkrácený úvazek muži. V odvětví opravy a instalace strojů a zařízení, které vykázalo relativně vysoký podíl zaměstnaných na zkrácený úvazek z celkového počtu pracovníků (5,8 %), tvořily ženy z těchto zaměstnanců pouze 22,6 %. V terciéru vynikalo vysokou zaměstnaností na zkrácený úvazek především odvětví vzdělávání (25,8 %) a administrativní a podpůrné činnosti (20,9 %). Ostatní odvětví již měla méně než 20 % pracovníků na zkrácený úvazek. Ženy mezi nimi převažovaly ve všech odvětvích, nejvíce v odvětví obchodu (90,6 %), peněžnictví a pojišťovnictví (88,3 %), ubytování, stravování a pohostinství (81,2 %) a zdravotní a sociální péče (80,3 %); nejméně v odvětví profesní, vědecké a technické činnosti (53,4 %).

Tab. 33: Struktura pracovníků zaměstnaných na zkrácený úvazek dle druhu vlastnictví ekonomických subjektů k 31. 12. 2014

Druh vlastnictví	Počet firem		Počet pracovníků				
	celkem	využívající zkrácených úvazků	celkem	se zkráceným úvazkem			
				celkem		z toho ženy	
				abs.	%	abs.	%
soukromé	1 490	861	69 712	3 733	5,4	2 493	66,8
družstevní	75	55	4 417	1 013	22,9	889	87,8
státní	186	117	41 739	6 105	14,6	3 618	59,3
krajské	190	166	16 484	2 322	14,1	1 689	72,7
komunální	379	342	23 397	3 298	14,1	2 861	86,7
vlastnictví sdružení, polit. stran a církví	45	32	1 751	518	29,6	364	70,3
zahraniční	412	220	56 459	1 730	3,1	1 297	75,0
mezinárodní	101	54	8 440	301	3,6	245	81,4
smíšené	15	11	1 103	70	6,3	33	47,1
celkem	2 893	1 858	223 502	19 090	8,5	13 489	70,7

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Dotazníkové šetření ukázalo, že v případě organizací v krajském či komunálním vlastnictví využívalo zkrácených úvazků zhruba 90 % organizací. Naopak nejnižší podíl zkrácených úvazků vykázaly firmy se zahraničním kapitálem (méně než 55 % zahraničních a

² Údaj z VŠPS za 4. čtvrtletí 2014, ČSÚ Praha, 2015

mezinárodních společností využívalo zkrácených úvazků). Z hlediska počtu zaměstnanců pak nejvyšší podíl vykázaly společnosti ve vlastnictví sdružení, církví a politických stran (téměř 30 % všech zaměstnanců v nich pracovala na částečný úvazek), dále družstva (22,9 %). V organizacích ve státním, krajském a komunálním vlastnictví pak na zkrácený úvazek pracovalo 14 - 15 %. V ostatních sektorech šlo již o méně než desetinový podíl pracujících na částečný úvazek. Ženy se zkráceným úvazkem výrazně dominovaly ve všech sektorech s výjimkou smíšeného vlastnictví. Také ve státním sektoru je podíl mužů a žen se zkráceným úvazkem vyrovnanější.

Tab. 34: Struktura pracovníků zaměstnaných na zkrácený úvazek podle velikostních kategorií firem k 31. 12. 2014

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okresech)	Počet firem		Počet pracovníků				
	celkem	využívající zkrácených úvazků	celkem	se zkráceným úvazkem			
				celkem		z toho ženy	
				abs.	%	abs.	%
nad 1 000	13	13	33 992	4 694	13,8	2 649	56,4
500–999	43	37	27 871	1 590	5,7	1 279	80,4
200–499	148	116	45 846	2 315	5,0	1 796	77,6
100–199	269	224	37 308	1 926	5,2	1 300	67,5
50–99	545	424	36 985	3 726	10,1	2 851	76,5
20–49	1 018	689	32 966	3 912	11,9	2 890	73,9
méně než 20	857	355	8 534	927	10,9	724	78,1
celkem	2 893	1 858	223 502	19 090	8,5	13 489	70,7

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Zkrácené úvazky jsou charakteristické především pro velké společnosti a s klesajícím počtem zaměstnanců klesal dle průzkumu také podíl firem využívajících tento způsob zaměstnávání. Zatímco všechny společnosti s 1000 a více pracovníky a 86 % těch o velikosti 500 a více zaměstnanců měly zaveden systém zkrácených úvazků, v případě firem s méně než 20 pracovníky ho využívaly pouze dvě pětiny (41,4 %). U společností s více než tisícem zaměstnanců pak tvořili pracovníci na zkrácený úvazek největší podíl, a to 13,8 %. Ve firmách pod 100 zaměstnanců to byla zhruba desetina, ve velikostních kategoriích 100-999 zaměstnanců pak zhruba 5 %. Nejnižší podíl žen byl mezi pracujícími na zkrácený úvazek v největších společnostech (56,4 %).

Následující tabulka nabízí přehled firem, které ve svých provozech v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje zaměstnávaly více než 100 pracovníků a zároveň minimálně třetinu z nich na zkrácený pracovní úvazek (12 subjektů). Ve třech případech se jedná o krajské (střední školy) a zahraniční instituce (IKEA a obchodní řetězec Kaufland v okrese Hodonín a Znojmo), ve dvou případech šlo o družstva (Jednota Hodonín a Moravský Krumlov) a státní organizace. Celkem pět subjektů spadá do obchodu a čtyři do vzdělávání. Většina společností je středně velká (do 250 zaměstnanců)

Tab. 35: Firmy účastníci se průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2014, které v okresech Jihomoravského kraje zaměstnávaly více než 100 zaměstnanců a zároveň minimálně třetinu z nich na zkrácený pracovní úvazek

Název, sídlo	Odvětví (NACE)	Druh vlastnictví	Počet pracovníků		
			celkem	z toho zkrácený úvazek	
				abs.	%
OLMAN spol. s r.o.	administrativní a podpůrné činnosti	soukromé	140	127	90,7
Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně	obchod	družstevní	551	390	70,8
IKEA Česká republika, s.r.o.	obchod	zahraniční	276	158	57,2
Kaufland Česká republika v.o.s., okres Hodonín	obchod	zahraniční	234	131	56,0
Biofyzikální ústav AV ČR, v.v.i.	profesní, vědecké a technické činnosti	státní	212	116	54,7
Konzervatoř Brno	vzdělávání	krajské	149	71	47,7
Mendelova univerzita v Brně	vzdělávání	státní	1 060	502	47,4
JEDNOTA, spotřební družstvo, Moravský Krumlov	obchod	družstevní	376	167	44,4
Diecézní charita Brno	zdravotní a sociální péče	smíšené	248	102	41,1
Kaufland Česká republika v.o.s., okres Znojmo	obchod	zahraniční	217	86	39,6
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Brno, Merhautova 15	vzdělávání	krajské	133	48	36,1
Gymnázium Matyáše Lercha, Brno, Žižkova 55	vzdělávání	krajské	107	38	35,5

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

4.10. Vývoj zaměstnanosti v Jihomoravském kraji v roce 2014

Získaná data z dotazníkového šetření uskutečněného k 31. 12. 2014 umožňují posoudit, nakolik přijímání a uvolňování pracovníků v roce 2014 změnilo v Jihomoravském kraji strukturu zaměstnanosti podle sektorů a odvětví národního hospodářství, podle druhu vlastnictví ekonomických subjektů a jejich velikosti. Ke konci roku 2013 zaměstnavatelé účastníci se dotazníkového šetření měli ve stavu 220 134 a o rok později 223 502 osob (nárůst o 3 368 osob, tj. 1,5 %). Zatímco primární sektor zaznamenal v úhrnu v Jihomoravském kraji dle dotazníkového šetření během roku 2014 stagnaci počtu zaměstnanců (pokles o 70 osob), v sekundéru a terciéru došlo ke zvýšení jejich počtu (v sekundéru o 2 048 osob, tj. o 2,5 % a v terciéru o 1 390 osob, tj. o 1,1 %). Význam jednotlivých sektorů pro ekonomiku kraje se meziročně tedy změnil pouze mírně. Ve srovnání s předchozím šetřením šlo o velmi pozitivní nárůst v sekundéru, kdežto v terciéru se jednalo o zhruba stejné navýšení počtu zaměstnanců. Na úrovni celé ČR byly změny také jen mírné – podíl pracujících v priméru se mírně zvýšil z 2,6 % na 2,8 %, v sekundéru vzrostl z 37,8 % na 38,3 % a v terciéru o něco klesl z 61,6 % na 59,0 % (dle VŠPS).

Je však třeba rovněž upozornit, že některé změny v počtu zaměstnanců nemusí striktně znamenat tvorbu nových pracovních míst či naopak propouštění. Často dochází k organizačním změnám, které vedou k vytvoření nových subjektů, kam jsou převedeni zaměstnanci původní společnosti. Tyto změny lze však v rámci průzkumu těžko odhalit, neboť absolutní většina firem významné změny v počtech svých pracovníků nevysvětluje.

Snahou zpracovatele však bylo eliminovat vliv tohoto typu přírůstků a úbytků na změny počtu pracovníků jak meziročně, tak v případě odhadu vývoje v roce 2015 (viz dále). Údaje za tyto firmy byly opraveny tak, aby neovlivnily vývoj dle sektorů, odvětví, druhu vlastnictví či velikostních kategorií.

Tab. 36: Struktura zaměstnanosti v roce 2013 a 2014 podle odvětví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Sektory a odvětví NH	Počet firem	2013		2014		Rozdíl
		abs.	%	abs.	%	
I. sektor	124	5 519	2,5	5 449	2,4	-70
II. sektor	979	84 100	38,2	86 148	38,5	2 048
průmysl	789	73 924	33,6	76 025	34,0	2 101
těžební	7	403	0,2	427	0,2	24
potravinářský	84	6 482	2,9	6 493	2,9	11
textilní, oděvní a kožedělný	47	4 597	2,1	4 702	2,1	105
dřevozpracující	21	900	0,4	918	0,4	18
papírenský a polygrafický	31	1 709	0,8	1 679	0,8	-30
chemický	84	8 068	3,7	8 518	3,8	450
sklářský a stavebních hmot	44	4 340	2,0	4 525	2,0	185
hutnický a kovožpracující	148	10 755	4,9	11 321	5,1	566
strojírenský	117	15 816	7,2	16 188	7,2	372
elektrotechnický	71	12 010	5,5	12 527	5,6	517
ostatní zpracovatelský	54	2 926	1,3	2 984	1,3	58
opravy a instalace strojů a zařízení	17	1 091	0,5	1 069	0,5	-22
výroba a rozvod energií	11	812	0,4	697	0,3	-115
zásobování vodou, odpady	53	4 015	1,8	3 977	1,8	-38
stavebnictví	190	10 176	4,6	10 123	4,5	-53
III. sektor	1 790	130 515	59,3	131 905	59,0	1 390
velkoobchod a maloobchod	391	17 534	8,0	17 459	7,8	-75
doprava a skladování	108	12 062	5,5	12 148	5,4	86
ubytování, stravování a pohostinství	113	2 799	1,3	2 722	1,2	-77
informační a komunikační činnosti	90	8 864	4,0	9 121	4,1	257
peněžnictví a pojišťovnictví	40	3 080	1,4	3 072	1,4	-8
činnosti v oblasti nemovitostí	42	1 122	0,5	979	0,4	-143
profesní, vědecké a technické činnosti	141	7 378	3,3	7 854	3,5	476
administrativní a podpůrné činnosti	89	3 321	1,5	3 303	1,5	-18
veřejná správa a obrana	148	15 062	6,8	15 416	6,9	354
vzdělávání	397	28 654	13,0	28 829	12,9	175
zdravotní a sociální péče	134	25 033	11,4	25 458	11,4	425
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	3 905	1,8	3 993	1,8	88
ostatní činnosti	30	1 701	0,8	1 551	0,7	-150
celkem	2 893	220 134	100,0	223 502	100,0	3 368

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

V rámci sekundéru vykázal průmysl přírůstek a stavebnictví mírný úbytek počtu pracovníků. Nárůst v průmyslu způsobily především organizace z odvětví elektrotechnického, hutnického a kovožpracujícího, chemického a také strojírenského průmyslu. Více než sto pracovníků přibylo také v odvětví skla a stavebních hmot a v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu. Ostatní odvětví zaznamenala změny v řádu několika desítek zaměstnanců. Pouze ve dvou odvětvích zpracovatelského průmyslu nastal mírný úbytek počtu pracovníků, a to v

papírenském a polygrafickém průmyslu a v odvětví opravy a instalace strojů a zařízení. Pokles o více než sto pracovníků vykázalo odvětví výroby a rozvodu energií a také zásobování vodou a zpracování odpadů.

Také v terciéru vynikala některá odvětví, která během roku 2014 zvýšila počet svých pracovníků. Jednalo se především o profesní, vědecké a technické činnosti, o zdravotní a sociální péči, veřejnou správu a obranu a informační a komunikační činnosti, kde činil přírůstek více než 250 pracujících. Více než 100 osob přibýlo v odvětví vzdělávání. Naopak 6 odvětví terciéru vykázalo propad počtu zaměstnanců, a to ostatní činnosti a činnosti v oblasti nemovitostí (více než 100).

Vývoj zaměstnanosti v podnikatelských subjektech účastnících se průzkumu lze sledovat i z hlediska druhu vlastnictví. Jak plyne z následující tabulky, absolutní pokles počtu pracovníků, i když pouze mírný, vykázaly v úhrnu družstva a subjekty ve vlastnictví sdružení, církvi a politických stran a ve smíšeném vlastnictví. Největší nárůst zaznamenaly zahraniční společnosti s velmi výrazným přírůstkem 1,8 tis. pracovníků, ale také mezinárodní společnosti (344 osob). Přes 300 osob přibýlo také v komunálním, státním i soukromém sektoru.

Tab. 37: Struktura zaměstnanosti v roce 2013 a 2014 podle druhu vlastnictví ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Druh vlastnictví	Počet firem	2013		2014		Rozdíl
		abs.	%	abs.	%	
soukromé	1 490	69 264	31,5	69 712	31,2	448
družstevní	75	4 502	2,0	4 417	2,0	-85
státní	186	41 432	18,8	41 739	18,7	307
krajské	190	16 329	7,4	16 484	7,4	155
komunální	379	22 929	10,4	23 397	10,5	468
vlast. sdružení, polit. stran a církvi	45	1 823	0,8	1 751	0,8	-72
zahraniční	412	54 639	24,8	56 459	25,3	1 820
mezinárodní	101	8 096	3,7	8 440	3,8	344
smíšené	15	1 120	0,5	1 103	0,5	-17
celkem	2 893	220 117	100,0	223 502	100,0	3 368

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Tab. 38: Změny ve struktuře zaměstnanosti podle velikostních kategorií ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okrese) k 31. 12. 2014	Počet firem	2013		2014		Rozdíl
		abs.	%	abs.	%	
nad 1 000	13	33 071	15,0	33 992	15,2	921
500–999	43	27 049	12,3	27 871	12,5	822
200–499	148	44 300	20,1	45 846	20,5	1 546
100–199	269	36 292	16,5	37 308	16,7	1 016
50–99	545	36 645	16,6	36 985	16,5	340
20–49	1 018	33 093	15,0	32 966	14,7	-127
méně než 20	857	9 684	4,4	8 534	3,8	-1 150
celkem	2 893	220 117	100,0	223 502	100,0	3 385

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Nejvíce zaměstnanců přibýlo ve firmách o velikosti 200-499 zaměstnanců, a to téměř 1,6 tis. a více než tisíc také v kategorii 100-199 zaměstnanců. Malé firmy s 20-49 a méně než 20 zaměstnanci zaznamenaly úbytek pracujících, malé firmy velmi výrazný. V ostatních kategoriích nastaly přírůstky v řádu stovek osob. Do kategorie s největším počtem zaměstnanců během roku 2014 přibyla jedna společnost a nebyla žádná. Do kategorie 500-999 zaměstnanců přibýly 4 společnosti z nižší velikostní kategorie.

Tab. 39: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“, kteří vykazali v roce 2014 zvýšení počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Obec provozovny	Odvětví	Počet pracovníků		
			31. 12. 2013	31. 12. 2014	Rozdíl
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	Brno	informační a komunikační činnosti	3 165	3 563	398
Honeywell, spol. s r. o. - HTS CZ o.z.	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	972	1 263	291
ADC Czech Republic, s.r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	449	594	145
OTIS a.s.	Břeclav	strojírenský průmysl	381	491	110
Masarykova univerzita	Brno	vzdělávání	5 149	5 258	109
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Brno	veřejná správa	240	346	106
AVX Czech Republic s.r.o.	Bzenec	elektrotechnický průmysl	576	680	104
GUMOTEX, akciová společnost	Břeclav	chemický a gumárenský průmysl	791	890	99
Fakultní nemocnice Brno	Brno	zdravotní a sociální péče	5 540	5 634	94
Sdružení zdravotnických zařízení II Brno, příspěvková organizace	Brno	zdravotní a sociální péče	139	228	89
EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o.	Znojmo	elektrotechnický průmysl	385	473	88
KOVOLIT, a.s.	Modřice	hutnický a kovozpracující průmysl	518	599	81
Red Hat Czech s.r.o.	Brno	informační a komunikační činnosti	558	630	72
LIKO-S, a.s.	Slavkov u B.	stavebnictví	104	175	71
EUROTEC, k.s.	Veselí n. M.	Strojírenský průmysl	105	174	69
SolarWinds Czech s.r.o.	Brno	informační a komunikační činnosti	223	291	68
Moravia IT a.s	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	320	387	67
GIENGER spol. s r.o.	Brno	obchod	1	66	65
fischer automotive systems s.r.o.	Ivanovice n. H.	chemický a gumárenský průmysl	161	222	61
FNZ (Czechia) s.r.o.	Brno	informační a komunikační činnosti	155	213	58
Tycos Electronics Czech s.r.o.	Kuřim	elektrotechnický průmysl	2 228	2 284	56
Walter s.r.o.	Kuřim	strojírenský průmysl	257	313	56
BILLA, spol. s r. o.	Brno	obchod	326	382	56
CB&I s.r.o.	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	362	416	54
Global Tele Sales Brno s.r.o.	Brno	administrativní a podpůrné činnosti	265	317	52
ITAB Shop Concept CZ, a.s.	Boskovice	ostatní zpracovatelský průmysl	235	287	52
Novibra Boskovice s.r.o.	Boskovice	strojírenský průmysl	482	532	50

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Předchozí tabulka zachycuje společnosti, které během roku 2014 zvýšily počet svých zaměstnanců o více než 50 (celkem 27 firem). Nejvíce z nich mělo svůj provoz v Brně (15 subjektů), po dvou v Boskovicích, Břeclavi a Kuřimi. Po čtyřech zástupcích mělo odvětví elektrotechnického a strojírenského průmyslu, z terciéru informační a komunikační činnosti, po třech profesní, vědecké a technické činnosti. Většina firem byla zcela (17) nebo částečně (2) v rukou zahraničního vlastníka, 4 firmy byly ryze české, 3 státní a jedna komunální.

Největší přírůstek zaměstnanců - zhruba o 400 - v roce 2014 vykázala společnost **IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.**, která má v Brně umístěno jedno ze svých největších center poskytujících strategické outsourcingové služby v oblasti informačních technologií (podpora aplikací, síťové služby, zákaznická podpora). Firma dlouhodobě přijímá odborníky z oblasti informačních a komunikačních technologií, a to i absolventy vysokých škol. Zahraničního vlastníka má také společnost **Honeywell, s.r.o.**, která do Brna umístila tři své divize, z nichž ta největší - HTS CZ o.z. - spadá do odvětví profesních, vědeckých a technických činností a v profesích souvisejících s vývojem, výzkumem, produktovým designem a obchodem v oblasti výroby, kterou se zabývají ostatní divize Honeywellu v ČR (technologie budov, bezpečnostní systémy, výrobky pro domácnosti apod.), zaměstnávala na konci roku 2014 téměř 1,3 tis. osob, tedy téměř o 300 více než v roce předchozím.

O více než 100 zvýšilo počet svých pracovníků dalších šest firem. Nejvíce opět brněnská elektrotechnická společnost **ADC Czech Republic, s.r.o.** s americkým vlastníkem, která je kapitálově propojená s firmou Tyco Electronics. V Brně jsou vyráběny telekomunikační prvky, např. kabely, moduly, panely a distribuční rámy pro telekomunikační firmy. Rovněž další v pořadí spadala do průmyslu, a to strojírenská firma OTIS, a.s. z Břeclavi s tradiční výrobou výtahů, eskalátorů a pohyblivých chodníků. Další dvě společnosti jsou ve vlastnictví státu a spadají do odvětví vzdělávání (Masarykova univerzita) a veřejné správy (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský). Poslední firmou, která zvýšila počet svých pracovníků o více než 100, je elektrotechnická společnost **AVX Czech Republic s.r.o.** opět s provozem v Bzenci. Specializuje se na výrobu pasivních elektronických součástek, zejména tantalových a niobových kondenzátorů.

Mezi 50 a 100 zaměstnanci v roce 2014 přijalo zbývajících 20 firem. Z ryze českých průmyslových firem přijala v roce 2014 nejvíce zaměstnanců **akciová společnost GUMOTEX**, a to 99. Tato tradiční breclavská firma se zabývá výrobou gumárenských výrobků a technických pěn např. pro automobilový průmysl. Následují dvě zdravotnická zařízení v Brně a znojemská elektrotechnická firma **EGSTON SYSTEM ELECTRONIC, spol. s r.o.**, která má rakouský kapitál a zabývá se výrobou transformátorů, cívek, tlumivek, senzorů a elektromagnetů, při které zaměstnává téměř 500 pracovníků, což je o 88 víc než loni. Jediným zástupcem hutnického a kovo zpracujícího průmyslu mezi pozitivně se vyvíjejícími firmami je **Kovolit, a.s.** v Modřicích, který zvýšil počet svých zaměstnanců meziročně o 81. Firma disponuje slévárnou, kovárnou, obráběcími stroji a nářadovnou a má řadu zahraničních klientů z oblasti strojírenství, elektrotechniky a automobilového průmyslu.

Růst v roce 2014 vykázala také firma **Red Hat Czech s.r.o.** (irský a americký kapitál, nárůst o 72 osob), která se zabývá v Brně testováním a vývojem softwaru a na konci roku 2014 zaměstnávala 630 osob, z toho téměř 300 ze zahraničí. Pouze jediná stavební firma vykázala v roce 2014 nárůst počtu pracovníků o více než 50, a to **LIKO-S, a.s.** se sídlem ve Slavkově u Brna. Dalším zástupcem strojírenství je firma **EUROTEC, k.s.** ve Veselí nad Moravou, která se zabývá výrobou sestav a komponent pro automobilový a elektrotechnický průmysl.

Meziročně počet svých zaměstnanců ve Veselí navýšil o více než 50 %. Do odvětví informačních a komunikačních služeb patří poskytovatel softwaru v oblasti podnikové informační technologie **SolarWinds Czech s.r.o.** se sídlem v Brně (irský kapitál), který navýšil počet svých pracovníků o 68 a zaměstnával jich na konci roku 2014 téměř 300. Obdobné navýšení uvedla firma **Moravia IT a.s.** opět se sídlem v Brně, která svoji činnost směřuje do oblasti jazykových překladů (až do 170 jazyků), testování funkčnosti služeb, vývoje testovacích nástrojů apod. Poprvé se průzkumu zaměstnanosti zúčastnila obchodní společnost **GIENGER spol. s r.o.** se sídlem v Napajedlech a pobočkou v Brně, kde začala podnikat právě až v roce 2014. V Brně má logistické centrum a koupelnové studio, dále sklad, pobočky má i v některých dalších bývalých okresních městech v Jihomoravském kraji, takže celkem v kraji má 78 zaměstnanců. Přírůstek 61 zaměstnanců vykazala firma **fischer automotive systems s.r.o.** (německý kapitál) s provozovnou v Ivanovicích na Hané, kde se vyrábí součástky pro automobilový průmysl, zejména plastové díly pro vozy značek Mercedes, Porsche, Audi a BMW. Do odvětví informačních a komunikačních služeb spadá brněnská firma **FNZ (Czechia) s.r.o.** zabývající se zprostředkováním finančních služeb prostřednictvím vzdálených serverů (správa dat).

Zaměstnanice v loňském roce přibírala také největší průmyslová firma v Jihomoravském kraji - **Tyco Electronics Czech s.r.o.** se sídlem v Kuřimi a provozovnou v Rajhradě zabývající se výrobou produktů pro automobilový průmysl (kabeláže pro připojení airbagu, kabelové svazky, pojistkové skříně, konektory s příslušenstvím pro xenonová světla atd.). Rovněž v Kuřimi sídlí strojírenská firma s německým kapitálem **Walter s.r.o.** zaměřená na výrobu standardních i speciálních nástrojů pro soustružení, vrtání a frézování. Opačný vývoj než v roce 2013 (uzavření jedné prodejny a pokles počtu pracovníků o více než 100) nastal v Brně v případě maloobchodního řetězce **Billa, spol. s r.o.**, který v roce 2014 přijal 56 zaměstnanců.

V Brně sídlí další dvě příznivě se vyvíjející společnosti v odvětví profesních, vědeckých a technických služeb **CB&I s.r.o.** - inženýrsko-dodavatelská společnost poskytující rozsáhlou škálu technologií a služeb pro zpracování ropy a plynu v rafinérském, petrochemickém, chemickém a farmaceutickém průmyslu - a v odvětví administrativní a podpůrné činnosti - **Global Tele Sales Brno s.r.o.**, která byla založena jako zákaznické centrum letecké skupiny Lufthansa a poskytuje služby klientům po celém světě v oblasti cestování a turistiky.

Poslední dvě firmy, které v roce 2014 zvýšily počet svých pracovníků o více než 50, mají své sídlo v Boskovicích. Jde o firmu **ITAB Shop Concept CZ, a.s.** působící v odvětví ostatního zpracovatelského průmyslu a strojírenskou společnost **Novibra Boskovice s.r.o.** První z nich se zabývá výrobou regálových systémů a pokladních boxů, komplexního řešení vybavení interiérů obchodů a skladů. Novibra (švýcarský a německý kapitál) je tradičním výrobcem strojů pro textilní průmysl (výroba vřeten, komponenty pro textilní stroje).

Následující tabulka přináší seznam ekonomických subjektů, které na konci roku 2014 vykazaly oproti konci roku 2013 pokles zaměstnanosti větší než 50 osob. Úbytek o více než 100 zaměstnanců vykazaly 3 firmy, z nichž žádná nespádala do zpracovatelského průmyslu. Tři zástupce měly mezi propouštějícími firmy z odvětví informačních a komunikačních činností, z toho dvě právě snížily stavy o více než 150 zaměstnanců, a dále odvětví obchodu. Po dvou zástupcích měl strojírenský průmysl, z terciéru pak profesní, vědecké a technické činnosti. Sedm firem bylo v zahraničním vlastnictví, čtyři v českém, tři ve státním, dvě v mezinárodním a jedna v komunálním vlastnictví. Devět firem mělo svůj provoz v Brně, dvě v Hodoníně a další dvě rovněž pocházely z okresu Hodonín.

Tab. 40: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“, kteří zaznamenali v roce 2014 pokles počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Místo	NACE	Počet pracovníků		
			31. 12. 2013	31. 12. 2014	Rozdíl
Artech Moravia spol. s.r.o.	Moravský Písek	informační a komunikační činnosti	215	39	-176
Infosys BPO, s. r. o.	Brno	informační a komunikační činnosti	457	293	-164
ČEZ, a.s.	Hodonín	výroba a rozvod energií	118	11	-107
Santia Services, s.r.o.	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	107	15	-92
SMS InfoComm, s. r. o.	Brno	ostatní služby	350	267	-83
TPK, spol. s r.o.	Hodonín	potravinářský a tabákový průmysl	269	191	-78
Groz-Beckert Czech s.r.o.	Lužice	strojírenský průmysl	454	380	-74
EKOL energo s.r.o.	Brno	strojírenský průmysl	126	59	-67
CESARO spol. s r.o.	Brno	obchod	67	6	-61
GIENGER spol. s r.o.	Holasice	obchod	63	2	-61
Rent-Pharm, a.s.	Brno	obchod	104	48	-56
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	8 pracovišť v okr. BO	veřejná správa	280	224	-56
Správa nemovitostí města Znojma, příspěvková organizace	Znojmo	činnosti v oblasti nemovitostí	146	92	-54
NATEK s.r.o.	Brno	informační a komunikační činnosti	88	36	-52
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	Brno	zdravotní a sociální péče	3152	3101	-51
GEODIS BRNO, spol. s r.o.	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	109	58	-51

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Největší úbytek počtu pracovníků vykázala společnost **Artech Moravia spol. s.r.o.** (francouzský kapitál) v Moravském Písku (okres Hodonín), která propustila v roce 2014 celkem 176 pracovníků. Jednalo se o propouštění v důsledku poklesu poptávky po produktech firmy, kterými jsou inkoustové náplně do tiskáren a jejich renovace. Tato činnost zde byla v roce 2014 ukončena a přesunuta do jiného závodu. Zůstala zde pouze sběrna a třídnírna prázdných náplní a technické centrum pro úpravu strojů na renovaci inkoustových náplní. Druhou firmou s největším úbytkem počtu zaměstnanců je **Infosys BPO, s. r. o.** (indický kapitál), která působí již několik let v Brně a až do konce roku 2013 dynamicky zvyšovala počet svých zaměstnanců. Na konci roku 2013 měla již 457 zaměstnanců, ale v roce 2014 jejich počet snížila o 164. Firma se zabývá poskytováním podpory v oblasti mobilních telefonů a informačních systémů, účetnictví apod. a zaměstnává vysoké procento zahraničních pracovníků (přes polovinu zaměstnanců tvoří občané jiných zemí EU). V loňském roce v brněnské pobočce nastaly problémy s předražováním práce pro hlavního klienta - americký Apple, která vedla k razantním změnám ve vedení pobočky. Poslední organizací, která propustila více než 100 pracovníků, byl **ČEZ, a.s.** v Hodoníně. Důvodem byly organizační změny.

Celkem 92 osob propustila v roce 2014 společnost **Santia Services, s.r.o.**, česká firma zabezpečující administrativní, organizační a archivační služby při obsluze zákazníků svých klientů v oblasti energetiky. Jde v podstatě o zprostředkovatele zaměstnání, u nichž existuje vysoká fluktuace zaměstnanců. Změny nastaly také u firmy **SMS InfoComm, s. r. o.**, která ještě v roce 2013 měla svůj provoz ve Šlapanicích, ale v roce 2014 ho přemístila do Brna a

propustila 83 zaměstnanců. Firma je součástí korporace Wistron s centrálou v hlavním městě Taiwanu - v Taipei a patří mezi celosvětové společnosti, které poskytují poprodejní servisní řešení pro elektroniku a výpočetní techniku. Brněnská pobočka se zaměřuje na opravy základních desek pro výpočetní techniku, opravy celých jednotek, převážně tabletů a opravy LCD panelů. V roce 2015 však hodlá počty pracovníků navyšovat o více než 30.

Z odvětví zpracovatelského průmyslu měl mezi propouštějící subjekty svého zástupce s největším úbytkem pracovníků výrobce tavených sýrů **TPK, spol. s r.o.** v Hodoníně, která je součástí mezinárodní francouzské společnosti Bongrain. V hodonínské mlékárně je také vývojové středisko společnosti pro tavené sýry. Pod TPK přešly v roce 2014 mlékárny v Sedlčanech a v Přibyslavi. V Hodoníně však počet svých pracovníků dle průzkumu snížila o 78. Následující dvě firmy s vykázaným úbytkem počtu pracovníků spadají do strojírenského průmyslu. První z nich - **Groz-Beckert Czech s.r.o.** - má provoz v Lužicích a zabývá se výrobou jehel do strojů na výrobu textilií. Druhá - **EKOL energo s.r.o.** sídlící v Brně se orientuje na výrobu turbín a jejich servis. Na konci roku 2014 pracovalo jejich 67 zaměstnanců mimo Jihomoravský kraj, což byla změna oproti roku 2013. Celkový počet zaměstnanců firmy se meziročně nezměnil a k propouštění nedošlo.

Tři firmy, které snížily počty svých pracovníků, spadaly do odvětví obchodu. Jednalo se o **CESARO spol. s r.o.**, která již v roce 2013 uzavřela z ekonomických důvodů řadu svých poboček (centra pro instalatéry) a v roce 2014 propouštění pokračovalo také v Jihomoravském kraji (snižování bylo avizováno již v předchozím dotazníkovém šetření). Snížení počtu pracovníků nastalo také v Holasicích (okres Brno-venkov) ve společnosti **GIENGER spol. s r.o.**, o které již byla řeč v případě zvýšení počtu pracovníků v Brně. Pravděpodobně došlo tedy k přesunu zaměstnanců z Holasic do Brna. Celkový počet zaměstnanců této společnosti v Jihomoravském kraji vzrostl meziročně ze 73 na 78. Poslední z trojice je firma **Rent-Pharm, a.s.** provozuje v současnosti již jen 5 lékáren v Brně (např. již neprovozuje lékárnu v Galerii Vaňkovka). Během roku 2014 snížila počet svých zaměstnanců o 56.

O stejný počet zaměstnanců (56) se snížil stav policie (Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje) v okrese Brno-venkov, kde je lokalizováno 8 oddělení. Mohlo však jít o převod zaměstnanců na jiná oddělení, neboť v celkovém úhrnu **Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje** zvýšilo v kraji počet svých pracovníků o 52 (ze 4 143 na 4 195). Organizace zřízené městem mají mezi subjekty vykazujícími úbytek počtu pracovníků zastoupení v podobě **Správy nemovitostí města Znojma, p.o.**, která vykazovala úbytek o 54 osob. Zabývá se správou městských domů, sportovišť a provozuje i středisko vlastní údržby. Další personální agenturou snižující počet svých pracovníků byl **NATEK s.r.o.** (o 52 osob). Mírný úbytek vzhledem k celkovému počtu zaměstnanců nastal rovněž ve **Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně** (o 51 osob) z důvodů úsporných opatření v personální oblasti. Poslední firmou s výraznějším úbytkem počtu pracovníků je **GEODIS BRNO, spol. s r.o.**, která snížila počet zaměstnanců v Brně zhruba na polovinu. Zde bylo propouštění reálné, neboť firma se dostala do insolvenčního řízení v květnu 2014 a o rok později přešla do úpadku.

Zajímavé srovnání znázorňuje tabulka 41, která obsahuje seznam firem, které při loňském šetření předpokládaly do konce roku 2014 změnu počtu svých zaměstnanců o více než 50 a zároveň údaj o skutečném počtu zaměstnanců k 31. 12. 2014, jak ho uvedly v rámci posledního průzkumu. Z tabulky vyplývá, že odhady vývoje na následující rok jsou spíše nepřesné. Z 15 firem, které hodlaly počty svých pracovníků navýšit o více než 50 osob, jich

své optimistické předpoklady naplnilo 6, u dalších třech se jednalo o navýšení, ale pouze mírné a u zbývajících šesti šlo dokonce ve skutečnosti o snížení počtu pracovníků. U třech firem, které očekávaly pokles počtu pracovníků o více než 50, se u dvou tato očekávání naplnila, kdežto u společnosti Okna Macek, a.s. nebylo meziroční snížení tak vysoké.

Tab. 41: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2013“, kteří očekávali nárůst nebo pokles počtu pracovníků do konce roku 2014 o více než 50 osob a skutečná změna počtu jejich zaměstnanců dle „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Název	Počet pracovníků z průzkumu k 31. 12. 2013			Průzkum k 31. 12. 2014	
	2013	2014	očekávaný rozdíl	počet prac.	skutečný rozdíl
Novibra Boskovice s.r.o.	482	542	60	532	50
APOS-AUTO, s.r.o.	343	400	57	294	-49
Honeywell, spol. s r. o.	972	1 182	210	1 263	291
Red Hat Czech s.r.o.	558	671	113	630	72
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	3 152	3 260	108	3 101	-51
SMS InfoComm, s. r. o.	350	450	100	267	-83
Fakultní nemocnice Brno	5 540	5 606	66	5 634	94
Vysoké učení technické v Brně	3 427	3 485	58	3 395	-32
FEI Czech Republic s.r.o.	545	600	55	576	31
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	196	251	55	223	27
Infosys BPO, s. r. o.	547	597	50	293	-254
Sanmina-SCI Czech Republic s.r.o.	400	450	50	452	52
Gebauer a GrillerKabeltechnik, spol. s r.o.	1 022	1 300	278	1 023	1
fischer automotive systems s.r.o.	161	288	127	222	61
Lear Corporation Czech Republic, s.r.o.	555	605	50	540	-15
SantiaServices, s.r.o.	107	25	-82	15	-92
CESARO spol. s r.o.	67	10	-57	6	-61
Okna Macek a.s.	166	100	-66	142	-24

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2013, Jihomoravský kraj, Brno, 2014; Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

4.11. Vývoj struktury zaměstnanosti v zemědělství a ve vybraných průmyslových odvětvích v období 2010-2014

Novou kapitolou ve výzkumné zprávě je letos posouzení změn ve struktuře zaměstnanosti v zemědělství a ve vybraných průmyslových odvětvích v letech 2010-2014. Odvětví průmyslu, ve kterých se Odbor regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje rozhodl sledovat změny ve struktuře zaměstnanosti, jsou potravinářský průmysl, hutnický a kovozpracující průmysl, strojírenství a elektrotechnický průmysl. V rámci průzkumu zaměstnanosti je obesíláno dlouhodobě každý rok zhruba 4 tis. subjektů. Např. v roce 2008, který lze označit za poslední rok před prvními projevy globální ekonomické krize v ČR, se dotazníků vrátilo 3,1 tis. a šetření se týkalo 250 tis. zaměstnanců (návratnost činila tedy více než 75 %). V roce 2010 se průzkumu zúčastnilo již pouze 2,8 tis. firem s 224 tis. zaměstnanci. V následujících dvou letech se počet vrácených dotazníků zvýšil vždy zhruba o 200. Při šetření v roce 2011 byl však vzorek šetřených zaměstnanců i přes nárůst počtu firem nižší než v roce 2010 (o 3,3 tis.) a přestože na konci roku 2012 počet vrácených dotazníků opět vzrostl nad hranici 3 tis. a dosáhl v podstatě nejvyšší hodnoty za posledních pět let, došlo ke zvýšení počtu zaměstnanců zahrnutých do šetření pouze o 4 tis. oproti roku 2010. Šetření za rok 2013

nelze považovat za příliš úspěšné, neboť se ho zúčastnilo pouze 2 845 subjektů a počet zaměstnanců zahrnutých do šetření byl za posledních pět průzkumů nejnižší (217,4 tis.). Posledním šetřením bylo podchyceno necelých 2,9 tis. ekonomických subjektů, ale počet pracovníků v nich činil 223,5 tis., tedy zhruba stejně jako v roce 2010. Ve vybraných odvětvích průmyslu se v roce 2010 zúčastnilo 399 firem, do roku 2012 jejich počet vzrostl na 441, poté však klesl pod 400 a v roce 2014 činil 420 firem. Do Průzkumu v roce 2010 bylo zahrnuto ve vybraných odvětvích 44,3 tis. zaměstnanců, o rok později to bylo 49,6 tis., tedy nejvíce za posledních pět let, v roce 2013 pouze necelých 44 tis., tzn. nejméně za sledované období a v roce 2014 pak 46,5 tis., takže opět zhruba stejně jako v roce 2010. Rovněž zemědělství vykazovalo rostoucí trend a počet zúčastněných zaměstnanců kolísal kolem hodnoty 5 tis.

Tab. 42: Počet firem (PF) a zaměstnanců (PZ) ve vybraných odvětvích průmyslu účastnících se Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji (vždy k 31.12.)

Odvětví	2010		2011		2012		2013		2014	
	PF	PZ	PF	PZ	PF	PZ	PF	PZ	PF	PZ
Zemědělství	99	4 740	105	4 915	116	5 064	110	4 839	113	5 041
II. sektor	922	81 611	1 009	84 017	1 074	87 958	946	81 295	979	86 148
- průmysl	716	68 633	806	74 401	844	77 274	735	79 094	789	76 025
<i>potravinářský</i>	80	7 216	95	6 802	99	6 457	75	6 220	84	6 493
<i>hutnický a kovo zpracující</i>	169	14 732	159	13 355	156	11 339	142	10 836	148	11 321
<i>strojírenský</i>	76	10 034	102	14 262	118	15 666	109	14 650	117	16 188
<i>elektrotechnický</i>	74	12 345	81	15 175	68	13 597	68	12 278	71	12 527
celkem vybrané	399	44 327	437	49 594	441	47 059	394	43 984	420	46 529
Celkem	2 800	223 935	2 988	220 619	3 186	228 144	2 845	217 364	2 892	223 502

Zdroj: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31.12.2010, ..., 31.12.2014, GaREP, Brno, 2011 a 2012, Centrum regionálního rozvoje, Masarykova univerzita, Brno, 2013, UJEP, Ústí nad Labem, 2014 a 2015, vlastní zpracování

Dle jednotlivých odvětví lze upozornit na klesající trend v počtu hutnických a kovo zpracujících firem, který se také odráží v počtu zúčastněných zaměstnanců. Zatímco v roce 2010 Průzkum zahrnoval 14,7 tis. pracovníků tohoto odvětví, o pět let později to bylo pouze 11,3 tis. (pokles téměř o čtvrtinu) a nešlo o nejnižší hodnotu. Počet pracovníků klesal i v potravinářském průmyslu - ze 7,2 tis. na 6,2 tis. v roce 2013 (do konce roku 2014 došlo k mírnému navýšení). U strojírenského průmyslu rostl jak počet šetřených subjektů, tak počet pracovníků zahrnutých do Průzkumu - v roce 2010 šlo o 10 tis., v roce 2014 o 16,2 tis. osob, tj. nárůst o 60 %. Stabilní počet firem účastnících se dotazníkového šetření vykazuje elektrotechnický průmysl; k největší změně došlo mezi šetřeními v roce 2010 a 2011, kdy přibýlo 7 účastníků, ale počet zaměstnanců zahrnutých do průzkumu se zvýšil téměř o 3 tis. V dalších třech Průzkumech figurovalo zhruba 70 elektrotechnických firem a počet zaměstnanců se pohyboval mezi 12,3 a 13,6 tis.

Následující tabulka zachycuje změny ve struktuře zaměstnanosti v Jihomoravském kraji mezi roky 2010 a 2014 v zemědělství a ve vybraných odvětvích průmyslu podle pohlaví, vzdělání a hlavních tříd ISCO. Struktura zaměstnanosti podle pohlaví se evidentně příliš neměnila. V zemědělství pracovalo v obou sledovaných letech více mužů než žen a podíl žen se do roku 2014 ještě o něco snížil. V potravinářském průmyslu v roce 2010 mírně převažovaly ženy a jejich podíl se do konce roku 2014 mírně zvýšil. Potravinářský průmysl je charakteristický nízkou úrovní mezd a jako jedno z mála průmyslových odvětví (z dalších ještě textilní, oděvní a kožedělný průmysl a také chemický průmysl) tradičně zaměstnává více žen než mužů. V hutnickém a kovo zpracujícím průmyslu a také ve strojírenství naopak výrazně převažují muži,

kteří tvoří více než 3/4 všech pracovníků. Elektrotechnický průmysl se řadí rovněž k průmyslovým odvětvím s vyšším zastoupením žen, které zde tvoří více než dvě pětiny všech zaměstnaných.

Tab. 43: Struktura zaměstnanosti v Jihomoravském kraji v zemědělství a ve vybraných odvětvích zpracovatelského průmyslu dle pohlaví, vzdělání a hlavních tříd klasifikace zaměstnání (v %)

Pohlaví, kategorie vzdělání a hlavní třídy klasifikace zaměstnanosti	Zemědělství		Odvětví zpracovatelského průmyslu							
			potravinářský		hutnický a kovožpracující		strojírenský		elektrotechn.	
	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014
Muži	64,1	68,0	48,2	45,7	78,6	78,1	75,4	76,1	56,2	56,4
Ženy	35,9	32,0	51,8	54,3	21,4	21,9	24,6	23,9	43,8	43,6
Základní vzdělání	10,1	7,0	13,7	12,1	5,8	6,3	8,8	6,5	7,7	6,1
Střední bez maturity	57,8	62,0	54,5	50,7	53,0	51,8	42,2	45,5	45,6	38,1
Střední s maturitou	23,7	22,7	25,4	28,7	30,3	33,0	34,5	35,3	33,2	41,5
Vysokoškolské	8,4	8,3	6,4	8,5	10,8	8,9	14,5	12,7	13,5	14,3
1. Zákonodárci a řídicí pracovníci	5,9	4,2	4,9	3,9	5,1	4,7	4,6	3,8	4,2	3,1
2. Specialisté	2,4	1,9	2,0	2,6	4,6	2,0	7,7	5,5	7,9	6,6
3. Techničtí a odborní pracovníci	8,6	9,1	10,9	10,5	14,6	13,2	21,6	17,9	13,7	16,4
4. Úředníci	4,7	6,8	6,2	7,6	5,2	7,2	4,6	6,5	4,7	4,8
5. Pracovníci ve službách a prodeji	3,1	4,5	7,2	7,0	2,2	1,6	1,1	1,0	0,5	0,7
6. Odborní prac. v zem.	40,3	41,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Řemeslníci a oprav.	11,1	11,0	17,6	20,9	26,3	25,0	25,2	25,7	21,6	25,7
8. Obsluha strojů a zařízení	14,5	12,2	34,3	31,5	36,3	36,5	28,3	33,1	44,4	35,8
9. Pomocní a nekvalif. pracovníci	9,4	8,3	16,9	15,9	5,7	9,8	7,0	6,5	2,9	6,9
Celkový počet zam.	4 740	5 041	7 216	6 493	14 732	11 321	10 034	16 188	12 345	12 527

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2010, GaREP, Brno, 2011; Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, UJEP, Ústí nad Labem, 2015; vlastní zpracování

Struktura zaměstnanosti dle vzdělání má ve všech analyzovaných odvětvích zpracovatelského průmyslu v podstatě stejné znaky. Nejsilnější skupinu tvoří pracovníci vyučení bez maturity, avšak jejich podíl se, s výjimkou strojírenského průmyslu, postupně snižuje. Nejvýraznější pokles podílu vyučených nastal ve sledovaném období v elektrotechnickém průmyslu, kde v roce 2014 již nebyli středoškoláci bez maturity největší skupinou. Naopak v hutnickém a kovožpracujícím průmyslu, ale také v potravinářství, tvoří tito ještě stále nadpoloviční většinu všech zaměstnaných. Ve strojírenství se podíl středoškoláků bez maturity mírně zvýšil na 45 %.

Druhou nejsilnější skupinu tvoří středoškoláci s maturitou a jejich podíl naopak roste, opět velmi výrazně v elektrotechnice, kde v roce 2014 podíl středoškoláků s maturitou činil více než dvě pětiny. Naopak v potravinářství nedosahuje podíl středoškoláků s maturitou ani v současnosti 30 %, kdežto vysoký je zde dlouhodobě podíl pracovníků se základním vzděláním. V ostatních odvětvích je v současnosti již výrazně více vysokoškoláků než nekvalifikovaných pracovníků, přičemž nejvzdělanější pracovní sílu vykazuje elektrotechnický průmysl. Vysokoškoláků zde bylo k 31. 12. 2014 mezi pracovní silou 14,3 %. Dotazníkové šetření však neprokázalo nárůst podílu osob s vysokou školou ani v

hutnickém a kovozpracujícím, ani ve strojírenském průmyslu. Pokles podílu pracovníků s nejvýše základním vzděláním nastal ve všech odvětvích s výjimkou hutnického a kovozpracujícího průmyslu, kde se však dlouhodobě drží na nízkých hodnotách (kolem 5 - 6 %). V Jihomoravském kraji, kde představují uchazeči o zaměstnání s nejvýše základním vzděláním stále téměř čtvrtinu všech nezaměstnaných, je pro zlepšení situace na trhu práce důležitá přítomnost zaměstnavatelů, kteří jsou schopni přijímat i nekvalifikované uchazeče.

Situace v zemědělství se příliš nelišila, i když podíl osob vyučených bez maturity byl ještě výrazně vyšší než v průmyslových odvětvích a navíc rostl. Naopak podíl středoškoláků s maturitou byl o něco nižší a také vysokoškoláci tvořili méně než desetinu všech zaměstnanců. Vysoký nebyl ani podíl osob s nejvýše základním vzděláním, který se navíc během sledovaného období snížil na 7 %. Je třeba poznamenat, že v zemědělství se během sezónních prací často uplatňují agenturní zaměstnanci či brigádníci, o jejichž struktuře však průzkum informace nezjišťuje.

Zajímavá je také struktura zaměstnanosti dle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO. Nejsilnější skupinu ve všech vybraných průmyslových odvětvích představuje 8. třída ISCO - obsluha strojů a zařízení. Její podíl se ve sledovaném období mírně snížil v případě potravinářského průmyslu a výrazně u elektrotechnického průmyslu, kde v roce 2010 činil téměř 45 % a na konci loňského roku pouze 36 %. V hutnickém a kovozpracujícím průmyslu zůstaly hodnoty téměř stejné a ve strojírenství došlo k mírnému nárůstu významu této třídy. Nejnižší význam ze všech čtyř průmyslových odvětví má 8. třída v potravinářském průmyslu, nicméně zde více než jinde se na celkové zaměstnanosti podílejí nekvalifikovaní a pomocní pracovníci, kteří v potravinářství představují třetí největší skupinu. Logicky mají v průmyslu silné zastoupení také profese řazené do 7. třídy ISCO - řemeslníci a opraváři, jejichž podíl se během posledních pěti let výrazněji zvýšil pouze u elektrotechnického průmyslu. Ve všech odvětvích s výjimkou potravinářství tvoří pracovníci ze 7. třídy čtvrtinu všech zaměstnaných (v potravinářském průmyslu zhruba pětinu).

Kromě potravinářství je u ostatních analyzovaných průmyslových odvětví třetí nejsilnější třída č. 3 - techničtí a odborní pracovníci, jejichž podíl je velmi vysoký především ve strojírenství, i když v posledních letech došlo dle průzkumu k oslabení této třídy, a také v elektrotechnickém průmyslu, kde naopak význam technických odborníků vzrostl. V potravinářství tvoří zhruba desetinu a v hutnickém a kovozpracujícím průmyslu stabilně 13-15 %. Z dalších skutečností lze uvést např. význam 2. třídy, který je mnohem nižší v případě potravinářství a hutnického a kovozpracujícího průmyslu (2-5 %) než ve strojírenství a elektrotechnice, kde specialisté představují 5-7 % všech zaměstnaných. S výjimkou potravinářství má dle očekávání velmi malý význam 5. třída ISCO. Výrobci potravin jsou mnohdy spojeni i s provozem prodejen vlastních výrobků, proto jsou mnozí zaměstnanci řazeni mezi pracovníky ve službách a prodeji.

V zemědělství logicky dominovala třída č. 6 - odborní pracovníci v zemědělství, kterých bylo ve sledovaných podnicích v obou časových horizontech více než dvě pětiny, přičemž jejich podíl se ještě o něco zvýšil. Druhou nejsilnější skupinu v zemědělských podnicích představovala třída č. 8, kam spadají např. i řidiči zemědělských strojů, a třída č. 7 zahrnující i opraváře zemědělských strojů. Necelou desetinu tvořili techničtí pracovníci z 3. třídy, kam patří také agronomové, zootechnici, zahradní technici apod. Nízký byl podíl pracovníků ve službách a obchodu (5. třída) a také specialistů (2. třída).

Měnilo se rovněž vlastnictví ekonomických subjektů spadajících do vybraných odvětví zpracovatelského průmyslu (v zemědělství zůstalo vlastnictví zhruba stejné - převažovaly ryze české firmy a družstva). V potravinářském průmyslu mírně vzrostl význam zahraničních firem (ze 7,5 na 10,7 %) i podíl zaměstnanců v nich (z 8,8 na 15,2 %). Obdobné to bylo u elektrotechnických firem (nárůst z 31,6 na 36,6 %) i jejich zaměstnanců (zvýšení z 62,4 na 78,6 %). Naopak podíl strojírenských firem v zahraničním vlastnictví se snížil (ze 40,3 % na 30,8 %) a v roce 2014 byl i podíl zaměstnanců v zahraničních firmách nižší než v roce 2010 (pokles z 66,7 na 50,5 %). V případě hutnického a kovozpracujícího průmyslu došlo k mírnému snížení podílu firem v zahraničním vlastnictví (i počtu jejich zaměstnanců) a k jejich navýšení v mezinárodním vlastnictví.

Na základě průzkumů lze také sledovat změny v zaměstnávání cizinců v zemědělských podnicích a firmách z vybraných průmyslových odvětví. Podíl zemědělských podniků zaměstnávajících cizince byl spíše nízký - v roce 2010 činil 16,2 % z celkového počtu zemědělských firem a bylo v nich zaměstnáno celkem 74 cizinců, z toho 66 ze států mimo EU, především Ukrajinců (20 osob). V roce 2014 se podíl firem zaměstnávajících cizince v zemědělství mírně zvýšil na 20,4 %, ale počet zaměstnaných cizinců činil v úhrnu pouze 26, z toho 24 jich bylo opět ze států mimo EU, hlavně z Ukrajiny (19). Cizinci tedy v zemědělství alespoň mimo sezónu nehrají téměř žádnou roli.

V průmyslových subjektech není situace ovlivněna sezónou, ale spíše množstvím zakázek. V roce 2010 byl podíl firem zaměstnávajících cizince z celkového počtu organizací ve vybraných odvětvích zpracovatelského průmyslu mnohem vyšší než v roce 2014. U potravinářského průmyslu se jednalo o čtvrtinu firem, kdežto v roce 2014 pouze o 15,5 %, v hutnictví a kovozpracujícím průmyslu šlo v roce 2010 o dvě pětiny firem, ale o 4 roky později jen o jednu pětinu a také u strojírenského a elektrotechnického průmyslu došlo k podstatnému snížení počtu i podílu firem zaměstnávajících cizince, a to zhruba ze 45 % na jednu třetinu.

Z hlediska počtu pracovníků-cizinců si lze všimnout výrazného snížení počtu osob ze zemí EU. V roce 2010 jich ve čtyřech odvětvích průmyslu pracovalo v úhrnu více než tisíc, zatímco v roce 2014 pouze 182. Cizinci ze zemí EU v roce 2010 tvořili v úhrnu ve strojírenském průmyslu 3,7 % všech zaměstnaných v tomto odvětví, kdežto v roce 2014 již pouze 0,3 %. U elektrotechnického průmyslu šlo o 3,3 % v roce 2010 a o 2,2 % o 4 roky později, přičemž většina zahraničních pracovníků pocházela ze Slovenska. V hutnickém a kovozpracujícím průmyslu pracovalo v roce 2010 z celkového počtu zaměstnanců 1,5 % cizinců z EU a v potravinářství 1,3 %; o 4 roky později to bylo u obou odvětví již méně než 0,5 %.

Opačná situace nastala v případě cizinců ze zemí mimo EU. V roce 2010 byl jejich podíl ve všech odvětvích s výjimkou elektrotechnického průmyslu (3,8 %) menší než 1 % a do roku 2014 vzrostl na 1,0 (hutnický a kovozpracující) až 1,8 % (strojírenský průmysl). V elektrotechnice se snížil na 1,0 %. V absolutním počtu úhrnem ve všech čtyřech odvětvích pracovalo na konci roku 2014 zhruba 600 cizinců ze zemí mimo EU.

4.12. Spolupráce ekonomických subjektů se středními školami a s veřejnými výzkumnými institucemi (vč. vysokých škol)

Do dotazníkového šetření byla rovněž zařazena otázka, zda zaměstnavatelé spolupracují s některou střední školou. Kladnou odpověď uvedlo pouze 332 firem (tj. 11,5 % všech subjektů a polovina ve srovnání s předchozím šetřením). Nejintenzivnější byla spolupráce se středními školami ze strany komunálních organizací (20,6 % z nich spolupracuje s některou střední

školou v regionu) a relativně vysoká byla i v případě organizací zřízených krajem (16,3 %). Stejně jako zájem o absolventy (viz dále), také spolupráce se školami klesá s velikostí firem – zatímco více než 45 % společností s 500-999 a téměř dvě pětiny organizací s více než tisícem zaměstnanců spolupracuje s některou střední školou, v případě firem o velikosti 200-499 zaměstnanců jde pouze o čtvrtinu a u firem menších než 20 zaměstnanců pak pouze o 4 %.

Z hlediska odvětvové struktury projevily největší aktivitu ve spolupráci se středními školami organizace z odvětví výroby a rozvodu energií, ale také strojírenské firmy, z nichž 30 % spolupracuje s některou střední školou. Logicky se jednalo především o střední školy lokalizované v místě působiště dané firmy a oborově zaměřené na obdobnou činnost, jako vykonávala daná společnost, alespoň tedy v případě průmyslových firem. Nejčastěji šlo o střední odborné školy spojené s učilišti, dále o střední průmyslové školy a samostatná učiliště. Menší spolupráce byla zaznamenána s gymnázii a obchodními akademiemi. S těmi spolupracovaly subjekty z oblastí vzdělávání, sociální péče či veřejné správy. Ze strany více firem byla jako spolupracující uvedena Střední škola technická a ekonomická, Brno, Olomoucká 61 (18 firem uvedlo spolupráci, např. Královopolská, a.s., Kovolit, a.s., Šmeral Brno a.s. a další), Střední škola potravinářská, obchodu a služeb Brno (14 firem, např. Nová Mosilana, Hotel International Brno, a.s., Datart International, a.s. a další), Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Znojmo, Dvořákova 19 (13 firem, např. Agro Jevišovice a.s., Pomona Těšetice a.s.), SOŠ a SOU Vyškov, Sochorova 15 (13 firem, např. Fritzmeier, s.r.o., Hestego a.s.), Střední průmyslová škola Edvarda Beneše a Obchodní akademie Břeclav (12 firem, např. OTIS a.s., Město Břeclav) a Střední škola stavebních řemesel Brno-Bosonohy (10 firem, např. OHL ŽS, a.s, Moravský Plynostav, a.s.).

Již podruhé byla do dotazníkového šetření zahrnuta otázka na počet zaměstnanců zapojených do výzkumu a vývoje s důrazem na počet vysokoškoláků. Pracovníky ve výzkumu a vývoji vykázalo pouze 274 subjektů, tzn. 9,5 % všech účastníků průzkumu, tedy o něco více než při předchozím šetření. Celkem dané subjekty zaměstnávaly ve výzkumu a vývoji 7 831 osob (srovnatelně s loňským šetřením), z toho 6 791 vysokoškoláků (86,7 %). Výzkum a vývoj je aplikován především ve velkých organizacích, což je logické vzhledem k jejich odvětvové činnosti (vysoké školy, fakultní nemocnice). Téměř polovina společností s počtem zaměstnanců nad tisíc uvedla, že zaměstnává své pracovníky ve výzkumu a vývoji. V případě firem o velikosti 200-499 a 500-999 to byla více než pětina, ve velikostní kategorii 100-199 zaměstnanců 16,4 % a u ostatních méně než desetina firem s výzkumnými pracovníky.

Z hlediska vlastnictví dominují státní organizace (téměř čtvrtina z nich zaměstnávalo své pracovníky i ve výzkumu a vývoji), ale také zhruba 19 % všech firem v mezinárodním vlastnictví má rovněž některé zaměstnance vyčleněné pro výzkum a vývoj. U českých soukromých firem jde pouze o 10 % subjektů. Celkem 148 průmyslových firem (18,8 % všech průmyslových firem) vykázalo pracovníky ve výzkumu a vývoji, a to v celkovém počtu 1 177, z toho 798 bylo vysokoškoláků. Největší počet pracovníků ve výzkumu a vývoji však pracovalo ve společnostech z odvětví vzdělávání (3 067, z toho 2 893 vysokoškoláků). Téměř 2,6 tis. pracovníků ve výzkumu a vývoji vykázalo 44 organizací řazených do odvětví profesní, vědecké a technické činnosti a 500 pak také 31 firem z odvětví informačních a komunikačních činností. Následující tabulka uvádí společnosti, které vykázaly více než 100 pracovníků ve výzkumu a vývoji (všechny sídlí v Brně).

Tab. 44: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“, kteří vykazali v roce 2014 více než 100 pracovníků ve výzkumu a vývoji

Název	Vlastnictví	Odvětví	Počet pracovníků		
			celkem	z toho ve výzkumu a vývoji	z toho VŠ
Masarykova univerzita	státní	vzdělávání	5 258	1 729	1 704
VUT v Brně	státní	vzdělávání	3 395	1 108	987
Honeywell, spol. s r. o. - HTS CZ o.z.	zahraniční	profesní, vědecké a technické činnosti	1 263	1 075	1 024
Mendelova univerzita v Brně	státní	vzdělávání	1 060	193	167
FEI Czech Republic s.r.o.	zahraniční	elektrotechnický průmysl	576	123	105
Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i.	státní	profesní, vědecké a technické činnosti	278	135	135
Biofyzikální ústav AV ČR, v.v.i.	státní	profesní, vědecké a technické činnosti	212	158	112
Ústav přístrojové techniky AV ČR, v.v.i.	státní	profesní, vědecké a technické činnosti	185	103	90
Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.	státní	profesní, vědecké a technické činnosti	170	116	116
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.	státní	profesní, vědecké a technické činnosti	40	156	136

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Spolupráci s veřejnými výzkumnými institucemi včetně vysokých škol vykazalo pouze 176 subjektů (6,1 %). Absolutní většina podniků (145) spolupracovala s některou institucí lokalizovanou v Brně, dalších 21 se subjekty se sídlem v Praze. Jednalo se především o vysoké školy, z toho nejčastěji spolupracovali zaměstnavatelé s Vysokým učením technickým v Brně (97 subjektů), Masarykovou univerzitou (42) a Mendelovou univerzitou v Brně (16). Z mimobrněnských vysokých škol šlo především o Univerzitu Karlovu, Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně. Z dalších institucí mimo vysoké školy spolupracovali jihomoravské subjekty např. s ústavu Akademie věd ČR.

Spolupráci s některou výzkumnou institucí či vysokou školou uváděly především státní organizace (29 společností, tj. 15,6 %) a také mezinárodní firmy (11, tj. 10,9 %). Z hlediska velikostních kategorií firem se jednalo v relativním vyjádření opět o velké firem nad 1000 zaměstnanců (38,5 %) a více než 10 % firem také z kategorie 200-499 a 100-199 zaměstnanců. Dle odvětvové struktury vykazalo spolupráci s výzkumnými institucemi nejvíce společností ze sektoru služeb, konkrétně z odvětví profesní, vědecké a technické činnosti (36 subjektů, tj. 25,5 %) a informační a komunikační činnosti (17, tj. 18,9 %), ale také z elektrotechnického a strojírenského průmyslu (více než 15 % všech firem).

4.13. Očekávaný pohyb na trhu práce v Jihomoravském kraji v roce 2015

Z celkového počtu 2 893 subjektů, které se zúčastnily dotazníkového šetření, jich 783 uvedlo, že bude počet svých zaměstnanců do konce roku 2015 zvyšovat, 309 snižovat a zbylých 1 801 organizací uvedlo, že počet svých zaměstnanců měnit nemíní. Z podrobnější analýzy očekávaných změn stavu pracovníků vyplynulo, že 575 firem během roku 2015 pravděpodobně zvýší stav svých pracovníků minimálně (1–5 pracovníků), ve 108 firmách se

předpokládá nárůst o 6–10 pracovníků, v 53 firmách o 11–20 pracovníků, ve 30 firmách o 21–50 pracovníků a v 17 případech o více než 50 pracovníků, z toho v 8 o více než 100 osob.

Na druhé straně 249 firem počítalo pouze s minimálním poklesem o 1–5 pracovníků, 34 firem s redukcí o 6–10 pracovníků, 16 firem se snížením o 11–20 pracovníků, 8 firem očekává propouštění v rozsahu 21–50 pracovníků a pouze 2 firmy počítají se snížením počtu pracovníků o více než 50 pracovníků (z toho žádná s poklesem větším než 100 pracovníků). Celkem by tedy počet zaměstnanců v šetřených společnostech měl na konci roku 2015 činit téměř 229 tis. tedy o 5 257 (tj. 2,4 %) oproti konci roku 2014. Tato očekávání jsou ještě optimističtější než pro rok 2014, kdy se předpokládal nárůst o 4 tis. pracovníků, tedy o necelá dvě procenta. Bylo zjištěno, že do konce I. pololetí roku 2015 hodlají firmy přijmout většinu z avizovaných (4 tis.). Především odvětví závislá na počasí pak předpokládají, že budou mít na konci června více pracovníků než na konci prosince 2015. Jedná se hlavně o zemědělství, stavebnictví, pohostinství, stravování a ubytování a také vzdělávání.

Tab. 45: Očekávaný pohyb pracovníků v roce 2015 podle odvětví NH v subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Odvětví NH	Počet firem	Počet pracovníků		Rozdíl	
		2014	2015	abs.	%
zemědělství, lesnictví a rybolov	124	5 449	5 385	-64	-1,2
průmysl	789	76 025	79 302	3 277	4,3
stavebnictví	190	10 123	10 255	132	1,3
velkoobchod a maloobchod	391	17 459	17 631	172	1,0
doprava a skladování	108	12 148	12 221	73	0,6
ubytování, stravov. a pohostinství	113	2 722	2 723	1	0,0
informační a komunikační činnosti	90	9 121	10 050	929	10,2
peněžnictví a pojišťovnictví	40	3 072	3 086	14	0,5
činnosti v oblasti nemovitostí	42	979	980	1	0,1
prof., vědecké a technické činnosti	141	7 854	8 098	244	3,1
administrativní a podpůrné činnosti	89	3 303	3 452	149	4,5
veřejná správa a obrana	148	15 416	15 510	94	0,6
vzdělávání	397	28 829	28 777	-52	-0,2
zdravotní a sociální péče	134	25 458	25 653	195	0,8
kulturní, zábavní a rekr. činnosti	67	3 993	4 041	48	1,2
ostatní činnosti	30	1 551	1 595	44	2,8
celkem	2 893	223 502	228 759	5 257	2,4

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Pokles pracovníků je očekáván pouze u dvou odvětví - zemědělství, lesnictví a rybářství a také ve vzdělávání, ale jedná se pouze o desítky osob. Ve všech zbývajících odvětvích NH je očekáván nárůst. Podobně jako loni je největší absolutní nárůst plánován v průmyslu (3,3 tis., tj. 4,3 %), především v elektrotechnickém, hutnickém a kovozpracujícím a také ve strojírenském průmyslu. Dále porostou zejména firmy spadající do odvětví informační a komunikační činnosti (o 10,2 %, tj. o 929 osob), profesní, vědecké a technické činnosti (o 3,1 %, 244 osob) a o 4,5 % (195 osob) také společnosti z odvětví administrativní a podpůrné činnosti.

Při pohledu na očekávaný pohyb pracovníků podle druhu vlastnictví dané organizace je zřejmé, že největšího absolutního přírůstku počtu zaměstnanců by měly dosáhnout firmy ve vlastnictví zahraničním (o 3,1 tis. osob, tj. 5,4 %) a o více než 1,5 tis. hodlají zvýšit stavy

svých pracovníků také české firmy (o 2,3 %). Druhý největší relativní přírůstek vykázaly firmy v mezinárodním vlastnictví (o 3,3 %). Pouze organizace zřízené krajem vykázaly úbytek, ale pouze velmi mírný.

Tab. 46: Očekávaný pohyb pracovníků v roce 2015 podle druhu vlastnictví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Druh vlastnictví	Počet firem	Počet pracovníků		Rozdíl	
		2014	2015	abs.	%
soukromé	1 490	69 712	71 292	1 580	2,3
družstevní	75	4 417	4 452	35	0,8
státní	186	41 739	41 968	229	0,5
krajské	190	16 484	16 418	-66	-0,4
komunální	379	23 397	23 504	107	0,5
vlast. sdružení, polit. stran a církví	45	1 751	1 765	14	0,8
zahraniční	412	56 459	59 535	3 076	5,4
mezinárodní	101	8 440	8 716	276	3,3
smíšené	15	1 103	1 109	6	0,5
celkem	2 893	223 502	228 759	5 257	2,4

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Očekávaný pohyb pracovníků podle velikostní kategorie zachycuje následující tabulka. Všechny velikostní kategorie pak předpokládají nárůst počtu pracovníků, přičemž největšího absolutního zvýšení počtu zaměstnanců by měly dosáhnout společnosti s počtem pracovníků 200 až 499 (o 1,4 tis., tj. 3,1 %). Největší relativní nárůst očekávají organizace s více než tisíci zaměstnanci (o 3,4 %) a o 3 % by měla zaměstnanost vzrůst také ve společnostech s 500-999 pracovníky.

Tab. 47: Očekávaný pohyb pracovníků v roce 2015 podle velikostních kategorií ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“

Velikostní kategorie k 31. 12. 2014 (počet pracovníků v okrese)	Počet firem	Počet pracovníků		Rozdíl	
		2014	2015	abs.	%
nad 1000	13	33 992	35 157	1 165	3,4
500 – 999	43	27 871	28 705	834	3,0
200 - 499	148	45 846	47 282	1 436	3,1
100 - 199	269	37 308	37 838	530	1,4
50 - 99	545	36 985	37 749	764	2,1
20 - 49	1 018	32 966	33 390	424	1,3
méně než 20	857	8 534	8 638	104	1,2
celkem	2 893	223 502	228 759	5 257	2,4

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Následující tabulka zachycuje přehled firem, které pro rok 2015 avizovaly nárůst počtu pracovníků v příslušném okrese o více než 50. Zvyšovat počty svých zaměstnanců chtějí vesměs firmy, které přibíraly již během roku 2014. Nadpoloviční většinu (12 z 20) z dynamicky se vyvíjejících firem tvoří průmyslové podniky, a to především z elektrotechnického průmyslu. Pět zástupců má odvětví informačních a komunikačních činností, po dvou zástupcích mají profesní, vědecké a technické činnosti a jednoho zástupce má pak zdravotní a sociální péče. Celkem 12 firem sídlí v Brně a dvě v Modřicích, další města mají po jednom zástupci.

Nejvýznamnější nárůst počtu pracovníků chystá společnost **CommScope Czech Republic s.r.o.** a **Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.**, a to téměř o 500 osob. První z nich se zaměřuje na řešení bezdrátové a podnikové infrastruktury a širokopásmových technologií. V Modřicích působí již více než 10 let (původně pod názvem Andrew). Druhá jmenovaná avizovala zvyšování již pro rok 2014, ale nakonec k němu nedošlo. Firma se zabývá výrobou kabelových svazků a vodičů a má rakouský kapitál. Nakolik je zvýšení o téměř 500 osob v mikulovském závodě reálné, ukáže následující šetření k 31. 12. 2015.

Tab. 48: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“, kteří uvedli, že v roce 2015 očekávají nárůst počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Místo	Odvětví	Počet pracovníků		
			31. 12. 2014	31. 12. 2015	rozdíl
CommScope Czech Republic s.r.o.	Modřice	elektrotechnický průmysl	404	900	496
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	Mikulov	elektrotechnický průmysl	1023	1500	477
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	Brno	informační a kom. činnosti	3563	3900	337
Fakultní nemocnice Brno	Brno	zdravotní a sociální péče	5634	5858	224
ADC Czech Republic, s.r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	594	800	206
Honeywell, spol. s r. o. - HTS CZ o.z.	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	1263	1403	140
Red Hat Czech s.r.o.	Brno	informační a kom. činnosti	630	760	130
Infosys BPO, s. r. o.	Brno	informační a kom. činnosti	293	400	107
FNZ (Czechia) s.r.o.	Brno	informační a kom. činnosti	213	300	87
Tyco Electronics Czech s.r.o.	Kuřim	elektrotechnický průmysl	2284	2364	80
GUMOTEX, akciová společnost	Břeclav	chemický a gum. průmysl	890	960	70
DAIDO METAL CZECH s.r.o.	Brno	strojírenský průmysl	168	235	67
ModusLink Czech Republic, s. r. o.	Brno	informační a kom. činnosti	510	568	58
Arens Oberflächenfullservice s.r.o.	Břeclav	hutnický a kovozpracující průmysl	173	230	57
KORDÁRNA Plus a.s.	Velká n. Veličkou	textilní, oděvní a kožedělný průmysl	573	630	57
IMPACT INDUSTRY BRNO, a.s.	Rosice	hutnický a kovozpracující průmysl	95	150	55
FEI Czech Republic s.r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	576	630	54
Moravia IT a.s	Brno	profesní, vědecké a technické činnosti	387	437	50
Vodňanská drůbež, a.s.	Modřice	potravinařský a tabákový průmysl	676	726	50
FRANKLIN ELECTRIC, spol. s r.o.	Brno	elektrotechnický průmysl	223	273	50

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Přes 300 osob hodlá přijmout v letošním roce společnost IBM, o které již byla zmínka, a o více než 200 Fakultní nemocnice Brno, kde se jedná o nábor v rámci adaptačního programu, a také firma ADC Czech Republic, s.r.o. Celkem 140 pracovníků přibude rovněž ve firmě Honeywell a přes 100 osob miní přijmout do stavu již zmiňované společnosti Red Hat a Infosys BPO. Dynamicky se rozvíjí také společnost FNZ (Czechia) s.r.o., která nabírala již v roce 2014 a pro tento rok chystá nárůst o dalších 87 osob. Rovněž o dvou dalších firmách byla zmínka již díky nárůstu počtu pracovníků v roce 2014, ale dosud nebyl podrobněji probírána vývoj ve strojírenské společnosti s japonským kapitálem **DAIDO METAL CZECH s.r.o.**

lokalizované v Brně, která se zaměřuje na výrobu válcových kluzných ložisek, především pak na polymerová samomazná ložiska používaná v součástech řízení a náprav automobilů. Rovněž v Brně ve třech halách na Černovické terase se nachází závod společnosti **ModusLink Czech Republic, s. r. o.** (americký kapitál), která svým zaměřením (skladování, balící činnost, manipulace s nákladem, vazba kniha a kopírovací práce) spadá do odvětví informačních a komunikačních činností.

V Břeclavi působí německá společnost **Arens Oberflächenfullservice s.r.o.** orientovaná na povrchovou úpravu a nátěry kovů. Počet zaměstnanců v roce 2015 hodlá zvýšit o 57 na 230. Stejný počet pracovníků chce vzít do stavu textilní firma **Kordárna Plus a.s.** z Velké nad Veličkou, která se zaměřuje na výrobu kordových tkanin pro gumárenský průmysl a technických tkanin používaných na dopravní pásy. Na konci roku 2015 by tedy měla mít 630 zaměstnanců. V Rosicích působí společnost s částečně švýcarským kapitálem **Impact Industry Brno, s.r.o.** spadající do hutnického a kovozpracujícího průmyslu a zabývající se prototypy i sériovou výrobou produktů vzniklých obráběním kovů.

V rukou amerického vlastníka je brněnská společnost **FEI Czech Republic s.r.o.**, která se zabývá vývojem a výrobou elektronových mikroskopů a zařízení pro zkoumání a zpracování mikrostruktur. Firma spadá do elektrotechnického průmyslu a do konce roku 2015 plánuje nárůst počtu pracovníků o 54, takže by měla v Brně zaměstnávat zhruba 630 osob. Nárůst o 50 osob plánují tři firmy, z nichž o Moravia IT již bylo pojednáno, druhou je potravinářská společnost **Vodňanská drůbež, a.s.** v Modřicích (bývalá společnost PROMT Modřice, a.s., od roku 2010 součástí Vodňanské drůbeže, a.s.), která je dle průzkumu největší potravinářskou firmou v Jihomoravském kraji, a třetí středně velká firma **FRANKLIN ELECTRIC, spol. s r.o.** z Brna (nizozemský kapitál, ale hlavní sídlo v USA) vyrábějící kabely a ponorné elektromotory, ze které by se plánovaným zvýšením stala velká firma s 273 zaměstnanci.

Tab. 49: Přehled zaměstnavatelů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014“, kteří uvedli, že v roce 2015 očekávají pokles počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Místo	Odvětví	Počet pracovníků		
			2014	2015	rozdíl
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	Brno	zdravotní a sociální péče	3 101	3 030	-71
Carclo Technical Plastics - Brno, s.r.o.	Brno	chemický a gumárenský průmysl	117	65	-52

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Mezi respondenty se nacházely rovněž některé subjekty, které v roce 2015 očekávají zánik nebo snížení počtu svých zaměstnanců o více než 50. Identifikovány však byly pouze 2 brněnské. Kvůli úsporným opatřením v personální oblasti propustí 71 pracovníků Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. V relativním vyjádření jde však o zanedbatelné snížení (o 2,3 %). O více než 50 pracovníků pravděpodobně sníží stav svých pracovníků brněnská plastikářská společnost Carclo Technical Plastics - Brno, s.r.o. (plastové komponenty pro automobilový a elektrotechnický průmysl). Počet jejich zaměstnanců kolísá v závislosti na zakázkách (např. v roce 2008 měla 120 zaměstnanců, v roce 2010 jen 87, pro rok 2015 jejich počet hodlá snížit na 65, což je nejméně za posledních 8 let).

V rámci dotazníkového šetření měli zaměstnavatelé možnost vyjádřit, ve kterých profesích hodlají v roce 2015 nejvíce snižovat či zvyšovat počty svých pracovníků. Celkem dokázali identifikovat profesi, kterou chtějí přijímat, v případě 4 898 osob, u snižování u 563 osob. Při kategorizaci na podtřídy ISCO dominovali mezi propouštěnými učitelé na středních a

základních školách (více než 10 škol hodlá propouštět pedagogické pracovníky, z toho jedna brněnská z důvodu ukončení projektu ESF 15 pracovníků). Druhou skupinou, která vykázala v úhrnu pokles o 55 pracovníků, jsou odborní pracovníci v obchodní sféře a ve veřejné správě. Výrazně to ovlivňuje brněnská firma Genpact Services Czech s.r.o. zaměřená na optimalizaci finančních procesů, která do konce roku 2015 očekává zrušení a propouštění svých zaměstnanců, odborných pracovníků v oblasti ekonomiky. Třetí nejčtenější skupinou jsou všeobecní administrativní pracovníci – zde se projevilo propouštění Krajského soudu v Brně (11 osob). Řemeslníky a kvalifikované pracovníky na stavbách chtějí propustit především dvě brněnské stavební společnosti, a to Porr a.s. (20 osob) a Oknoservis s.r.o. (10 osob). Odborníky v oblasti vědy a techniky hodlá propustit již zmiňovaná firma Geodis Brno, spol. s r.o., konkrétně architektky a odborníky v územním plánování. Celkem 13 doktorů a 19 zdravotních sester (specialistů v oblasti zdravotnictví) miní uvolnit z pracovního poměru Fakultní nemocnice u Sv. Anny, o které již rovněž byla zmínka. O významný počet montážních dělníků (28) chce snížit stav svých pracovníků firma Novibra Boskovice s.r.o.

Tab. 50: Profese, u kterých zaměstnavatelé při Průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2014 avizovali snížení počtu pracovníků do konce roku 2015

Profese - ISCO	počet osob
Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání - ISCO 23	66
Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě - ISCO 33	55
Všeobecní administrativní pracovníci – ISCO 41	39
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů) - ISCO 71	37
Specialisté v oblasti vědy a techniky - ISCO 21	36
Specialisté v oblasti zdravotnictví - ISCO 22	35
Montážní dělníci výrobků a zařízení - ISCO 82	34

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Poptávka ze strany zaměstnavatelů směřuje nejvýrazněji mezi montážní dělníky výrobků a zařízení a přesahuje hodnotu 1000 poptávaných pracovníků. Největší zájem avizovala firma Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o. (450 montážních dělníků mechanických zařízení), CommScope Czech republic s.r.o. (375) a ADC Czech Republic, s.r.o. (200). Druhou nejžádanější skupinou profesí jsou specialisté v oblasti ICT a zájem přijmout je mají např. firmy IBM, Red Hat a FNZ, o kterých již bylo výše pojednáno.

Tab. 51: Profese, u kterých zaměstnavatelé při Průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2014 avizovali zvyšování počtu pracovníků do konce roku 2015

Profese - ISCO	počet osob
Montážní dělníci výrobků a zařízení – ISCO 82	1 074
Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií - ISCO 25	776
Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech - ISCO 72	575
Obsluha stacionárních strojů a zařízení - ISCO 81	574
Řidiči a obsluha pojízdných zařízení - ISCO 83	189
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů) - ISCO 71	170
Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech - ISCO 75	140
Specialisté v oblasti vědy a techniky - ISCO 21	128
Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky - ISCO 31	127

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Více než 500 požadavků směřovalo také mezi kovodělníky a strojírenské dělníky (575), a to např. ze strany firmy DAIDO METAL CZECH s.r.o. (35 osob), ukrajinského družstva Privatne pidpriemstvo "STEJK" (30 osob) a oslavanské strojírenské firmy Metaldyne Oslavany spol. s r.o. (americký kapitál). Další skupiny profesí vykazaly v úhrnu již výrazně nižší počet požadavků. Pracovníky obsluhující stacionární stroje, především strojů na úpravu vláken hodlá přijmout KORDÁRNA Plus a.s. ve Velké nad Veličkou (57), na výrobu keramiky SEEIF Ceramic, a.s. (40 osob) a strojů pro chemickou výrobu McBride Czech, a.s. (26 osob). Stavební dělníky bude přijímat více než 40 stavebních firem v počtu nižších než 15 osob. Z firem očekávajících přijímání zpracovatelů potravin, dřeva či textilu vyniká společnost Vodňanská drůbež, a.s. postrádající řezníky (50 osob). Ze specialistů v oblasti vědy a techniky je největší zájem o strojírenské (38 osob) a stavební inženýry (17 osob), obdobně v kategorii technických a odborných pracovníků v oblasti vědy a techniky jde o strojírenské techniky (65 osob, více než 10 firma OTIS, a.s. a Daido Metal Czech s.r.o.) a stavební technici, resp. stavbyvedoucí (17 osob).

S očekávaným náborem pracovníků však mnohdy souvisí i to, že některé profese jsou dlouhodobě na trhu práce nedostupné. K této problematice rovněž směřovala jedna z otázek v dotazníkovém šetření (vyjádřilo se 489 subjektů, což bylo zhruba o 140 více než při předchozím šetření) a z jejího vyhodnocení vyplynulo, že právě kovodělníci a strojírenští dělníci nefigurují často mezi volnou pracovní silou. Celkem 154 ekonomických subjektů uvedlo, že dlouhodobě postrádá právě pracovníky spadající do podtřídy CZ-ISCO 72. Šlo především o zámečníky, seřizovače a o svářeče. Dlouhodobě nedostatkové profese také spadají do podtřídy ISCO 71 Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách, konkrétně jde nejvíce o zedníky, tesaře a truhláře. Některé firmy také dlouhodobě postrádají profese řazené do podtřídy 31 Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky, především strojírenské techniky, a 21 Specialisté v oblasti vědy a techniky, z toho také hlavně strojírenské inženýry. Dlouhodobě jsou postrádáni také odborníci v oblasti ICT a operátoři ve výrobě (pracovníci s CNC zařízeními).

4.14. Požadavky zaměstnavatelů v Jihomoravském kraji na absolventy škol

V rámci dotazníkového šetření byli zaměstnavatelé tázáni, zda hodlají přijímat i čerstvé absolventy škol, tedy osoby, které v posledních dvou letech ukončily docházku do škol všech stupňů. Z celkového počtu 2 893 subjektů jich kladně odpovědělo pouze 286, tedy o sto méně než při předchozím šetření. Zájem o absolventy vyslovila tedy pouze desetina všech respondentů (v roce 2013 to bylo 13,6 %). Analýza odpovědí prokázala, že existují rozdíly mezi jednotlivými odvětvími ekonomiky v přístupu k absolventům. Mezi sektory takové rozdíly nebyly - v primárním sektoru vykazovalo zájem přijímat absolventy škol 9,7 % subjektů, v sekundéru to bylo 12,7 % a v terciárním sektoru 8,4 % firem. Meziročně se tedy snížil především podíl firem v sektoru služeb v ochotě přijímat čerstvé absolventy škol do stavu zaměstnanců.

Z odvětví sekundéru vykazovaly ve sledovaném období zvýšený zájem o absolventy především firmy z papírenského a polygrafického a také ze strojírenského průmyslu (více než pětina firem hodlá absolventy přijímat). Relativně vysoký byl i počet firem z hutnického a kovozpracujícího průmyslu (19,6 %). Naopak nízký zájem projevily průmyslové podniky mimo zpracovatelský průmysl (výroba a rozvod energií, zásobování vodou, těžba). V terciárním sektoru se kladným přístupem k absolventům prezentovalo především odvětví informačních a komunikačních činností (21,1 % oslovených podniků se vyjádřilo kladně) a také profesních, vědeckých a technických činností (19,1 %). Více než desetina organizací

spadajících do zdravotní a sociální péče rovněž vyslovilo ochotu absolventy přijímat. Nezájem je zřejmý především u firem z oblasti správy nemovitostí, kulturní, zábavní a rekreační činnosti, dopravy a skladování a administrativní a podpůrné činnosti, kde zájem nevyslovilo ani 5 % firem.

Tab. 52: Zájem o absolventy podle odvětví NH v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Sektory a odvětví NH	Počet firem celkem	Počet firem se zájmem o absolventy		Počet absolventů			
		abs.	%	Celkem	úroveň vzdělání		
					vyučení	SŠ	VŠ
I. sektor	124	12	9,7	19	9	5	5
II. sektor	979	124	12,7	589	215	220	154
průmysl	789	105	13,3	518	181	196	141
těžební	7	0	0,0	0	0	0	0
potravinářský	84	9	10,7	36	15	14	7
textilní, oděvní a kožedělný	47	5	10,6	26	11	10	5
dřevozpracující	21	1	4,8	2	2	0	0
papírenský a polygrafický	31	7	22,6	12	4	8	0
chemický	84	7	8,3	47	25	6	16
sklářský a stavebních hmot	44	5	11,4	21	10	4	7
hutnický a kovozapracující	148	29	19,6	86	22	52	12
strojírenský	117	26	22,2	172	67	77	28
elektrotechnický	71	9	12,7	88	12	12	64
ostatní zpracovatelský	54	5	9,3	9	5	4	0
opravy a instalace strojů a zařízení	17	2	11,8	19	8	9	2
výroba a rozvod energií	11	0	0,0	0	0	0	0
zásobování vodou, odpady	53	0	0,0	0	0	0	0
stavebnictví	190	19	10,0	71	34	24	13
III. sektor	1 790	150	8,4	1 110	52	144	914
velkoobchod a maloobchod	391	26	6,6	65	16	31	18
doprava a skladování	108	3	2,8	5	0	5	0
ubytování, stravování a pohostinství	113	10	8,8	18	11	7	0
informační a komunikační činnosti	90	19	21,1	684	0	21	663
peněžnictví a pojišťovnictví	40	2	5,0	12	0	5	7
činnosti v oblasti nemovitostí	42	0	0,0	0	0	0	0
profesní, vědecké a technické činnosti	141	27	19,1	109	0	7	102
administrativní a podpůrné činnosti	89	4	4,5	20	5	3	12
veřejná správa a obrana	148	8	5,4	33	0	15	18
vzdělávání	397	33	8,3	55	0	12	43
zdravotní a sociální péče	134	15	11,2	62	0	16	46
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	67	1	1,5	9	0	4	5
ostatní činnosti	30	2	6,7	38	20	18	0
celkem	2 893	286	9,9	1 718	276	369	1 073

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Celkově měly všechny společnosti zájem o 1,7 tis. absolventů, což je o téměř 500 více než při předchozím šetření (tj. o 35,3 %). Při povrchním srovnání lze uvést, že na konci roku 2014 bylo v evidenci Úřadu práce ČR v Jihomoravském kraji 3,5 tis. uchazečů-absolventů. Nabídka volných míst pro absolventy tedy s velkou pravděpodobností v roce 2015 stále nebude stačit k

uspokojení poptávky mladých lidí po zaměstnání. To dokazuje už vývoj jejich počtu v evidenci úřadů práce v prvních měsících roku 2015 (do konce března jejich počet klesl pouze na 3,1 tis.).

Největší zájem byl opět o vysokoškoláky, ale tentokrát požadavky v úhrnu překročily hodnotu 1000 (loni necelých 500). Téměř 400 středoškoláků s maturitou a bezmála 300 bez maturity by rovněž u respondentů našlo své uplatnění. V sekundéru jsou požadavky téměř vyrovnány a nejvíce stojí firmy o středoškoláky s maturitou (220 osob) a také vyučence (215), kdežto vysokoškoláků by se zde příliš neuplatnilo (154, tedy pouze 14,4 % všech požadovaných osob s VŠ). Opačné je to v případě terciéru, kde celkový požadavek na vysokoškoláky činil 914 osob, na středoškoláky s maturitou 144 a na ty bez maturity pouze 52.

Z průmyslových odvětví nejvíce požadavků do řad absolventů směřovalo od firem strojírenských (172) a více než 50 také od hutnických a kovozpracujících firem a od elektrotechnických společností. Zatímco první dvě požadovali hlavně středoškoláky, a to s maturitou i bez, elektrotechnický průmysl vykázal nedostatek vysokoškoláků. V rámci terciéru jasně dominuje odvětví informačních a komunikačních technologií, kde požadavek činí 684 osob, absolutní většinu s vysokoškolským vzděláním. Je to záležitost převážně dvou firem, a to IBM a Infosys BPO. Více než 100 absolventů vysokých škol by našlo také uplatnění ve firmách spadajících do odvětví profesní, vědecké a technické činnosti.

Přístup k absolventům podle vlastnické struktury ekonomických subjektů je nejpozitivnější u zahraničních a mezinárodních firem (zhruba 13 %). Přitom právě zahraniční firmy jsou schopné absorbovat nejvyšší počet absolventů (přes 1000). Průměrný zájem o „nezkušené“ pracovníky vykázaly subjekty v ryze českém vlastnictví, kde by našlo uplatnění téměř 500 absolventů. U ostatních typů vlastnictví byl zájem ještě nižší. Žádný subjekt ve smíšeném vlastnictví neuvažuje o přijímání absolventů.

Tab. 53: Zájem o absolventy dle druhu vlastnictví ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Druh vlastnictví	Počet firem celkem	z toho se zájmem o absolventy		Počet absolventů celkem	
		absolutně	%	absolutně	%
soukromé	1 490	157	10,5	485	28,2
družstevní	75	6	8,0	13	0,8
státní	186	17	9,1	89	5,2
krajské	190	13	6,8	24	1,4
komunální	379	25	6,6	43	2,5
vlast. sdružení, polit. stran a církví	45	1	2,2	2	0,1
zahraniční	412	54	13,1	1 022	59,5
mezinárodní	101	13	12,9	40	2,3
smíšené	15	0	0,0	0	0,0
celkem	2 893	286	9,9	1 718	100,0

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Poznatkem analýzy dotazníkového šetření je rovněž skutečnost, že s klesajícím počtem zaměstnanců ve firmách klesá i zájem o absolventy. V případě společností v kategorii 500 až 999 pracovníků odpovědělo kladně dvě pětiny dotázaných firem (41,9 %), u největších společností pak 38,5 %. U podniků o velikosti 200 až 499 osob to bylo už jen 21,6 % a podíly dále klesaly až na 5,5 % v případě nejmenších společností. Nejsnadněji by se absolventi

uplatnili rovněž ve velkých firmách, které poptávaly téměř 500 osob, tj. 28,8 %. U kategorie 500-999 to bylo výrazně méně - šlo pouze o 12,6 %, ale skupina firem s 200-499 zaměstnanci by byla ochotna přijmout téměř 400 absolventů, tedy téměř čtvrtinu z celkového počtu absolventů, o něž firmy mají zájem.

Tab. 54: Zájem o absolventy podle velikostních kategorií ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Velikostní kategorie (počet pracovníků v okrese)	Počet firem celkem	z toho se zájmem o absolventy		Počet absolventů celkem	
		absolutně	%	absolutně	%
nad 1 000	13	5	38,5	495	28,8
500 – 999	43	18	41,9	217	12,6
200 – 499	148	32	21,6	395	23,0
100 – 199	269	37	13,8	179	10,4
50 – 99	545	58	10,6	149	8,7
20 – 49	1 018	89	8,7	179	10,4
méně než 20	857	47	5,5	104	6,1
celkem	2 893	286	9,9	1 718	100,0

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Průzkum umožňuje také identifikovat jednotlivé profese, o které je mezi zaměstnavateli zájem a zároveň není překážkou statut absolventů. Vůbec nejžádanějšími se stali absolventi, kteří jsou v klasifikaci CZ-ISCO řazeni jako specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (630 osob), konkrétně programátoři, systémoví analytici a vývojáři softwaru. Následovali specialisté v oblasti právní, sociální a kulturní oblasti (190 osob), především ekonomové a překladatelé, které poptává v desítkách již zmiňovaná IBM, a specialisté v oblasti vědy a techniky (121), hlavně strojírenští inženýři. Z posledních dvou skupin jde o specializované lékaře a učitele na 2. stupni základních škol a na středních školách.

Tab. 55: Nejčastěji uváděné profese absolventů, u nichž zaměstnavatelé avizovali případný zájem alespoň o 20 osob

Úroveň vzdělání	Profese (ISCO)	Počet absolventů
Vyučení	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech - ISCO 72	84
	Obsluha strojů a zařízení, montážní dělníci - ISCO 81	65
	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky - ISCO 74	36
S maturitou	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky – ISCO 31	108
	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech - ISCO 72	84
	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě - ISCO 33	47
Vysokoškolské	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií – ISCO 25	630
	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech – ISCO 26	190
	Specialisté v oblasti vědy a techniky – ISCO 21	121
	Specialisté v oblasti zdravotnictví – ISCO 22	44
	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání – ISCO 23	41

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Více než sto bylo také požadavků na středoškoláky s maturitou v technických oborech v oblasti vědy a techniky, především na strojírenské techniky. Více než 80 bylo také požadavků na strojírenské pracovníky s maturitou, jejichž profese jsou však řazeny mezi dělnické

(nástrojaři, seřizovači). Zde vyšší počet potenciálních zaměstnanců požadovala firma DAIDO METAL CZECH s.r.o. Ze skupiny ISCO 33 bylo nejvíce požadavků směřováno na ekonomické pracovníky s maturitou (32). Z absolventů učilišť by neměli mít na trhu práce problémy absolventi-kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, kterých by se u respondentů uplatnilo 84 (především zámečníci, obráběči, svářeči). Poptávka je stále po operátorech CNC strojů a elektromechanicích.

4.15. Stav a očekávaný vývoj počtu agenturních zaměstnanců

Z výsledků posledních pěti dotazníkových šetření lze na trhu práce sledovat vývoj počtu tzv. agenturních zaměstnanců, tedy prvku, který nebyl v Jihomoravském kraji v minulém desetiletí ještě příliš rozšířen. V období 2002–2004, kdy došlo k nárůstu nezaměstnanosti, vznikaly spíše personální agentury, které pomáhaly hledat práci nezaměstnaným. Zaměstnavatelé hledající pracovníky však jejich služeb využívali pouze sporadicky. Situace se otočila s příchodem ekonomické konjunktury v letech 2006–2008, kdy se personální agentury začaly soustředit právě na hledání vhodných pracovníků pro své klienty z řad významných zaměstnavatelů.

V souvislosti s ekonomickým růstem a rozvojem strategických služeb v regionu, které jsou často zaměřeny na outsourcing pro klienty z různých evropských i mimoevropských zemí, však začal na trhu lidských zdrojů vzrůstat také vliv personálních agentur, které pro jiné společnosti hledají zaměstnance „na míru“, a to i občany cizích zemí. Pro analýzu trhu práce jsou personální agentury spíše problémem, a to např. proto, že při dotazníkovém šetření nespolupracují nebo si nevedou o svých zaměstnancích údaje potřebné pro analýzu struktury zaměstnanosti (struktura podle vzdělání, CZ-ISCO), ale také proto, že jde o společnosti, které nepůsobí na trhu práce dlouhodobě nebo výrazně mění počty svých zaměstnanců. Během předposledního šetření např. tři agentury oznámily pro rok 2014 svůj konec na trhu práce v Jihomoravském kraji a rovněž při posledním šetření, jehož se zúčastnily pouze dvě personální agentury, očekávaly pro rok 2015 pokles počtu pracovníků.

V současné době však stále hrají agenturní zaměstnanci na trhu práce v kraji svou roli, a to možná ještě větší než v případě stabilního ekonomického prostředí. Zaměstnavatelé možnosti operativně přijímat a propouštět tyto zaměstnance rádi využívají, a to především v případě výroby úzce vázané na aktuální vývoj poptávky. Je potřeba upozornit, že otázky v dotazníkovém šetření byly koncipovány tak, aby agenturní zaměstnanci nebyli počítáni do stavu zaměstnanců (stěžejní otázky o počtu a struktuře zaměstnanců se vztahují jen na kmenové zaměstnance), ale byli uvedeni zvlášť. Nelze však zaručit, že všechny firmy tento požadavek pochopily.

V polovině roku 2014 bylo v šetřených subjektech (168 uvedlo, že zaměstnávalo agenturní pracovníky) vedeno 5,0 tis. osob, tedy o 2,0 více než v pololetí roku 2013 (dle předchozího šetření). Do konce roku 2014 ještě jejich počet mírně vzrostl na 5,2 tis. a respondenti očekávají, že jejich služeb bude využívat i v polovině roku 2015, a to ještě ve větší míře než dosud (5,4 tis.).

Tab. 56: Vývoj počtu agenturních zaměstnanců v Jihomoravském kraji v roce 2014 a odhad pro rok 2015

Měsíc/rok	6/2014	12/2014	06/2015
Počet agenturních zaměstnanců	4 994	5 190	5 407

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Nejvíce agenturních pracovníků bylo zaměstnáno ve II. sektoru ekonomiky, a to více než 65 %, přičemž firmy z tohoto sektoru očekávají další výrazné navýšení do konce pololetí 2015. Využívaly jich především strojírenské a elektrotechnické firmy, ale také chemické a gumárenské společnosti. Minimálně byli zaměstnáni ve stavebnictví. Z terciéru šlo hlavně o odvětví informační a komunikační činnosti. Mezi nejčastější profese, které agenturní zaměstnanci zastávají, patří operátoři CNC strojů (více než 500), obsluha balících strojů (300-400), strojů pro chemickou výrobu (250-300). Více než sto jich pracuje také při obsluze strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu, obchodní zástupci, elektromontéři a zpracovatelé masa.

Tab. 57: Agenturní zaměstnanci v Jihomoravském kraji v roce 2014 podle odvětví NH

Sektory a odvětví NH	Počet firem	30. 6. 2014		31. 12. 2014		30. 6. 2015	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
II. sektor	110	3 367	67,4	3 559	68,6	3 981	73,6
průmysl	108	3 094	62,0	3 315	63,9	3 751	69,4
těžební	2	12	0,2	12	0,2	12	0,2
potravinářský	10	204	4,1	220	4,2	218	4,0
textilní, oděvní a kožedělný	3	60	1,2	96	1,8	92	1,7
dřevozpracující	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
papírenský a polygrafický	4	81	1,6	80	1,5	91	1,7
chemický	16	757	15,2	754	14,5	853	15,8
sklářský a stavebních hmot	3	35	0,7	45	0,9	41	0,8
hutnický a kovozpracující	23	263	5,3	295	5,7	318	5,9
strojírenský	24	772	15,5	693	13,4	865	16,0
elektrotechnický	15	867	17,4	1 076	20,7	1 199	22,2
ostatní zpracovatelský	3	30	0,6	12	0,2	9	0,2
opravy a instalace strojů a zařízení	1	5	0,1	7	0,1	6	0,1
výroba a rozvod energií	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
zásobování vodou, odpady	3	8	0,2	25	0,5	47	0,9
stavebnictví	2	273	5,5	244	4,7	230	4,3
III. sektor	59	1 627	32,6	1 631	31,4	1 426	26,4
velkoobchod a maloobchod	10	215	4,3	222	4,3	179	3,3
doprava a skladování	4	287	5,7	296	5,7	280	5,2
ubytování, stravování a pohostinství	3	73	1,5	12	0,2	70	1,3
informační a komunikační činnosti	6	836	16,7	763	14,7	549	10,2
peněžnictví a pojišťovnictví	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
činnosti v oblasti nemovitostí	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
profesní, vědecké a technické činnosti	5	91	1,8	192	3,7	197	3,6
administrativní a podpůrné činnosti	3	61	1,2	65	1,3	67	1,2
veřejná správa a obrana	23	52	1,0	65	1,3	69	1,3
vzdělávání	2	5	0,1	5	0,1	5	0,1
zdravotní a sociální péče	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1	2	0,0	4	0,1	4	0,1
ostatní činnosti	2	5	0,1	7	0,1	6	0,1
celkem	168	4 994	100,0	5 190	100,0	5 407	100,0

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Následující tabulka zachycuje firmy, které udaly, že na konci roku 2014 měly více než 100 agenturních pracovníků. Jde převážně o brněnské firmy a o subjekty z odvětví zpracovatelského průmyslu (7 subjektů) a informačních a komunikačních činností (2 subjekty).

Tab. 58: Společnosti s více než 100 agenturními zaměstnanci v Jihomoravském kraji v roce 2014 a odhad pro rok 2015

Název	Místo	PZ k 31. 12. 2014	Počet agenturních zaměstnanců		
			30. 6. 2014	31. 12. 2014	30. 6. 2015
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	Brno	3563	508	346	250
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	Mikulov	1023	256	290	300
GUMOTEX, akciová společnost	Břeclav	890	129	155	185
Vodňanská drůbež a.s.	Modřice	676	90	110	100
ADC Czech Republic, s.r.o.	Brno	594	241	397	400
ModusLink Czech Republic, s. r. o.	Brno	510	275	379	275
E.ON Česká republika, s. r. o.	Brno	496	200	234	220
OTIS a.s.	Břeclav	491	65	170	200
Daikin Device Czech Republic s.r.o.	Brno	385	343	154	364
McBride Czech, a.s.	Brno	130	254	313	250
PPL CZ s.r.o.	Brno	51	214	210	210

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Největší počet agenturních zaměstnanců měla společnost IBM - kromě 3,6 tis. kmenových pracovníků na konci roku 2014 zaměstnávala ještě dalších téměř 350 agenturních pracovníků, avšak pro pololetí roku 2015 očekává jejich pokles na 250 (v pololetí 2014 jich měla přes 500). Agenturním zaměstnancům se nevyhýbají ani dvě společnosti sídlící v okrese Břeclav - Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o. a GUMOTEX, akciová společnost, přičemž jejich stavy míní v roce 2015 zvyšovat. Také potravinářská společnost Vodňanská drůbež agenturní zaměstnance využívá, a to především při zpracování masa. Významným zaměstnavatelem agenturních pracovníků je také brněnská společnost ADC Czech Republic, s.r.o., která zaměstnávala na konci roku 2014 celkem téměř 600 kmenových zaměstnanců a bezmála 400 agenturních, které si hodlá udržet i do konce pololetí 2015. Také zbývající firmy sídlí v Brně. Společnost ModusLink mívá práci pro dalších 250 - 400 zaměstnanců kromě svých kmenových a zhruba 200 jich zaměstnává během roku navíc také společnost E.ON Česká republika, s. r. o., která svým zaměřením spadá do odvětví stavebnictví, neboť se zabývá výstavbou inženýrských sítí pro plyn. Agenturní zaměstnance hojně využívá také další velká breclavská firma OTIS a.s. Zhruba stejnému počtu, jako má firma Daikin kmenových zaměstnanců, nabízí práci také těm agenturním, i když zde existují výkyvy související s množstvím zakázek. Naopak společnost McBride Czech, a.s. využívá agenturních zaměstnanců velmi intenzivně a na konci roku 2014 jich měla dvakrát více než vlastních kmenových pracovníků. Obdobně je to i v případě logistické německo-nizozemské firmy PPL CZ, s.r.o., která měla v pracovním poměru pouze 51 osob a dalších více než 200 zaměstnávala přes agentury. Vývoj naznačuje, že budou požadavky na počet agenturních zaměstnanců v budoucnu pravděpodobně narůstat. Situaci ovlivní zřejmě i fakt, že řada firem se bude snažit některé své činnosti "outsourcovat", zajišťovat externě, případně je pokrýt nějakým efektivním, flexibilním způsobem, a tak snižovat své náklady.

5. Zhodnocení změn na trhu práce v Jihomoravském kraji v letech 2009 až 2014

V roce 2007 začalo ve světě období globální hospodářské krize, jejíž důsledky (např. pokles zakázek či zvyšování nezaměstnanost) se v České republice naplno projeví na sklonku roku 2008. Nejhoršího stavu, zejména z pohledu vývoje HDP, bylo dosaženo během roku 2009 a na začátku roku 2010. Je nutno ale podotknout, že Česká republika nevstupovala do krize v nejlepší kondici, neboť některé ukazatele začaly klesat již 1–2 roky před krizí. V druhé polovině roku 2010 začali již někteří odborníci hovořit o odeznění krize, což dokládaly i některé statistické ukazatele (růst HDP a indexu nových objednávek v některých sektorech hospodářství a pomalý pokles nezaměstnanosti). Tento stav přetrvával i v první polovině roku 2011, kdy diskuze o ekonomické recesi téměř ustaly, avšak ve druhé polovině roku 2011 se naplno projeví dlouhodobé problémy Eurozóny (vysoké zadlužení a nezaměstnanost některých států) a na ní vázaný útlum výroby, pokles růstu HDP, nutnost vysokých finančních intervencí a tím i negativní vývoj celé ekonomiky a situace na trhu práce.

V roce 2012 tyto tendence pokračovaly. Došlo k poklesu HDP, a to jak na úrovni EU, tak i v České republice, kde byl navíc v posledním čtvrtletí zaznamenán největší pokles HDP za poslední čtyři roky (meziročně o -1,7 %). Za celý rok 2012 došlo k poklesu HDP o 1,2 %. Ekonomická recese se tak pozvolna opět prohlubovala. Hlavní příčinou nepříznivého vývoje byla dle ČSÚ klesající tuzemská poptávka jak domácností po zboží a službách pro konečnou spotřebu, tak investorů po fixním kapitálu. Zahraniční obchod již nebyl schopen, přes zvyšující se aktivní saldo, vývoj domácí poptávky kompenzovat. Na poklesu domácí poptávky se podílely především výdaje domácností. Značně poklesl zájem zejména o předměty dlouhodobé spotřeby (osobní automobily, nábytek), snížily se však i výdaje za potraviny, nealkoholické a alkoholické nápoje, prostředky na údržbu a opravu bytů, pojištění a další zboží a služby. Jedinou složkou poptávky, která měla po celý rok pozitivní vliv na vývoj HDP, byl zahraniční obchod. Další výrazný pokles, meziročně o 6,3 %, zaznamenalo stavebnictví, které se obtížně vyrovnávalo s nedostatkem zakázek soukromého i veřejného sektoru. Zpracovatelský průmysl rostl až do 4. čtvrtletí, kdy se negativně projevil útlum výroby dopravních prostředků a pokles zahraniční poptávky. Dle L. Niedermayera (2013) byla recese v roce 2012 hlubší, než se očekávalo a probíhala po celý rok i navzdory dobré vnější poptávce. Kromě obecného rizika nestabilních očekávání plynoucích z domácí i vnější situace byla tehdy specifikem ČR nestabilita politického systému, což mohlo mít i dopad na vývoj ekonomiky.

Hospodářský vývoj v roce 2013 rovněž nebyl příliš příznivý - v 1. čtvrtletí se pokles HDP meziročně prohloubil o 2,3 %; k meziročnímu zvýšení HDP došlo až ve 4. čtvrtletí (o 1,2 %) a celkem za rok 2013 HDP kleslo o dalších 0,9 %. V roce 2014 se již ekonomové příznivého vývoje přece jen dočkali. Dle ČSÚ hrubý domácí produkt vzrostl podle předběžného odhadu ve 4. čtvrtletí meziročně o 1,3 % a ve srovnání s předchozím čtvrtletím o 0,2 %. V roce 2014 se HDP zvýšil o 2,0 % a byl tažen zejména zahraniční poptávkou. K růstu významně přispěla i domácí poptávka po investičním zboží a konečná spotřeba domácností. Výkonnost ekonomiky, měřená hrubou přidanou hodnotou (HPH), se zvyšovala v průběhu celého roku 2014. V porovnání s rokem 2013 se HPH zvýšila o 2,6 %. Růst HPH obnovený v roce 2013 se v roce 2014 stabilizoval a na konci roku zrychlil. Hospodářská růst byl dle ČSÚ tažen především zpracovatelským průmyslem, a to odvětvím výroba motorových vozidel, výroba strojů a zařízení, výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků a výroba pryžových a plastových výrobků. V oblasti služeb rostla významně doprava, obchod, činnosti v oblasti nemovitostí a veřejná správa. Naopak stavebnictví, zemědělství či služby pro podniky mírně

klesaly. K tvorbě poptávky přispíval po celý rok hlavně zahraniční obchod, ale také konečná spotřeba domácností (ve 4. čtvrtletí nejvyšší mezičtvrtletní nárůst od počátku roku 2010). Investiční aktivita si udržela svou dynamiku z předchozích čtvrtletí, vedle podnikové sféry byl růst podpořen i vládními institucemi.

Situaci v Jihomoravském kraji lze sledovat v kontextu projevů ekonomické recese v celé České republice, případně v EU. HDP na obyvatele v kraji dosáhl svého maxima v roce 2008 a jeho výše představovala 93,6 % průměru ČR. V roce 2009 došlo k meziročnímu snížení, které však bylo méně významné než v jiných krajích ČR, neboť podíl Jihomoravského kraje na průměru celé ČR se mírně zvýšil. Poté již HDP na obyvatele postupně rostl a hodnotu z roku 2008 překročil v roce 2012 (podíl na průměru ČR představoval již 95,8 %). Další nárůst HDP na obyvatele nastal i v roce 2013, a to meziročně o 5,7 %. Vývoj byl velmi pozitivní ve srovnání s jinými kraji, neboť podíl na průměru ČR se zvýšil již na 98,0 %. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že Jihomoravský kraj vykázal třetí nejvyšší nárůst HDP na obyvatele po Plzeňském kraji a Kraji Vysočina. Naopak čtyři kraje včetně Prahy se dosud nedostaly na úroveň roku 2009. Nešlo však o tradičně problémové kraje (s výjimkou Ústeckého), ale o Pardubický a Středočeský kraj a také o Prahu.

Tab. 59: Změny ve vybraných ukazatelích v krajích ČR v letech 2009–2014

Území	Relativní změny ve vybraných charakteristikách v letech 2009–2014					
	HDP na obyvatele*	počet uchazečů	počet volných míst	PNO	zam. celkem	zam. v průmyslu
Praha	-2,7	45,7	10,8	55,3	-1,0	2,3
Středočeský kraj	-4,4	15,3	149,2	15,3	6,4	3,1
Jihočeský kraj	3,2	0,4	139,5	4,7	0,1	-5,1
Plzeňský kraj	7,6	-15,5	137,1	-12,4	1,7	14,6
Karlovarský kraj	1,7	-10,6	98,6	-5,2	-0,5	3,4
Ústecký kraj	-2,7	1,4	102,7	8,1	-1,1	-6,1
Liberecký kraj	3,5	-10,6	199,4	-6,9	2,5	24,8
Královéhrad. kraj	3,8	2,1	107,7	6,7	2,3	31,4
Pardubický kraj	-0,7	-18,2	91,1	-15,0	6,3	14,9
Vysočina	7,2	-10,6	174,1	-4,8	0,3	-0,4
Jihomor. kraj	5,7	0,4	48,8	2,4	6,3	28,1
Olomoucký kraj	4,8	-5,1	242,8	-0,5	-2,3	25,4
Zlínský kraj	1,9	-13,0	119,6	-7,8	2,4	15,9
Moravskoslez. kraj	1,2	4,1	95,9	10,3	-0,5	16,0
Celkem ČR	1,0	0,5	89,9	4,9	1,8	12,1

Pramen: Uchazeči o zaměstnání a volná pracovní místa, SSZ MPSV ČR, 2009–2014, SSZ MPSV ČR, 2010–2015, Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil za 4. čtvrtletí 2009, 2014 ČSÚ Praha, 2010, 2015, vlastní výpočty

* změna mezi roky 2009 a 2013

Dopady ekonomické krize na zaměstnanost a nezaměstnanost v Jihomoravském kraji ve srovnání s ostatními kraji ČR lze sledovat pomocí ukazatelů uvedených v předchozí tabulce. Z důvodu srovnatelnosti jsou údaje prezentovány pomocí indexů změny jednotlivých ukazatelů mezi koncem roku 2009 a 2014. Počet všech registrovaných uchazečů o zaměstnání se během pěti sledovaných let zvýšil v Jihomoravském kraji nepatrně – mezi kraji se jednalo o sedmý nejvyšší údaj (ve zbývajících sedm krajích během daného období počet uchazečů klesl). Vlivem pozitivního vývoje v roce 2014 již lze ve všech krajích konstatovat nárůst

počtu volných pracovních míst, přičemž v Jihomoravském kraji byl druhý nejnižší, což se však také odvíjí od vyšší základny (stavu z roku 2009). Podíl nezaměstnaných osob se během sledovaného období zvýšil o 2,4 %, což byl nárůst sice nejnižší, ale v dalších 7 krajích v daném období klesl. Z hlediska vývoje nezaměstnanosti tedy vykazoval kraj spíše průměrné či podprůměrné hodnoty. V zaměstnanosti byla situace lepší - počet zaměstnaných vzrostl dle VŠPS o 6,3 %, což byla druhá nejvyšší hodnota po Středočeském kraji (spolu s Pardubickým krajem). Vzrostla výrazně také zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu, a to o 28 % a to byla rovněž druhá nejvyšší hodnota, tentokrát po Královéhradeckém kraji.

Průměrná hrubá měsíční mzda dle údajů ČSÚ činila v roce 2014 v Jihomoravském kraji 24 883 Kč, což bylo o 3 180 Kč více než v roce 2009 (nárůst o 14,7 %). V ČR představovala za rok 2014 nominální mzda 25 686 Kč, tedy o 2 342 Kč více než v roce 2009 (o 10,0 %). Rozdíl mezi průměrnou mzdou v ČR a v Jihomoravském kraji se tedy za posledních pět let snížil.

V roce 2015 by měl pokračovat příznivý vývoj zahájený v roce 2014. Pozitivní je navíc nižší cena ropy, kdežto opačný efekt má nízký kurz koruny vůči euru i dolaru, což však uvítají především čeští exportéři. Kladným jevem pro růst ekonomiky jsou i investice ze strany státu, krajů, měst, ale i podnikatelů, jejichž důvodem je snaha vyčerpat maximum financí z evropských fondů do konce roku 2015. Ve světle těchto skutečností činí prognóza reálného růstu HDP v roce 2015 až 2,7 %. Vlivem pomínutí většiny pozitivních jevů v roce 2015 se pro další rok očekává pokles tempa růstu HDP na 2,5 %.

Makroekonomická predikce ČR z dubna 2015 rovněž předpokládá pozvolné zvyšování zaměstnanosti a pokles nezaměstnanosti v souvislosti s ekonomickým oživením. Vývoj v prvních 3 měsících roku 2015 tomu odpovídají, neboť jak na úrovni celé ČR, tak v Jihomoravském kraji došlo k postupnému snižování počtu uchazečů o zaměstnání a k růstu počtu volných pracovních míst. V lednu bylo v ČR evidováno 556,2 tis. nezaměstnaných (o 73,8 tis., tj. o 11,7 % méně než před rokem), v Jihomoravském kraji 67,6 tis. (o 7,5 tis. méně než loni, tedy zhruba o 10 %). Do konce března klesl počet nezaměstnaných v ČR na 525,3 tis. a v Jihomoravském kraji na 63,9 tis., což bylo o téměř 10 tis. méně než před rokem. Podíl nezaměstnaných osob byl v březnu o 1,2 procentního bodu nižší než v březnu 2014 (v ČR o 1,1 p.b.). Počet hlášených volných pracovních míst v březnu činil v kraji 6,8 tis. (před rokem 3,5 tis.), v ČR 76,1 tis. (před rokem 40,8 tis.), takže na jedno volné místo připadalo v kraji 9,4 a v ČR 6,9 uchazečů o zaměstnání (před rokem zhruba dvojnásobek). Situace na trhu práce z hlediska nezaměstnanosti však zůstávala v Jihomoravském kraji stále horší než v ČR.

Ze zlepšující se ekonomické situace však prozatím neprofitují ani na úrovni celé ČR, ani v Jihomoravském kraji dlouhodobě nezaměstnaní. V dalších letech lze očekávat zvyšující se nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, který bude patrný v regionech s tradičně nízkou nezaměstnaností a v regionech s historicky specifickou kvalifikací pracovní síly. Rovněž lze očekávat mírný pokles počtu podnikatelů, což může být důsledkem úpravy paušálů pro OSVČ platné od roku 2015 (Makroekonomická predikce ČR, Ministerstvo financí ČR, duben 2015).

6. Změny na trhu práce ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2009-2014 a hlavní výsledky průzkumu za SO ORP v roce 2014

6.1 Změny na trhu práce v SO ORP v letech 2009-2014

Vypracování zprávy z průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji ke konci roku 2014 již negativně neovlivnila integrace informačních systémů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, která zapříčinila redukci dostupného množství statistických informací do úrovně nižších územních celků než okresů v letech předchozích (2012, 2013). Za pomoci Úřadu práce ČR, resp. jeho krajské pobočky v Brně byla získána data za všechny obce Jihomoravského kraje k 31. 12. 2014, z nichž mohly být vypočteny základní charakteristiky o trhu práce do úrovně správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále SO ORP) i za správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (viz kartografické výstupy), a to počet uchazečů o zaměstnání, podíl nezaměstnaných osob (PNO), počet volných pracovních míst (VPM), počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo (U/VPM), podíl absolventů škol, osob se zdravotním postižením a dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných, resp. na počtu obyvatel ve věku 15-64 let (UDN - úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti). Konkrétní hodnoty těchto ukazatelů zachycuje následující tabulka.

Tab. 60: Základní charakteristiky trhu práce v SO ORP v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014

Název ORP	Počet uchazečů	PNO	VPM	U/VPM	Podíl absolventů	Podíl OZP	Podíl 12+	UDN
Blansko	2 249	5,6	274	8,2	5,8	16,3	40,2	2,4
Boskovice	2 655	7,6	158	16,8	7,0	16,5	46,9	3,6
Brno	22 501	8,4	1 456	15,5	4,0	8,1	49,6	4,4
Břeclav	3 098	7,4	329	9,4	6,7	12,0	37,5	2,8
Bučovice	803	7,2	33	24,3	6,1	10,8	40,6	3,0
Hodonín	5 094	11,8	244	20,9	4,9	15,2	47,3	5,7
Hustopeče	1 801	7,3	101	17,8	7,4	12,4	36,5	2,7
Ivančice	1 299	7,9	47	27,6	7,0	17,2	45,2	3,6
Kuřim	782	5,3	94	8,3	6,4	13,3	41,9	2,2
Kyjov	3 683	9,1	88	41,9	5,6	14,3	46,1	4,5
Mikulov	1 238	8,9	96	12,9	4,7	15,0	38,0	3,4
Mor. Krumlov	1 439	9,4	25	57,6	6,5	12,8	45,0	4,2
Pohořelice	712	7,5	64	11,1	4,1	16,2	33,0	2,5
Rosice	1 145	6,9	61	18,8	5,9	12,5	42,6	2,9
Slavkov u B.	804	5,2	37	21,7	7,2	14,8	30,6	1,6
Šlapanice	2 161	5,1	209	10,3	6,2	10,9	36,1	1,8
Tišnov	1 442	7,3	71	20,3	8,0	17,5	43,9	3,2
Veselí n. M.	2 589	9,5	180	14,4	4,3	16,0	44,8	4,4
Vyškov	2 198	5,8	226	9,7	6,1	13,5	38,9	2,4
Znojmo	6 916	11,1	431	16,0	5,2	9,6	39,6	4,4
Židlochovice	1 266	5,9	231	5,5	6,6	11,7	32,9	2,0

Pramen: Úřad práce ČR - krajská pobočka v Brně, 2015

pozn. PNO = podíl nezaměstnaných osob; U/VPM = počet uchazečů na jedno volné pracovní místo; UDN = úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti (nezaměstnaní déle než rok z počtu obyvatel ve věku 15-64 let)

Během sledovaného období (od 31. 12. 2009 do 31. 12. 2014) došlo ke zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání v pěti z 21 SO ORP Jihomoravského kraje, a to v Brně (o 28,6 %), Židlochovicích (o 22,9 %) a o méně než 10 % pak v SO ORP Šlapanice, Tišnov a Pohořelice.

Ostatní SO ORP vykázaly pokles počtu uchazečů o zaměstnání, nejvýraznější na Blanensku a Břeclavsku (o více než 15 %). Rovněž ke zvýšení PNO došlo ve stejných SO ORP a navíc ještě na Ivančicku, nejvíce v Brně (o 1,6 p.b.). K největšímu poklesu došlo stejně jako v počtu uchazečů na Blanensku (o 1,6 p.b.).

Počet volných pracovních míst ve sledovaném období vzrostl ve všech správních obvodech s výjimkou Ivančic a Tišnova. Ivančice vykázaly v roce 2009 druhý nejvyšší počet hlášených volných pracovních míst po Brně (289), kdežto na konci roku 2014 šlo pouze o 47 míst. Na Tišovsku se počet míst snížil z 90 na 71. Největší počet míst byl opět registrován v Brně a s velkým odstupem byl druhý SO ORP Znojmo a třetí Břeclav. Relativní nárůst počtu míst byl v některých obvodech velmi výrazný, neboť na konci roku 2009 zde byl evidován zanedbatelný počet míst (např. SO ORP Moravský Krumlov vykázal 2 místa). Důležitější je však poměr mezi počtem hlášených míst a počtem uchazečů, přičemž rozdíly mezi jednotlivými obvody byly na konci roku 2014 stále velmi výrazné. V roce 2009 vykázaly extrémní hodnoty počtu uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo správní obvody Moravský Krumlov a Kyjov, ale přes 50 uchazečů na 1 místo vycházelo i v dalších pěti správních obvodech (Boskovice, Bučovice, Slavkov u Brna, Veselí nad Moravou a Znojmo). Na konci roku 2014 jich více než 50 měl pouze Moravský Krumlov (57,6) a nad hodnotou 20,0 byl také v dalších šesti obvodech (Bučovice, Hodonín, Ivančice, Kyjov, Slavkov u Brna a Tišov). Méně než 10 uchazečů na jedno místo připadalo v roce 2009 pouze na Ivančicku a Kuřimsku, v roce 2014 pak na Blanensku, Břeclavsku, Kuřimsku, Vyškovsku a Židlochovicku.

Podstatné změny v nezaměstnanosti nastaly také v případě některých skupin uchazečů o zaměstnání často problematicky umístitelných na trhu práce. Počet absolventů během sledovaného období klesl ve většině SO ORP s výjimkou Brna, Kuřimi, Tišnova a Židlochovic (nejvíce vzrostl v Brně - zhruba o 40 %). O více než polovinu klesl pouze ve správním obvodu Veselí nad Moravou. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se však zvýšil i ve výše uvedených obvodech pouze mírně (vždy o méně než 1,5 p.b.). Nejvyšší hodnoty na konci roku 2014 vykázaly obvody Tišov, Slavkov u Brna a Hustopeče (vždy nad 7 %), nejnižší pak Brno, Hodonín, Mikulov, Pohořelice a Veselí nad Moravou (méně než 5 %).

Příznivý byl vývoj počtu osob se zdravotním postižením evidovaných na úřadech práce - z téměř 9 tis. klesl na 7,7 tis. a pouze v jednom SO ORP došlo k nárůstu jejich počtu, a to v obvodu Pohořelice, kdy však v roce 2009 bylo evidováno pouze 88 osob se zdravotním postižením mezi nezaměstnanými, tedy nejméně ze všech správních obvodů v kraji (došlo k nárůstu na 115 a šlo stále o druhou nejnižší hodnotu po Bučovicích). K největšímu poklesu OZP došlo v SO ORP Blansko, Boskovice, Břeclav, Bučovice a Mikulov (o více než 20 %). Relativní podíl OZP na celkovém počtu uchazečů se snížil ve všech kromě tří obvodů (Hodonín, Pohořelice a Slavkov u Brna), a to nejvíce v SO ORP Brno, Židlochovice a Kuřim (o více než 2,5 p.b.). Méně než desetinu tvoří nyní zdravotně postižení v obvodech Brno a Znojmo. Více než 17 % pouze v obvodech Tišov a Ivančice.

Během ekonomické krize velmi podstatně vzrostl počet osob nezaměstnaných déle než rok, tedy dlouhodobě nezaměstnaných. V celém kraji se jejich počet zvýšil o 85 %, na Šlapanicku více než třikrát a na Židlochovicku více než čtyřikrát. Jejich podíl na celkové nezaměstnanosti v kraji se zvýšil z průměrných 24 % na 44 %, přičemž nadprůměrné hodnoty vykázalo především město Brno, kde tvořili dlouhodobě nezaměstnaní v podstatě polovinu všech uchazečů o zaměstnání a více než 45 % představovali nezaměstnaní déle než rok také v SO

ORP Boskovice, Hodonín, Ivančice a Kyjov. V roce 2009 se nejvyšší hodnoty pohybovaly pod hranicí 30 % a na Židlochovicku byl podíl dlouhodobě nezaměstnaných dokonce nižší než 10 %. V roce 2014 byly nejnižší hodnoty nad úroveň 30 %. V závislosti na růstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných rostla i úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti, tedy podíl uchazečů evidovaných déle než rok na celkovém počtu obyvatel ve věku 15 - 64 osob. V Jihomoravském kraji se v daném období téměř zdvojnásobila (z 1,9 % na 3,7 %) a zatímco v roce 2009 byla její hodnota nad 2 % vykázána pouze u osmi SO ORP, na konci roku 2014 měly pouze tři obvody 2% a menší míru dlouhodobé nezaměstnanosti (Slavkov u Brna, Šlapanice a Židlochovice). Extrémní hodnoty si udrželo Hodonínsko (5,7 %) a více než 4 % dlouhodobě nezaměstnaných měly i obvody Brno, Kyjov, Moravský Krumlov, Veselí nad Moravou a Znojmo.

Při souhrnné vyhodnocení všech výše uvedených relativních ukazatelů lze definovat tři hlavní skupiny SO ORP:

1. Správní obvody s problematickou situací na trhu práce - Hodonín, Kyjov, Moravský Krumlov, Ivančice, Boskovice, Veselí nad Moravou a Tišnov. Vykazují především vysoké hodnoty ukazatele PNO a vysokou úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti.
2. Správní obvody s příznivými ukazateli trhu práce - Šlapanice, Židlochovice, Slavkov u Brna, Vyškov, Kuřim, Blansko a Pohořelice. Jde o SO ORP v zázemí Brna, případně v blízkosti dálnice D1.
3. Správní obvody s průměrnými charakteristikami trhu práce - ostatní SO ORP včetně Brna.

6.2 Základní výsledky Průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2014 za SO ORP

Z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli lze také shrnout určité skutečnosti za jednotlivé SO ORP. V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty za celkový počet subjektů s provozem v daném SO ORP, které se zúčastnily dotazníkového šetření, počet jejich zaměstnanců, počet firem a zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu a v odvětvích, jejichž podíl přesahoval 10 % celkové zaměstnanosti. Dále je uveden počet subjektů s 20 a více a se 100 a více zaměstnanci a počet zaměstnanců v úhrnu v nich pracujících. Pro srovnání je také uveden počet firem v zahraničním a mezinárodním vlastnictví a počet jejich zaměstnanců v daném správním obvodu. Ve druhé části tabulky je uvedeno pět největších organizací, které se průzkumu zúčastnily, včetně místa jejich provozu, převažujícího odvětví činnosti a počtu zaměstnanců v mikroregionu. V poslední části jsou uvedeny největší firmy (maximálně pět firem), které dle Registru ekonomických subjektů mají ve správním obvodě své sídlo a více než 100 zaměstnanců, ale dotazníkového šetření se nezúčastnily.

Blansko

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	139	100,0	7 572	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	48	34,5	3 781	49,9
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	16	11,5	936	12,4
- z toho strojírenský průmysl	10	7,2	1 169	15,4
- z toho vzdělávání	22	15,8	920	12,2
Počet subjektů 20+	95	68,3	7 204	95,1
Počet subjektů 100+	21	15,1	4 257	56,2
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	22	15,8	1 679	19,9

TOP 5	Odvětví	Počet zaměstnanců
Nemocnice Blansko, Blansko	zdravotní a sociální péče	466
ČKD Blansko Holding, a.s., Blansko	strojírenský průmysl	453
Tyco Fire & Integrated Solutions s.r.o., Ráječko	elektrotechnický průmysl	398
APOS-AUTO, s.r.o., Blansko	strojírenský průmysl	294
PYROTEK CZ, s.r.o., Blansko	průmysl skla a stavebních hmot	246
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví	Kategorie počtu zaměstnanců
DSB EURO s.r.o., Blansko	hutnický a kovozprac. průmysl	250-499
Synthon, s.r.o., Blansko	chemický a gumáren. průmysl	200-249
Adast Systems, a.s., Adamov	strojírenský průmysl	100-199

Boskovice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	121	100,0	9 008	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	46	38,0	4 645	51,6
- z toho průmysl skla a stavebních hmot	7	4,1	984	10,9
- z toho strojírenský průmysl	5	5,8	1 531	17,0
- z toho vzdělávání	20	16,5	1 109	12,3
Počet subjektů 20+	95	78,5	8 746	97,1
Počet subjektů 100+	27	22,3	5 793	64,3
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	11	9,1	2 522	28,0
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
MINERVA BOSKOVICE, a.s.	strojírenský průmysl		616	
Novibra Boskovice s.r.o.	strojírenský průmysl		532	
Nemocnice Boskovice s.r.o.	zdravotní a sociální péče		509	
P-D Refractories CZ a.s.	průmysl skla a stavebních hmot		409	
JEDNOTA, spotřební družstvo v Boskovicích	obchod		389	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Letoplast s.r.o., Letovice	chemický a gumáren. průmysl		100-199	
Jihomoravské dětské léčebny, p.o.	zdravotní a sociální péče		100-199	

Brno

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	1 266	100,0	113 889	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	230	18,2	16 769	14,7
- z toho vzdělávání	164	13,0	19 077	16,8
- z toho zdravotní a sociální péče	60	4,8	15 802	13,9
Počet subjektů 20+	880	69,8	109 582	96,2
Počet subjektů 100+	205	16,3	79 381	69,7
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	227	18,0	30 530	26,8

TOP 5	Odvětví	Počet zaměstnanců
Fakultní nemocnice Brno	zdravotní a sociální péče	5 634
Masarykova univerzita	vzdělávání	5 258
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	informační a komunikační činn.	3 563
Vysoké učení technické v Brně	vzdělávání	3 395
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	zdravotní a sociální péče	3 101
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví	Kategorie počtu zaměstnanců
Statutární město Brno	veřejná správa a obrana	3 000-3999
RWE Distribuční služby, s.r.o.	profesní, vědecké a technické č.	1 500-1999
STUDENT AGENCY, k.s.	administrativní a podp. činnosti	1 000-1499
AVG Technologies CZ, s.r.o.	informační a komunikační činn.	500-999
ZETOR TRACTORS a.s.	strojírenský průmysl	500-999

Břeclav

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	133	100,0	9 870	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	28	21,1	4 379	44,4
- z toho chemický a gumárenský	7	5,3	1 471	14,9
- z toho strojírenský průmysl	5	3,8	1 069	10,8
- z toho veřejná správa	20	15,0	1 028	10,4
- z toho zdravotní a sociální péče	15	4,5	1 365	13,8
Počet subjektů 20+	73	54,9	9 343	94,7
Počet subjektů 100+	27	20,3	7 269	73,6
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	29	21,8	2 182	22,1
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
GUMOTEX, a.s., Břeclav	chemický a gumárenský prům.		890	
Nemocnice Břeclav, p.o., Břeclav	zdravotní a sociální péče		833	
Jednota, s.d. v Mikulově, Břeclav	obchod		590	
OTIS a.s., Břeclav	strojírenský průmysl		491	
Krajské ředitelství policie JMK, Břeclav	veřejná správa a obrana		336	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
BORS Břeclav a.s., Břeclav	doprava a skladování		250-499	
Fosfa a.s., Břeclav	chemický a gumárenský prům.		250-499	
SITAC s.r.o.	ostatní zpracovatelský průmysl		100-199	
Střední průmyslová škola Edvarda Beneše a Obchodní akademie Břeclav	vzdělávání		100-199	

Bučovice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	27	100,0	1 420	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	9	33,3	912	64,2
- z toho potravinářský průmysl	2	7,4	186	13,1
- z toho textilní, oděvní a kožedělný průmysl	1	3,7	273	19,2
- z toho strojírenský průmysl	2	7,4	194	13,7
- z toho vzdělávání	4	14,8	184	13,0
Počet subjektů 20+	19	70,4	1 331	93,7
Počet subjektů 100+	4	14,8	660	46,5
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	4	14,8	513	36,1
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
DINA - HITEK, spol. s r.o., Bučovice	textilní, oděvní a kož. průmysl		273	
EMS-PATVAG s.r.o., Brankovice	strojírenský průmysl		154	
Bajer a spol., spol. s r.o., Bučovice	potravinářský průmysl		129	
KPB INTRA s.r.o., Bučovice	elektrotechnický průmysl		104	
JKZ Bučovice, a.s., Bučovice	hutnický a kovozprac. průmysl		82	

Hodonín

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	140	100,0	9 628	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	29	20,7	3 670	38,1
- z toho potravinářský průmysl	7	5,0	1 114	11,6
- z toho strojírenský průmysl	9	6,4	1 731	18,0
- z toho obchod	23	16,4	1 168	12,1
Počet subjektů 20+	94	67,1	9 238	96,0
Počet subjektů 100+	25	17,9	6 436	66,8
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	24	17,1	2 437	25,3
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Jihomoravská armaturka spol. s r.o., Hodonín	strojírenský průmysl		563	
Jednota, s.d. v Hodoníně, Hodonín	obchod		551	
Nemocnice TGM Hodonín, p.o., Hodonín	zdravotní a sociální péče		503	
DELIMAX a.s., Hodonín	potravinářský průmysl		455	
Groz-Beckert Czech s.r.o., Lužice	strojírenský průmysl		380	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
MND Drilling & Services a.s., Lužice	těžba		500-999	
ČSAD Hodonín a.s., Hodonín	doprava a skladování		500-999	
OMNIKA, spol. s r.o., Hodonín	hutnický a kovozprac. průmysl		200-249	
DYAS.EU, a.s., Hodonín	dřevozpracující průmysl		200-249	
KAMPI OFFICE GROUP, s.r.o., Hodonín	obchod		100-199	

Hustopeče

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	54	100,0	3 156	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	20	37,0	1 517	48,1
- z toho chemický průmysl	5	9,3	428	13,6
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	4	7,4	570	18,1
- z toho obchod	5	9,3	406	12,9
- z toho doprava a skladování	3	5,6	430	13,6
Počet subjektů 20+	32	59,3	2 960	93,8
Počet subjektů 100+	9	16,7	1 979	62,7
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	7	13,0	809	25,6
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
MOSS logistics s.r.o., Hustopeče	doprava a skladování		386	
AGROTEC a.s., Hustopeče	obchod		295	
SIGNUM spol. s r.o., Hustopeče	hutnický a kovozprac. průmysl		263	
Westfalia Metal s.r.o., Hustopeče	hutnický a kovozprac. průmysl		239	
Frauenthla Automotive Hustopeče s.r.o., Hustopeče	strojírenský průmysl		194	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
NORMA Czech, s.r.o., Hustopeče	hutnický a kovozprac. průmysl		250-299	
Městská nemocnice Hustopeče, p.o., Hustopeče	zdravotní a sociální péče		200-249	
BLANÁŘ NÁBYTEK,a.s., Brumovice	ostatní zpracovatelský průmysl		200-249	
Kovo Staněk, s.r.o., Brumovice	hutnický a kovozprac. průmysl		100-199	

Ivančice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	39	100,0	1 609	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	15	38,5	884	54,9
- z toho strojírenský průmysl	4	10,3	587	36,5
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	5	12,8	166	10,3
- z toho vzdělávání	8	20,5	293	18,2
Počet subjektů 20+	24	61,5	1 474	91,6
Počet subjektů 100+	3	7,7	604	37,5
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	8	20,5	471	29,3
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Metaldyne Oslavany spol. s r.o., Oslavany	strojírenský průmysl		308	
Strojírna Oslavany, spol. s r.o., Oslavany	strojírenský průmysl		187	
Město Ivančice	veřejná správa a obrana		109	
ZOŠI TRANS, s.r.o., Nové Bránice	doprava a skladování		97	
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, Ivančice	peněžnictví a pojišťovnictví		63	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Deufol Česká republika a.s., Ivančice	dřevozpracující průmysl		100-199	

Kuřim

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	45	100,0	5 574	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	22	48,9	4 803	86,2
- z toho elektrotechnický průmysl	3	6,7	2 351	42,2
- z toho chemický a gumárenský průmysl	4	8,9	718	12,9
- z toho strojírenský průmysl	4	8,9	654	11,7
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	3	6,7	624	11,2
Počet subjektů 20+	32	71,1	5 425	97,3
Počet subjektů 100+	10	22,2	4 337	77,8
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	6	13,3	3 341	59,9
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Tyco Electronics Czech s.r.o., Kuřim	elektrotechnický průmysl		2284	
HARTMANN - RICO, a.s., Vev. Bitýška	chemický a gumáren. průmysl		600	
Slévárna Kuřim, a.s., Kuřim	hutnický a kovozprac. průmysl		419	
Walter s.r.o., Kuřim	strojírenský průmysl		313	
S&K LABEL spol. s r.o., Kuřim	papírenský a polygraf. průmysl		145	

Kyjov

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	81	100,0	6 359	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	35	100,0	4 272	100,0
- z toho chemický a gumárenský průmysl	6	7,4	862	13,6
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	9	11,1	879	13,8
- z toho elektrotechnický průmysl	3	3,7	873	13,7
- z toho vzdělávání	18	22,2	863	13,6
Počet subjektů 20+	76	93,8	6 326	99,5
Počet subjektů 100+	16	19,8	3 781	59,5
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	11	13,6	2 646	41,6
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Nemocnice Kyjov, p.o., Kyjov	zdravotní a sociální péče		997	
AVX Czech Republic s.r.o., Bzenec	elektrotechnický průmysl		680	
VETROPACK MORAVIA GLASS, a.s., Kyjov	průmysl skla a stavebních hmot		477	
Šroubárna Kyjov, spol. s r.o., Kyjov	hutnický a kovozprac. průmysl		334	
Pelikan Hardcopy CZ s.r.o., Kyjov	chemický a gumáren. průmysl		255	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
RI OKNA a.s., Bzenec	chemický a gumáren. průmysl		200-249	
TOP CENTRUM car s.r.o., Kyjov	obchod		100-199	
DECRO BZENEC, spol. s r.o., Bzenec	chemický a gumáren. průmysl		100-199	
MSO servis spol. s r.o., Kyjov	stavebnictví		100-199	

Mikulov

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	29	100,0	2 524	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	8	27,6	1 801	71,4
- z toho strojírenský průmysl	4	13,8	680	26,9
- z toho elektrotechnický průmysl	1	3,4	1 023	40,5
Počet subjektů 20+	18	62,1	2 413	95,6
Počet subjektů 100+	5	17,2	1 757	69,6
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	5	17,2	1 328	52,6
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o., Mikulov	elektrotechnický průmysl		1 023	
Heat Transfer Systems s.r.o., Novosedly	strojírenský průmysl		286	
Emerson Climate Technologies, s.r.o., Mikulov	strojírenský průmysl		237	
ZEBR s.r.o., Milovice	strojírenský průmysl		110	
Vinofrukt, a.s., Dolní Dunajovice	zemědělství, lesnictví a rybolov		101	

Moravský Krumlov

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	31	100,0	1 831	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	10	32,3	672	36,7
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	2	6,5	216	11,8
- z toho obchod	2	6,5	466	25,5
- z toho vzdělávání	5	16,1	196	10,7
Počet subjektů 20+	26	83,9	1 794	97,8
Počet subjektů 100+	4	12,9	806	44,0
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	6	19,4	212	11,6
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
JEDNOTA, s. d., Moravský Krumlov	obchod		376	
RETEX a.s., Moravský Krumlov	textilní, oděvní a kožed. průmysl		171	
PBS INDUSTRY, a.s., Moravský Krumlov	hutnický a kovozprac. průmysl		159	
Mirolavské strojírný, s.r.o., Miroslav	strojírenský průmysl		100	
PROIMPEX, spol. s r. o., Moravský Krumlov	elektrotechnický průmysl		92	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Střední škola dopravy, obchodu a služeb, Moravský Krumlov	vzdělávání		100-199	
Pekárna IVANKA s.r.o., Moravský Krumlov	potravinařský průmysl		100-199	
AZ - Pokorný, s.r.o., Čermákovice	hutnický a kovozprac. průmysl		100-199	

Pohořelice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	28	100,0	2 507	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	10	35,7	1 067	42,6
- z toho papírenský a polygraf. průmysl	2	7,1	269	10,7
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	3	10,7	487	19,4
- z toho doprava a skladování	2	7,1	981	39,1
Počet subjektů 20+	19	67,9	2 456	98,0
Počet subjektů 100+	6	21,4	1 822	72,7
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	6	21,4	1 606	64,1
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
DHL Supply Chain s.r.o., Pohořelice	doprava a skladování		763	
s. n. o. p. cz a.s., Pohořelice	hutnický a kovozprac. průmysl		297	
CPI Moravia Books s.r.o., Pohořelice	papírenský a polygraf. průmysl		268	
CROSS SPEED, s.r.o., Branišovice	doprava a skladování		218	
Manuli Hydraulics Europe s.r.o., Pohořelice	chemický a gumáren. průmysl		158	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
DHL Shoe Logistics s.r.o.	doprava a skladování		100-199	

Rosice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	39	100,0	2 055	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	15	38,5	931	45,3
- z toho strojírenský průmysl	4	10,3	323	15,7
- z toho doprava a skladování	4	10,3	272	13,2
Počet subjektů 20+	33	84,6	1 981	96,4
Počet subjektů 100+	4	10,3	552	26,9
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	2	5,1	111	5,4
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
METALPRES s.r.o., Zastávka	strojírenský průmysl		170	
ADOSA, a. s., Rosice	doprava a skladování		145	
STARTECH spol. s r.o., Říčany	elektrotechnický průmysl		131	
Domov pro seniory Zastávka, p. o., Zastávka	zdravotní a sociální péče		106	
PANEP s.r.o., Rosice	textilní, oděvní a kožed. průmysl		98	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
ELEKTRO CZ s.r.o., Rosice	elektrotechnický průmysl		100-199	
GEMAX s.r.o., Javůrek	strojírenský průmysl		100-199	
Automotodrom Brno, a.s., Ostrovačice	ostatní činnosti		100-199	

Slavkov u Brna

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	39	100,0	2 495	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	13	33,3	1 488	59,6
- z toho textilní, oděvní, kožedělný průmysl	2	5,1	615	24,6
- z toho chemický a gumárenský průmysl	3	7,7	404	16,2
- z toho vzdělávání	8	20,5	292	11,7
Počet subjektů 20+	26	66,7	2 351	94,2
Počet subjektů 100+	9	23,1	1 669	66,9
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	7	18,0	850	34,1
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Lohmann & Rauscher, s.r.o., Slavkov u Brna	textilní, oděvní a kožed. průmysl		496	
FenStar s.r.o., Hodějice	chemický a gumáren. průmysl		244	
LIKO-S, a.s., Slavkov u Brna	stavebnictví		175	
Beton Brož s.r.o., Otnice	průmysl skla a stavebních hmot		162	
Devro s.r.o., Slavkov u Brna	chemický a gumáren. průmysl		143	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
UNIXAN s.r.o.	obchod		100-199	

Šlapanice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	126	100,0	8 716	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	38	60,9	5 311	30,2
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	14	11,1	1 576	18,1
- z toho strojírenský průmysl	5	4,0	1 020	11,7
- z toho elektrotechnický průmysl	4	3,2	1 005	11,5
- z toho obchod	29	23,0	993	11,4
Počet subjektů 20+	92	73,0	8 382	96,2
Počet subjektů 100+	19	15,1	5 253	60,3
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	40	31,7	4 319	49,6
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Vodňanská drůbež, a.s., Modřice	potravinařský průmysl		676	
KOVOLIT, a.s., Modřice	hutnický a kovozprac. průmysl		599	
IMI International s.r.o., Modřice	strojírenský průmysl		528	
IFE-CR,a.s., Modřice	hutnický a kovozprac. průmysl		520	
CommScope Czech republic s.r.o., Modřice	elektrotechnický průmysl		404	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Kollmorgen, s.r.o., Modřice	elektrotechnický průmysl		250-299	
Kili, s.r.o., Šlapanice	obchod		200-249	
ČEGAN s.r.o., Šlapanice	chemický a gumáren. průmysl		100-199	
van Gansewinkel, a.s., Modřice	zásobování vodou, odpady		100-199	
Josef Spáčil " ELEKTRO "	obchod		100-199	

Tišnov

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	47	100,0	2 598	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	13	27,7	1 316	50,7
- z toho elektrotechnický průmysl	2	4,3	743	28,6
- z toho doprava a skladování	1	2,1	273	10,5
- z toho vzdělávání	11	23,4	401	15,5
Počet subjektů 20+	33	70,2	2 469	95,0
Počet subjektů 100+	4	8,5	1 264	48,7
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	6	12,8	807	31,1
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Siemens Electric Machines s.r.o., Drásov	elektrotechnický průmysl		687	
ČSAD Tišnov, spol. s r.o., Tišnov	doprava a skladování		273	
Steinhauser, s.r.o., Tišnov	potravinářský průmysl		190	
Město Tišnov	veřejná správa a obrana		114	
MEZ,a.s., Nedvědice	strojírenský průmysl		75	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Nemocnice Tišnov, p.o.	zdravotní a sociální péče		100-199	

Veselí nad Moravou

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	69	100,0	3 987	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	23	33,3	1 982	49,7
- z toho textilní, oděvní a kožedělný průmysl	5	5,8	823	20,6
- z toho strojírenský průmysl	5	5,8	526	13,2
- z toho vzdělávání	15	21,7	555	13,9
Počet subjektů 20+	63	91,3	3 939	98,8
Počet subjektů 100+	7	10,1	1 395	35,0
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	9	13,0	625	15,7
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
KORDÁRNA Plus a.s., Velká nad Veličkou	textilní, oděvní a kožed. průmysl		573	
STIVAL Automotive s.r.o., Veselí nad Mor.	strojírenský průmysl		174	
EUROTEC, k.s., Veselí nad Moravou	strojírenský průmysl		174	
Siempelkamp CZ s.r.o., Blatnice pod sv. A.	strojírenský průmysl		146	
2G-spol. s r.o. - Přikrývky a polštáře, Lipov	textilní, oděvní a kožed. průmysl		126	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Z-Group Steel Holding, a.s., Veselí nad Mor.	hutnický a kovozprac. průmysl		500-999	
interStroj, a.s., Veselí nad Moravou	opravy a instalace zařízení		200-249	
Pekárna BACHAN s.r.o., Blatnice pod sv. A.	potravinářský průmysl		100-199	

Vyškov

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	135	100,0	8 715	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	35	25,9	4 330	49,7
- z toho chemický a gumárenský průmysl	7	5,2	1 747	16,9
- z toho hutnický a kovozpracující průmysl	10	7,4	1 072	12,3
- z toho strojírenský průmysl	4	3,0	1 189	13,6
- z toho zdravotní a sociální péče	6	4,4	1 106	12,7
Počet subjektů 20+	87	64,4	8 296	95,2
Počet subjektů 100+	18	13,3	5 288	60,7
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	22	16,3	2 832	32,5
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Nemocnice Vyškov, p.o., Vyškov	zdravotní a sociální péče		788	
Bioveta, a.s., Ivanovice na Hané	chemický a gumáren. průmysl		561	
Fritzmeier s.r.o., Vyškov	strojírenský průmysl		554	
Lear Corporation CR s.r.o., Vyškov	strojírenský průmysl		540	
BKR ČR, s.r.o., Vyškov	chemický a gumáren. průmysl		385	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
European Data Project s.r.o., Komořany	ostatní zpracovatelský průmysl		1000-1499	
RAŠNEROVA PEKÁRNA s.r.o., Vyškov	potravinářský průmysl		250-499	
Město Vyškov	veřejná správa		200-249	
MAGNUM Parket, a.s.	dřevozpracující průmysl		100-199	
Böttcher ČR, k.s.	strojírenský průmysl		100-199	

Znojmo

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	196	100,0	12 571	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	48	24,5	4 937	39,3
- z toho vzdělávání	27	13,8	1 290	10,3
- z toho zdravotní a sociální péče	12	6,1	1 854	14,7
Počet subjektů 20+	140	71,4	12 121	96,4
Počet subjektů 100+	30	15,3	6 677	53,1
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	36	18,4	3 683	29,3
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
Nemocnice Znojmo, p.o., Znojmo	zdravotní a sociální péče		1079	
SAINT-GOBAIN Adfors CZ s.r.o., Hodonice	průmysl skla a stavebních hmot		485	
Egston System Electronic, spol. s r.o., Znojmo	elektrotechnický průmysl		473	
LAUFEN CZ s. r. o., Znojmo	průmysl skla a stavebních hmot		326	
Moravskosl. cukrovar, a.s., Hrušovany n. J.	potravinářský průmysl		298	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
TAMURA-EUROPE LIMITED, o.s.	elektrotechnický průmysl		250-499	
VAPAS, a.s., Hrušovany nad Jevišovkou	doprava a skladování		250-499	
ITVV spol. s r.o., Dyjákovičky	ubytování, stravování a pohost.		100-199	
PSOTA transport s.r.o., Chvalovice	doprava a skladování		100-199	

Židlochovice

Průzkum k 31. 12. 2014	Počet firem		Počet zaměstnanců	
	abs.	%	abs.	%
Celkem	46	100,0	1 994	100,0
- z toho zpracovatelský průmysl	23	50,0	1 202	60,3
- z toho potravinářský průmysl	5	10,9	237	11,9
Počet subjektů 20+	35	76,1	1 899	95,2
Počet subjektů 100+	5	10,9	645	32,3
Zahraniční a mezinárodní vlastnictví	8	17,4	613	30,7
TOP 5	Odvětví		Počet zaměstnanců	
JOSEF SEIBEL, s.r.o., Hrušovany u Brna	textilní, oděvní a kožed. průmysl		177	
Xella CZ, s.r.o., Hrušovany u Brna	průmysl skla a stavebních hmot		132	
LAC, s.r.o., Hrušovany u Brna, Rajhrad	strojírenský průmysl		114	
Město Židlochovice	veřejná správa a obrana		114	
AGRIS spol. s r.o., Medlov	potravinářský průmysl		108	
Dotazník nezaslaly (dle RES 2014)	Odvětví		Kategorie počtu zaměstnanců	
Karlova pekárna s.r.o., Židlochovice	potravinářský průmysl		250-499	
CROMTRYCK s.r.o., Hrušovany u Brna	hutnický a kovozprac. průmysl		100-199	
INTEGRA, a.s., Žabčice	zemědělství		100-199	
Bode-Panzer s.r.o., Rajhrad	hutnický a kovozprac. průmysl		100-199	

Závěr

Od roku 2000 vykazuje zaměstnanost podle sektorů v Jihomoravském kraji relativně stabilní průběh. Pouze v souvislosti s příchodem ekonomické krize se mírně snížil podíl druhého sektoru a o odpovídající část vzrostl podíl terciéru. I tento výkyv se však s tím, jak krize postupně odeznívá, vrací k dlouhodobému stavu. V zemědělství, lesnictví a rybolovu pracovalo v roce 2014 v Jihomoravském kraji 15,3 tis. osob (tj. 2,8 %), v průmyslu a stavebnictví 205,3 tis. osob (tj. 37,0 %) a ve službách 334,4 tis. osob (tj. 60,3 %). Oproti roku 2010 se zvýšil význam především některých odvětví služeb - informační a komunikační činnosti a vzdělávání.

Více než 3 tis. zaměstnanců mělo na konci roku 2014 v Jihomoravském kraji celkem 7 ekonomických subjektů. Jednalo se o dvě zdravotnická zařízení (Fakultní nemocnice Brno a Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně), dvě univerzity (Masarykova univerzita a Vysoké učení technické v Brně), orgány veřejné správy (Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje a Statutární město Brno) a o společnost IBM. Více než 1 000 osob zaměstnávají na území Jihomoravského kraje čtyři průmyslové podniky.

Situace na trhu práce se v Jihomoravském kraji v roce 2014 meziročně výrazně zlepšila. Podíl nezaměstnaných osob klesl oproti roku 2013 o 0,7 procentního bodu na 8,2 %. Stejně tak se o 5,8 tis. osob snížil i počet uchazečů o práci na 66 203 osob. Naopak počet volných pracovních míst se téměř zdvojnásobil (4,5 tis.). V průběhu roku 2014 se nezaměstnanost projevovala svým klasickým sezónním průběhem. Od ledna do června 2014 klesala a po mírném zvýšení v červenci daným tradičním příchodem absolventů do evidence úřadů práce pak pokles pokračoval až do listopadu. V prosinci se PNO opět vrátil nad hranici 8 %. Podobně příznivě se vyvíjely i další ukazatele trhu práce.

I v roce 2014 převažovali mezi uchazeči o zaměstnání muži, a to až do června. V prvním pololetí roku až do konce dubna byl rovněž vyšší i jejich PNO. Ve druhé polovině roku se situace obrátila a v evidenci úřadů práce převažovaly ženy, a to až do konce listopadu. PNO žen zůstal vyšší až do konce roku. Průměrný věk registrovaných nezaměstnaných se podstatně zvýšil, a to na 40,3 let. Hlavní skupiny uchazečů o zaměstnání tvořily osoby ve věku 30 až 39 let (24,0 %), což odpovídá věkové struktuře všech obyvatel (ročníky ze 70. let). Také v roce 2014 se potvrdilo, že se zvyšujícím se stupněm dosaženého vzdělání rostou možnosti uplatnění na trhu práce. V evidenci úřadů práce však volných pracovních míst pro osoby se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším relativně ubylo. Ze zlepšující se situace na trhu práce prozatím neprofitují dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči o zaměstnání. Průměrná délka evidence vzrostla z 561 dnů na 637. Dlouhodobě nezaměstnaní tvořili opět více než dvě pětiny všech nezaměstnaných, což bylo nejvíce od roku 2010. Na základě klasifikace zaměstnání CZ-ISCO představovali největší část registrovaných nezaměstnaných stále pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci, pracovníci ve službách a prodeji a řemeslníci a opraváři.

Příznivý vývoj byl zaznamenán v případě uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením - od roku 2010 klesl jejich počet o 1,5 tis., tj. o 16,7 % a jejich podíl na celkové nezaměstnanosti z 13,4 % na 11,7 %. Počet absolventů a mladistvých se rovněž podstatně snížil, a to především v roce 2014 (meziročně ubylo v evidenci ÚP 1,4 tis. absolventů a mladistvých, tj. 28,8 %). Jejich podíl za posledních pět let klesl z 6,7 % na 5,7 %.

V rámci interpretace mezikrajového srovnání lze říci, že Jihomoravský kraj v podstatě přesahuje ve všech ukazatelích celorepublikový průměr (pouze v jednom případě je situace zhruba totožná). Z hlediska většiny ukazatelů trhu práce se tak Jihomoravský kraj pohybuje na čtvrtém nejhorším místě za Ústeckým, Moravskoslezským a Olomouckým krajem (v roce 2013 to byl ještě kraj Karlovarský).

Největší počty uchazečů o zaměstnání byly na konci roku 2014 evidovány v okresech Brno-město a Hodonín. Nejvyšší PNO byl naměřen v okrese Znojmo (10,9 %) a více než desetina osob ve věku 15-64 let byla bez práce rovněž v okrese Hodonín. Nejnižší PNO vykázal naopak okres Vyškov (6,0 %). Více než 1000 volných pracovních míst bylo na konci roku 2014 evidováno pouze v okrese Brně-město, naopak méně než 500 v okrese Blansko a Vyškov. Největší počet uchazečů na jedno volné pracovní místo připadal na okresy Hodonín a Znojmo - více než 15. Naopak nejmenší na okres Blansko, Brno-venkov a Břeclav - pod 12, nicméně i tyto hodnoty byly vyšší než celorepublikový průměr.

Průzkumem zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014 bylo shromážděno celkem 2 893 záznamů o ekonomických subjektech. Šetřené subjekty zaměstnávaly celkem 223,5 tis. osob. V rámci šetření vykázal Jihomoravský kraj zaměstnanost v prvním sektoru hospodářství ve výši 2,4 %. V případě okresů nejvyšších hodnot dosáhly zejména Znojemska a Blanska. Průmysl a stavebnictví zaměstnávaly 38,5 % pracovníků - hodnota 60 % byla překročena v okrese Brno-venkov. Naopak ve službách suverénně dominovalo město Brno (77,1 %), které tak překročilo jihomoravský průměr 59,1 %. Koncentrace jednotlivých odvětví zpracovatelského průmyslu dle SO ORP byla následující:

- Největší podíl osob zaměstnaných v potravinářském průmyslu byl koncentrován do SO ORP Hodonín (11,6 % všech osob podchycených dotazníkovým šetřením bylo zaměstnaných v potravinářském průmyslu), Bučovice (13,1 %) a Židlochovice (11,9 %).
- Mnohem větší nerovnoměrnost zaznamenalo agregované odvětví textilního, oděvního a kožedělného průmyslu. Nejvyšší zaměstnanost připadla na SO ORP Veselí nad Moravou (20,6 %, textilní a oděvní průmysl) a Slavkov u Brna (24,6 %). Kožedělný průmysl není v Jihomoravském kraji téměř zastoupen.
- Chemický průmysl v sobě zahrnuje i plastikářskou, gumárenskou a farmaceutickou výrobu. Jasnou specializaci lze identifikovat u SO ORP Slavkov u Brna (16,2 %) a Vyškov (16,9 %) a také téměř 15 % všech zaměstnaných v SO ORP Hustopeče pracovalo v některém z těchto odvětví.
- Značnou heterogenitu vykazuje sklářský průmysl a průmysl stavebních hmot. Na jedné straně stojí SO ORP Boskovice (10,9 %), na druhé straně pak 5 správních obvodů, v nichž se dotazníkového šetření nezúčastnil ani jeden subjekt z tohoto odvětví.
- Také hutnický a kovo zpracující průmysl signalizoval nerovnoměrné rozložení - v rámci SO ORP Hustopeče a Šlapanice dosáhla zaměstnanost v tomto odvětví 18,1 %, v SO ORP Pohořelice to bylo dokonce 19,4 %. V dalších devíti SO ORP zaměstnávalo toto odvětví méně než 5 % pracujících.
- Tahoun české i jihomoravské ekonomiky, strojírenství, dosáhlo ve 12 správních obvodech dvouciferných hodnot. Jedná se zejména o SO ORP Ivančice (36,5 %) a Mikulov (26,9 %).
- V pěti SO ORP z 21 se průzkumu zaměstnanosti nezúčastnil ani jeden subjekt náležející do elektrotechnického průmyslu. Nejvyšší hodnoty tak byly zaznamenány v SO ORP Kuřim (42,2 %), Mikulov (40,5 %) a Tišnov (28,6 %).

V analyzovaných subjektech na konci roku 2014 pracovalo více mužů než žen (53,2 % vs. 46,8 %). V priméru a sekundéru dominovali muži (tvořili zhruba dvě třetiny), naopak v terciéru zase ženy (podíl 55,8 %). Nejvíce žen pracovalo tradičně v odvětví zdravotní a sociální péče a v peněžnictví a pojišťovnictví, naopak nejvíce mužů ve stavebnictví a ze zpracovatelského průmyslu v odvětví hutnictví a kovo zpracující průmysl a průmysl skla a stavebních hmot.

Ve firmách, které se zúčastnily dotazníkového šetření, má nejvíce zaměstnanců střední vzdělání s maturitou (37,0 %). Střední vzdělání bez maturity mělo 30,8 %, vysokoškolské vzdělání 27,1 % a ukončené či neukončené základní vzdělání 5,1 %. Nejvíce vysokoškoláků pracovalo ve službách (37,4 %), konkrétně v profesních, vědeckých a technických činnostech (66,1 %) a v odvětví vzdělávání (64,6 %). Naopak více než 60 % pracovníků se středním vzděláním bez maturity vázal dřevozpracující průmysl. Tři čtvrtiny šetřených firem zaměstnávaly osoby starší 55 let (2 190 subjektů). Celkem se jednalo o 36,1 tis., přičemž vysoký podíl vykázal především primér (27,6 %) a dále odvětví výroba a rozvod energií, zásobování vodou a zpracování odpadů, strojírenství, z odvětví služeb pak administrativní a podpůrné činnosti, vzdělávání a doprava a skladování. Nejčastějšími profesemi mezi zaměstnanci zúčastněných firem byly ty spadající do 3. třídy ISCO (techničtí a odborní pracovníci - 20,3 %), do 8. třídy (obsluha strojů a zařízení - 18,0 %) a do 2. třídy (specialisté - 17,9 %).

Nejvíce zaměstnanců podchycených dotazníkovým šetřením pracovalo v českých soukromých společnostech (31,2 %), následovaly je zahraniční (25,3 %) a státní (18,7 %) subjekty. Muži byli mnohem častěji zaměstnáni v českých soukromých firmách, zatímco ženy více inklinovaly ke krajským a komunálním subjektům. Státní a komunální organizace pak vykázaly největší počty zaměstnanců se středním vzděláním s maturitou či s vysokoškolským vzděláním.

V rámci velikostních kategorií pracovala na konci roku 2014 pětina všech zaměstnanců v podnicích o velikosti 200-499 zaměstnanců. Zásadní odchylky se dle velikostních kategorií firem neprojevovaly ani v členění podle pohlaví ani podle nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnanců. Snad pouze v případě subjektů s 1 000 a více pracovníky (do této kategorie totiž náleží několik vysokých škol, nemocničních zařízení a orgánů státní správy a samosprávy), které měly více než 80 % zaměstnanců minimálně s maturitou.

Dotazníkové šetření zachytilo ve sledovaných firmách celkem 6,1 tis. cizinců (tj. 2,7 % všech pracovníků), přitom 2,1 tis. osob připadalo na Slováky, 2,2 tis. osob na zbývající občany Evropské unie a 1,9 tis. osob na příslušníky ostatních států. Nejvíce cizinců pracovalo na konci roku 2014 ve službách, konkrétně v informačních a komunikačních činnostech a ve vzdělávání. Relativně vysokých hodnot dosáhl také elektrotechnický a strojírenský průmysl. V případě členění podle druhu vlastnictví ekonomických subjektů připadá nejvíce cizinců na zahraniční společnosti a dle velikostní kategorie na podniky nad 1000 zaměstnanců.

Zkrácených pracovních úvazků využívalo 1 858 firem, při přepočtu na zaměstnance se jednalo o 19,1 tis. osob (tj. 8,5 %). Zkrácené pracovní úvazky se výrazně týkají služeb (jedinou výjimkou je ostatní zpracovatelský a papírenský a polygrafický průmysl a také odvětví zásobování vodou, odpady). Čtvrtina všech zaměstnanců pracovala na zkrácený pracovní úvazek v odvětví vzdělávání, vysokých hodnot dosahovaly také administrativní a podpůrné činnosti (pětina). Zkrácených úvazků nejčastěji využívala občanská sdružení a další subjekty ve vlastnictví sdružení, církví a politických stran a také družstva; dle velikosti pak

největší organizace. V Jihomoravském kraji se k 31. 12. 2014 nacházelo 12 firem, které zaměstnávaly více než 100 pracovníků a minimálně třetinu z nich na zkrácený pracovní úvazek.

Oproti roku 2013 zaměstnávaly analyzované společnosti o 3 368 osob více. Za nárůstem stála především některá odvětví průmyslu (hutnický a kovozpracující, elektrotechnický) a také služby (nejvíce profesní, vědecké a technické činnosti a zdravotní a sociální péče). V případě druhu vlastnictví se nárůst odehrál u zahraničních subjektů a dle velikosti hlavně ve firmách se 100-499 zaměstnanci. V průběhu roku 2014 zaznamenalo 27 společností zvýšení počtu pracovníků o více než 50 osob (14 z nich působí v Brně), naopak 16 subjektů hlásilo pokles počtu pracovníků o více než 50 osob (9 z nich provádí svou činnost na území města Brna).

V průběhu roku 2015 očekávají subjekty, které se zúčastnily šetření, celkový nárůst počtu pracovníků o 5,3 tis. osob, z toho nejvíce v průmyslu (3,3 tis.). Zároveň se to týká nejvíce zahraničních a mezinárodních společností a těch o velikosti nad 200 pracovníků. Nárůst počtu pracovníků o více než 50 osob odhaduje 20 společností, zatímco na pokles o více než 50 osob se připravují pouze 2 firmy. Největší propouštění avizovali zaměstnavatelé odborných pracovníků ve vzdělávání a v obchodní sféře a veřejné správě, naopak největší zvyšování v případě montážních dělníků a specialistů v ICT.

Na konci roku 2014 deklarovalo 286 subjektů (tj. 9,9 %) zájem přijímat absolventy. Nejčastěji se jednalo o podniky z průmyslu a stavebnictví (papírenský a polygrafický průmysl, strojírenský průmysl, hutnický a kovozpracující průmysl), největší počet absolventů však jsou ochotny přijmout firmy ze sektoru služeb (informační a komunikační činnosti). Z hlediska druhu vlastnictví lze zařadit nejvíce firem s kladným postojem k absolventům mezi zahraniční a mezinárodní subjekty a dle velikosti mezi velké firmy nad 500 zaměstnanců. Požadování jsou především specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií, vyučení kovodělníci a strojírenští dělníci a pak také techničtí odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky se středním vzděláním s maturitou.

Počet agenturních zaměstnanců se v šetřených firmách pohyboval v průběhu roku 2014 okolo 5,0 tis. osob a v roce 2015 očekávají zaměstnavatelé další mírný nárůst jejich počtu. Více než dvě třetiny agenturních zaměstnanců připadají na druhý sektor národního hospodářství (po 20 % elektrotechnický průmysl), zbývající třetina pak na služby (zejména na odvětví informačních a komunikačních činností). Na konci roku 2014 se v Jihomoravském kraji nacházelo 11 společností, z nichž každá zaměstnávala více než 100 agenturních pracovníků.

Oproti roku 2003, kdy proběhl průzkum zaměstnanosti poprvé, se zvýšil celkový počet analyzovaných firem z 2 315 na 2 893 (o 25,0 %) a zároveň i počet pracovníků z 207,0 tis. na 223,5 tis. osob (o 8,0 %). Primární sektor zaznamenal výrazný pokles absolutního počtu i relativního podílu zaměstnanců. V případě priméru se podstatně snížil počet respondentů (o 50, tj. 28,7 %, kdežto v sekundéru počet firem účastnících se průzkumu vzrostl (o 96, tj. 10,9 %). Počet pracujících v sekundéru se absolutně sice mírně zvýšil (o 1 %), ale význam sekundéru klesl. Naopak počet firem spadajících do terciéru vzrostl o více než 500 (o více než dvě pětiny) a nárůst byl zaznamenán i v případě počtu zaměstnanců pracujících ve službách (o 22,2 tis., tj. o pětinu) a také jejich podílu na celkové zaměstnanosti v kraji (o 6 p.b.).

Z odvětví zpracovatelského průmyslu se výrazněji zvýšil význam elektrotechnického a chemického průmyslu a mírně také strojírenství. V případě odvětví služeb znesnadňuje porovnání přechod z klasifikace OKEČ na novou klasifikaci CZ-NACE. Přesto lze

konstatovat, že až na odvětví dopravy a skladování zaměstnanost i v jednotlivých odvětvích služeb vzrostla, např. ve zdravotní a sociální péči či v obchodě.

Tab. 61: Změna ve struktuře zaměstnanosti podle odvětví v ekonomických subjektech účastnících se dotazníkového šetření k 31. 12. 2003 a 31. 12. 2014

Sektory a odvětví NH	Počet firem		Počet pracovníků			
			31. 12. 2003		31. 12. 2014	
	2003	2014	abs.	%	abs.	%
I. sektor	174	124	11 926	5,8	5 449	2,4
II. sektor	883	979	85 327	41,2	86 148	38,5
průmysl	678	789	73 184	35,4	76 025	34,0
těžební	8	7	1 025	0,5	427	0,2
potravinářský	101	84	8 088	3,9	6 493	2,9
textilní, oděvní a kožedělný	54	47	6 085	2,9	4 702	2,1
dřevozpracující	37	21	2 649	1,3	918	0,4
papírenský a polygrafický	31	31	1 996	1,0	1 679	0,8
chemický	53	84	6 074	2,9	8 518	3,8
sklářský a stavebních hmot	28	44	3 438	1,7	4 525	2,0
hutnický a kovo­zpracující	124	148	11 049	5,3	11 321	5,1
strojírenský	110	117	14 110	6,8	16 188	7,2
elektrotechnický	64	71	9 853	4,8	12 527	5,6
ostatní zpracovatelský	48	54	4 751	2,3	2 984	1,3
opravy a instalace strojů a zařízení	*	17	*	*	1 069	0,5
výroba energií	20	11	4 066	2,0	697	0,3
zásobování vodou, odpady		53			3 977	1,8
stavebnictví	205	190	12 143	5,9	10 123	4,5
III. sektor	1 258	1 790	109 708	53,0	131 905	59,0
velkoobchod a maloobchod	242	391	13 976	6,8	17 459	7,8
doprava a skladování	78	108	16 520	8,0	12 148	5,4
ubytování, stravování a pohostinství	47	113	2 503	1,2	2 722	1,2
informační a komunikační činnosti	**	90	**	**	9 121	4,1
peněžnictví a pojišťovnictví	31	40	2 391	1,2	3 072	1,4
činnosti v oblasti nemovitostí	247**	42	12 614**	6,1**	979	0,4
profesní, vědecké a technické činnosti		141			7 854	3,5
administrativní a podpůrné činnosti		89			3 303	1,5
veřejná správa a obrana	87	148	12 918	6,2	15 416	6,9
vzdělávání	348	397	25 221	12,1	28 829	12,9
zdravotní a sociální péče	93	134	17 020	8,2	25 458	11,4
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	85	67	6 545	3,2	3 993	1,8
ostatní činnosti		30			1 551	0,7
celkem	2 315	2 893	206 961	100,0	223 502	100,0

Pramen: Dotazníkové šetření úřadů práce v Jihomoravském kraji, 2004, Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

* odvětví opravy instalace strojů a zařízení bylo vyčleněno ze strojírenského a elektrotechnického průmyslu

** v roce 2003 se používala klasifikace OKEČ, v roce 2012 už klasifikace CZ-NACE; odvětví „služby pro podniky“ bylo rozděleno do několika nových odvětví (informační a komunikační činnosti; činnosti v oblasti nemovitostí; profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti), jedná se však o přibližné srovnání odvětví OKEČ a CZ-NACE

Hlavní změnou ve struktuře zaměstnanosti podle druhů vlastnictví ekonomických subjektů byl od roku 2003 nárůst počtu zahraničních firem a také subjektů spadajících do komunálního

vlastnictví, které se začlenily do průzkumu. Mírný nárůst počtu šetřených subjektů vykázal i soukromý sektor, avšak počet zaměstnanců v nich se výrazně snížil, zatímco podíl pracujících v zahraničních společnostech se více než zdvojnásobil. Mírně rostl také význam státního (včetně krajského) a komunálního sektoru.

Tab. 62: Změna ve struktuře zaměstnanosti podle vlastnictví ekonomických subjektů účastnících se dotazníkového šetření k 31. 12. 2003 a 31. 12. 2014

Druh vlastnictví	Počet firem		Počet pracovníků			
			31. 12. 2003		31. 12. 2014	
	2003	2014	abs.	%	abs.	%
soukromé	1 311	1 490	88 854	42,9	69 712	31,2
družstevní	79	75	7 352	3,6	4 417	2,0
státní*	380	376	50 785	24,5	58 223	26,1
komunální	217	379	18 072	8,7	23 397	10,5
sdružení, církví a polit. stran	12	45	647	0,3	1 751	0,8
zahraniční	191	412	25 290	12,2	56 459	25,3
mezinárodní	110	101	14 029	6,8	8 440	3,8
smíšené	15	15	1 932	0,9	1 103	0,5
celkem	2 315	2 893	206 961	100,0	223 502	100,0

Pramen: Dotazníkové šetření úřadů práce v Jihomoravském kraji, 2004, Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

*krajské vlastnictví spojeno se státním

Členění zúčastněných firem podle velikostní kategorie podniku se v průběhu let 2003 až 2014 příliš nezměnilo. Výraznější změnu tak lze zaznamenat jen podniků do 20 zaměstnanců. V roce 2003 se jich do šetření zapojilo 252, na konci roku 2014 pak už 857. Počet pracovníků v nich se zvýšil o 5,2 tis. osob, resp. o 2,2 procentní body. Rostl také počet firem větších než 100 a menších než 1000.

Tab. 63: Změna ve struktuře zaměstnanosti podle velikosti ekonomických subjektů účastnících se dotazníkového šetření k 31. 12. 2003 a 31. 12. 2014

Velikostní kategorie (počet zaměstnanců v okrese)	Počet firem		Počet pracovníků			
			31. 12. 2003		31. 12. 2014	
	2003	2014	abs.	%	abs.	%
nad 1 000	14	13	30 151	14,6	33 992	15,2
500 – 999	37	43	25 356	12,3	27 871	12,5
200 – 499	135	148	40 575	19,6	45 846	20,5
100 – 199	253	269	35 073	16,9	37 308	16,7
50 – 99	569	545	38 632	18,7	36 985	16,5
20 – 49	1 055	1 018	33 813	16,3	32 966	14,7
méně než 20	252	857	3 361	1,6	8 534	3,8
celkem	2 315	2 893	206 961	100,0	223 502	100,0

Pramen: Dotazníkové šetření úřadů práce v Jihomoravském kraji, 2004, Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2014, Jihomoravský kraj, Brno, 2015

Následující krátkodobý vývoj na trhu práce v Jihomoravském kraji lze vidět pozitivně, stejně jako vývoj v celé ČR. Na druhé straně lze jen těžko předpokládat, že by se v mezikrajovém srovnání výrazně zlepšila pozice Jihomoravského kraje z hlediska dříve analyzovaných ukazatelů (podíl nezaměstnaných osob, počet uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo apod.), o čemž svědčí i to, že pozice kraje se meziročně i přes zlepšující se situaci ještě

o něco zhoršila. Regionální rozdíly mezi kraji se však snižují, proto toto zjištění nelze drammatizovat.

K příznivému vývoji na straně nabídky práce v Jihomoravském kraji může v blízké budoucnosti přispět např. také společnost Honeywell, která v brněnském centru excelence zahajuje provoz nových výzkumných a vývojových laboratoří. Ty mají nabídnout práci až třem stovkám technických odborníků. V Brně tímto vzniká největší výzkumné centrum společnosti Honeywell v celé Evropě. Nové laboratoře provozuje Honeywell Technology Solutions (HTS), vývojová a technická část společnosti Honeywell, a v Brně budou podporovat dvě klíčová odvětví společnosti – Letectví a Automatizace a řízení – a budou napomáhat ke zvyšování kvality, spolehlivosti a účinnosti elektronických a bezdrátových výrobků, jako například inteligentní termostaty, chytré regulátory či letecké elektrotechnické přístroje. Výrobky se zde budou zároveň i testovat, aby splňovaly nejpřísnější technické evropské a americké normy, které jsou stanovené pro jejich registraci na trhu.

Novým trendem, který by se měl brzy projevit také v ČR, je rozvoj datových center. Dosud je budovaly především telekomunikační společnosti, např. T-Mobile Czech Republic a.s., O2 Czech Republic a.s. nebo České Radiokomunikace a.s. Ještě v průběhu dubna 2015 v jihomoravských Lužicích u Hodonína zahájí provoz datového centra firma DataSpring s.r.o. patřící do skupiny KKCG (projekt podpořený z OPPI). Výstavbou datových center vznikají vysoce kvalifikovaná pracovní místa. Samotná datová centra zaměstnávají většinou okolo desítky lidí a přímí zaměstnanci se dohromady počítají sice pouze na stovky, nicméně další tisíce míst vzniknou nepřímo. Jde například o projektování a design datových center, jejich rekonstrukce, údržbu či dodávání specifických technologií. Existují odborné analýzy, dle kterých je dnes na byznys datových center v ČR napojeno přes 15 tis. míst a do roku 2020 by jejich počet měl vzrůst na 21 tis. Pracovní místa v datových centrech jsou na druhé straně určena především pro IT specialisty, kterých je na trhu práce i v Jihomoravském kraji (dle Průzkumu) nedostatek, což může vést k nucenému importu pracovní síly ze zemí východní Evropy či z Asie.

Na závěr lze upozornit ještě na změny v odvětví obchodu, které se týkají či budou týkat i Jihomoravského kraje. Jde o obchodní řetězec Tesco Stores ČR a.s. (v kraji zaměstnává zhruba 1,4 tis. osob), které uvažuje o rušení ztrátových prodejen či o odchodu ze země a prodeji své obchodní sítě. Důvodem jsou mj. problémy v domácí Velké Británii, kde již byla většina obchodů prodána či uzavřena a propuštěno bylo tisíce zaměstnanců. V dubnu došlo k uzavření hypermarketu v Ústí nad Labem a v letošním roce by mělo skončit také Tesco v centru Prahy z důvodu silného konkurenčního prostředí či nevýhodné polohy obchodů. Druhá změna se týká obchodního řetězce Albert (společnost AHOLD Czech Republic, a.s.), která v roce 2015 převzala síť rakouské společnosti SPAR Česká obchodní společnost s.r.o. (obchody Interspar) - v ČR celkem 50 prodejen. Ahold dosud v Jihomoravském kraji zaměstnával přes 1,2 tis. osob a převzetím prodejen Interspar dojde k jejich výraznému navýšení (zhruba o 350).